10
I-D
36

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
9
16 MB
24

10-I-D-36

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

PTOLEMÆI LVCENSIS, EPISCOPI TORCELLENSIS ANNALES,

Ab anno Salutis M. L X. ad M. CCCI. nunc primò in lucem editi.

Cum Indice copioſiſſimo.

LVGDVNI,

Apud IACOBVM ROVSSIN.

Anno M. DC. XIX.

Cum Superiorum permiſſu.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

AMPLISSIMO REIPVBLICÆ LVCENSIS SENATVI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

O*FFICIA vocantur officijs, ſibique mutua cōſenſione reſpondent. Mirum quàm multis nominibus Lucẽſi nomini debeam, multorum Ciuium beneficijs ornatus, & aſtrictus: ſed cùm ſingulis gratiam referre non liceat, publico munere cogitaui priuatorum in me*

beneuolentiã imitari, quamquam merita non aſſecuturum certò ſcirem. Quod igitur diu diligentiſſimè conquiſitum, è tenebris erutum PTOLEMÆI LVCENSIS *opuſculum tercentorum ferè annorum, cùm externa, tùm patria geſta complectens, in lucem proferendum tandem venit ad manus, vobis,* PRVDENTISSIMI SENATORES, & AMPLISSIMÆ REIPVBLICÆ *veſtræ ſplendori inſcribo, ac dico. Munus ſui pretio magnum; maius, ſi fas eſſet, ſtudioſo offerentis cultu; ſed omninò, quod veſtrum eſt, maximum. Nouitas quoque, vel melius vetuſtas autorem commendabit ex parte, quòd vnicus ferè multa illius æui memoria complexus eſt,*

ſibi

ſibi magis, ni fallor, quàm cæteris, & ſe ſolo teſte contentus. Quo per mortem ſubducto, quid mirum ſi ex pluriũ ſæculorum tenebris contractus, vt ita dicam, ſitus eidem plurimum autoritatis adiungat? Quippe nummos etiam priſcos eò magis venerari ſolemus hiſce temporibus, quò rudioribus, & obſcurioribus notis excuſi, denſioríque obſiti ærugine maiorem exquirunt & cognitionem & eruditionem indagantis. Libeat obſecro, Patres Amplissimi, *obſequentiſſimæ voluntatis, priuatíque officij pignus in manus, ſtudium in animum parte aliqua admittere, & quidquid magnitudini meritorum eſt impar, id amplitudine veſtra compenſare. Quam*

voueo DEVS liberam ſemper ſeruet, & amplificet. Datum Lugduni, pridie Calend. Maij, ann. M. DC. XIX.

V. Dom. Ampl.

Seruus obſequentiſſimus
Iacobvs Rovssin,
Typograph. & Bibliopola Lugd.

Digitized by Google

TYPOGRAPHVS LECTORI.

NON miraberis abſq; dubio rude ſcribendi genus, & librum hunc multis plenum erroribus, ſi primum temporum illorum conditioni aſcripſeris, quibus magis vigebant bella, quàm ſtudia; alterum autem religioni noſtræ, qua nefas duximus exemplar vetuſtiſſimum, ac venerandum, quamquam multis locis carie corroſum, & amanuenſis pariter inſcitia deprauatum, nouitate aliqua deprauare magis, quàm corrigere; atque ideò lacunas, licèt commodè ali-

quando poſſemus, explere noluimus. Illud quidem noſtri officij viſum eſt, curare nonnulla ad latus reponenda, ſi quando antiqua & peruerſa ſcriptura nimis de perſpicuitate, ſeu veritate detraheret. Tu noſtris conſiliis faue, & autorem per trecentos ferè annos expetitum ſolita benignitate complectere.

AVTORIS
ELOGIVM.

PTOLEMÆI Lucenſis non obſcurum per ſe genus ac nomen, licèt aliqua ex parte cùm ſcriptorũ incuria, tùm temporum illorum tenebris inuolutum, Religio tamen & Doctrina tantopere illuſtrarunt, vt plerique in literis verſati, lucem ab illo deſumpſerint, & complures non infimæ claſſis autores, fidem & autoritatem, quamquàm latentis agnouerint. Abdiderat ille ſe ſe iunior adhuc in vitam ſolitariam, ſub Diui Dominici norma Deo inſeruiturus, cùm in prima ſtatim adoleſcentia, quemadmodum ſanctiſſimis moribus, diuinaque Sapientia Thomæ Aquinatis diſciplina imbutum decebat, vſque adeò præſtantis ingenij, &

Blondus lib. 13. Platin. in vita Lucij III. Volaterran. li. 22. Baron. tom. 12. pag. 491. D. 491.

aciem mentis intendit, vt æmulatione doctrinæ Magiſtri ſanctitatem in ſe ipſo conaretur exprimere. Verùm diuina Prouidentia ingentium animorum, vt plerumque contingit, adiutrix, ad ſummum perfectæ ſanctimoniæ culmen aſpiranti, longè altiores, quàm tunc percurreret, gradus Religionis, pietatiſque deſpõdens, eundem iam religioſæ grauitatis & doctrinæ fama conſpicuum, è priuatis ſociis, ad publicum Torcellenſis Eccleſiæ regimen acciuit. Hic tanquam in ſereno Cælo, maiori luce virtutis effulgens, Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus, humanis diſciplinis potuit mentem illuſtrare magis, & Chriſtianæ prodeſſe Reipublicæ, quod deinde ſcriptis effecit Annalibus. Nullis igitur inter homines vanæ oſtentationis, vel fucatæ probitatis nubibus obductus, iam virtutum omnium ſigna percurrerat, cùm terrena hac exutum mole, claris præcinctum radijs, Patriæque lucem immenſam allaturum, ſupremus Conditor meliore Cælo repoſuit.

PTOLEMÆI LVCENSIS, EPISCOPI TORCELLENSIS

ANNALES.

SALOMONE atteſtante didicimus in Prouerbiis, quia *lætatur homo ſententia oris ſui, & ſermo opportunus optimus eſt.* Ex quibus verbis oſtenditur fructus ſcripturæ ſecundùm duos fines, ad quos ordinatur; vnus ſumitur ex parte ſcribentis, quia hoc proprium hominis eſt, vt delectetur in opere ſuo, ſicut idem Salomon dicit in Eccleſiaſte; *Hoc*, inquit, *mihi viſum eſt homini, vt fruatur habere lætitiam ex labore ſuo, quo laborauit ſub ſole.* Et

Et ſi hoc habet veritatem in opere humano affixo naturæ inferiori, multò magis in opere intellectuali, quãtò altior eſt operatio; & hoc eſt opus ſcribentis, quod ab actione intellectuali procedit: etenim ex hoc verificatur ſententia Sapiẽtis præfati, quia *lætatur homo ſententia oris ſui*, ſiue quãdo ſcribit, aut profert, ſiue pronunciat. Secundus autem finis ordinatur ad audientem, vel legentem, quod plurimùm delectat, ſiue legendo, ſiue audiendo, ſi intelligantur audita, vel lecta: aſſimilat enim Seneca in Epiſtola ad Lucillium, ſcripturam cibo, à quo & auſcultatio eloquij non diſcordat, dicente Domino: *Non in ſolo pane viuit homo, ſed in omni verbo, quod procedit de ore Dei*: in cibo autem adgeneratur delectatio, quando variatur; ſic & de ſcripturis contingit, quia plùs delectant, quando per ſucceſſum temporis, noui referuntur actus,

& geſta ſiue Principum, ſiue Ciuitatum, ſeu alicuius primariæ perſonæ, propter ſui excellentiam operis. Et quidem demonſtrant verba ſequentia auctoritatis propoſitæ, cùm ſubdit; *& ſermo opportunus optimus eſt*: tūc enim opportunus ſermo optimus dicitur, quando delectabiliter legitur, vel auditur; quod conſtat vel ex ſermonis materia, quæ ſui natura ſuauitatem adgenerat, vt de cœleſtibus, diuiniſque quando habetur notitia, vt Philoſophus dicit in 9. de Animalibus, deſiderabilior, & delectabilior, quàm imperfectiſſima cognita de minimis, & inferioribus rebus: vel conſtat delectatio ex ipſius nouitate rei, tanquam ſingularis, & inſoliti cibi, qui à diſcumbentibus auidiùs ſumitur; quia idem talis ſermo ſic opportunus, hoc eſt, proportionatus auditoribus debitè optimus efficitur .... geſta. Principum,

pum,

pum, ac ſummorum Pontificum, ſiue Ciuitatum, ſiue Caſtrorum, quia .... prædicta continent, vel ex parte ſcribentis, ſiue legentis: aut audientis, quia .... de ipſis aliquid tradere. Sed quia ſermonis diffuſio ſæpiùs faſtidium generare ſolet, ſicut teſtatur ſanctus Gregorius; alimenta dum minùs porriguntur, ſumuntur ſuauiùs; à ducentis, & mille quadraginta annis, vel circa, præfata geſta ſumemus, incipientes ab Alexandro Papa Secundo, qui fuerat antè Lucenſis Epiſcopus, & ab Henrico eius contemporaneo Imperatore, quantùm reperitur ex Chronicis Riccardi Cluniacenſis, Gottifredi Viterbienſis, fratris Martini .... & ex geſtis Florentinorum, & Lucenſium, ac in ipſorum regiſtris, Deo auctore, quæ vt infrà .... ſermonis eloquentiæ,

tiæ,ſiue ſcripturæ.

Anno igitur Domini M. L X I I I. Epiſcopus Lucenſis, cui nomen Anſelmus,natione Mediolanenſis, mortuo Nicolao Papa Secundo, qui fuerat Epiſcopus Florentinus, à Cardinalibus concorditer in ſummum Pōtificē aſſumitur,& Alexander Secundus eſt appellatus, qui ante per tres annos Eccleſiā ſancti Martini fecerat augmentari,& multum meliorari.

EODEM anno, exortum eſt ſciſma ex dicta electione: nam conuenerunt omnes Epiſcopi Lombardiæ planæ,quæ olim Liguria, & Æmilia vocabatur, cum ſuis Metropolitanis, & elegerunt in Papam, Epiſcopum Parmenſem, cui nomen Cadulus; & in principio ſui Henricus Imperator videbatur eidem fauere, & aduerſari Alexandro.

EODEM anno, idem Alexander videns ſe in arcto poſitum,Lucenſes,

quidem ſibi primò coniunxit amore, & ſtatuit in vita ſua nullum Epiſcopum habere, ſed ipſum ſibi manualiter reſeruauit, & quaſi peculiarem populum.

Anno M. LXIIII. Cadulus Antipapa exercitum congregat Lombardorum, cum fauore Henrici præfati .... Alexandrum, vt ſibi ibidem ſedem Papalem conſtituat; ſed non proficit, immò cum multa confuſione recedit, & perſonarum damno.

EODEM anno, Alexander ciuitatem Lucēſem multa dignitate nobilitat: nam primò tribuit ei bullam plumbeam pro ſigillo Communitatis, vt habet Dux Venetorum. Eccleſiam ſancti Martini ſpeciali decorat gratia, vt Canonicos dictæ Eccleſiæ mitratos habeat in Proceſſione Regulari, & ſicut Cardinales incedant, ſicut Rauennæ, & in Eccleſia ſancti

Iacobi

Iacobi de Galitia, quæ Compoſtellana vocatur.

Anno M.LXV. Comitiſſa Mattilda eidem ſcribit literas multùm familiares, eidem adiutorium promittens iuxta poſſe contra omnem Principem, & quamcunque gentem: & ab ipſo petit vnum Clericum honeſtæ vitæ, & gratioſæ conuerſationis, ac conſilij ſani, qui ipſam poſſet dirigere in agendis.

Hæc autem Comitiſſa filia Domini Bonifatij Marchionis Thuſciæ, & Lombardiæ, ſecundùm ordinationem Imperatorum; ſic enim tunc vocabatur Dominus dictarũ terrarum, vt etiam hodie in Picena regione, & in Marchia Spoletana Duces. Hæc etiã Comitiſſa in tãtum potentiſſima fuit Domina, quòd pugnauit ſæpiùs cõtra Imperatorem Henricũ, & ipſum deuicit; Domina multæ deuotionis ad Romanam Eccleſiam.

miſſæ Mattildæ in Pratis ſancti Petri, fauentibus Alexandro, tandem Cadulus in bello ſuccumbit, & confuſus recedit cum amiſſione multorum de ſuis, tàm in morte, quàm in captiuitate.

Anno M.LXVII. Henricus Tertius moritur, reconciliatus Eccleſiæ, & ſuum delictum cognoſcens circa fauorem Caduli.

Et eodem anno, Romæ, cuiuſdam gigantis corpus repertum eſt integrum, nomine Pallatis, qui fuit filius Euandri, cuius vulnus hiatus, vbi vulneratus fuerat, tres pedes & ſemis habebat; corpúſque eius altitudinem turris vincebat, vt ſcribit Martinus. Lucerna verò ad caput eius inuenta eſt, quæ nec flatu extingui poterat, nec liquore, ſed cum ſtilo foramine ſubtus flammam facto, extincta eſt, aëre per illud foramen introducto. Hunc autem dicitur Rex Turnus,

qui fuit Rex Thuſciæ, occidiſſe, tempore aduentus Æneæ, ad fontes Tiberinos, poſt deſtructionem Troiæ, cuius notitia habita ex Epitaphio, quod in ſuo habebat ſepulchro, quod tale fertur fuiſſe; *Quem lancea Turni militis occidit more ſuo, iacet hîc.*

Eodem anno, Henricus Quartus regnat in Theutonia, qui multo tempore regnauit, & aliquando fauorabilis, aliquando hoſtis fuit Eccleſiæ, ſicut proceſſu temporis apparebit. Hic primùm venit Romam, & obſedit ciuitatem Tyburtinam, ipſamque capit, multumque damnificat.

Eodem anno fuit fames inualida in vniuerſa Italiæ regione; multi autem præ inedia mortui ſunt. Hic Henricus cum Alexãdro amicitiam contrahit, eundemque Imperatorem confirmat.

Anno M. LXVIII. Henricus de

Roma deſcendens in Thuſciam, & Lombardiam, omnes fautores Caduli expugnat. Quod videntes amici eiuſdem, ad mandatum veniunt, & ad gremium Eccleſiæ ſe recolligunt, quos dictus Henricus recipit, & Alexandro Papæ per ſolemnes nuncios ſcribit rem geſtam, & vt ad prædictas regiones ſe transferat, Eccleſiam redintegraturus, & oues errantes ad caulas reducturus gregis.

ACCEPTAT ſummus Pontifex præfati Principis ſollicitudinem prouidam, & perſuaſionem clementem, & piam; ſicque ad eundum in Lombardiam ſe parat.

Anno M.LXIX. dictus Alexander cum fauore memorati Henrici ad dictas vadit partes, tranſiensq; per Lucam, gloriosè ibidem ſuſceptus eſt, totáque militia dictæ Ciuitatis, vel ſaltem honorabilior, ipſum deducit, quæ inſequuta eſt ipſum vſ-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

que in partes Lombardiæ.

EODEM anno, Alexander Concilium celebrat apud Mantuam, præſente dicto Imperatore, omnéſque Epiſcopos ſciſmaticos cum Cadulo ad gremium Eccleſiæ refert, ipſóſque ſibi reconciliat, totúmque populum ſibi fauentem, contraxítque moram in toto ſpacio illius anni, in dicta regione, pro maiori firmitate pacis & vnitatis.

EODEM tempore, in Africa, vt ſcribit Riccardus, Marrochus ciuitas nobiliſſima conditur à Mauris, qui Mauritaniam poſſident Prouinciam.

EODEM etiam tempore, Philippus filius Henrici Regis Francorum ſuper eoſdé regnat, qui quartus fuit ab Vgone dicto Capeduce Aurelianenſe, vt Riccardus refert, per quem cum conſenſu Principum, ſuſceptum eſt regnum Franciæ: deficiente verò

ſtipite

ſtipite Regni præfati, quo omnes Reges præteriti deſcenderunt, prædicti Regni.

Anno M.LXX. Henricus Imperator tranſiit in Germaniam, ibidémque multas committit pugnas cum Dacis, Boëmis, & Polonis.

EODEM anno, Alexander recedit de Lombardia, & venit in Thuſciam, & apud Lucam reſidétiam facit, tanquam in loco ſcilicet, in quo ſuus verſabatur affectus.

EODEM anno, dictus Alexander, cum XXIII. Epiſcopis, & innumerabili multitudine Cleri, & Populi, tàm Lucenſis, quàm aliorum, qui Curiam ſequebantur, & de Concilio venerát ſupradicto diuerſarum Prouinciarũ, conſecrauit Eccleſiam ſancti Martini, magniſque Indulgentiis ipſam decorauit & magnificauit.

EODEM anno, dictus ſummus Pontifex dignificauit Epiſcopatum

Lucenſem, cruce coram Epiſcopo ferenda, ſicut coram Primate.

Anno M.LXXI. Alexander prædictus Romam vadit cum tota Curia, ibíque moram facit vſq; ad mortem.

CIRCA idem tempus, Robertus Guiſcardi, natione Normannus, cum ſua gente inuadit Apuliam, & Siciliam occupatam à Saracenis. Et quia dicta terra manualiter erat Eccleſiæ, tradita eidem per Conſtantinum, & Carolum magnum, ideò volebat Eccleſia, vt dictam terram Robertus ab ipſa recognoſceret, & de ea homagium faceret; in quo facto inter ipſum & Eccleſiam aliqualis diſcordia eſt exorta.

Anno M. LXXII. Normanni, qui venerant cum Roberto, hoc audientes, ſicut homines faſtuoſi, & quibus faſtus ſuperbiæ à Gallicis attribuitur, prouobati ex prædictis, de Apulia recedẽtes, venerunt in Campaniam

paniam, & terras inuadunt Eccleſiæ, contra quos vadunt in ſubſidium Eccleſiæ Gottifredus Dux Spoletanus, & militia Comitiſſæ Mattildæ, ipſoſque fugant de confinibus Eccleſiæ, & ipſi cum confuſione recedunt.

EODEM anno, tradit quædam Chronica ſummorum Pontificum, Alexandrum mortuum, & ſepultum in Eccleſia Lateranenſi, & hoc idem dicit Gottifredus Viterbiēſis; quamuis Martinus videatur plus dicere, quod videlicet vixerit XI. annis, alij quod XVII. ſed geſta ſua cum iſtis magis concordant.

Anno M.LXXIII. in fine anni, Ildebrandus natione Thuſcus, patria Senenſis, propter laudabilem vitam ſuam in Papam eligitur, qui eſt Gregorius VII. nuncupatus ex Cardinalibus.

HIC Imperatorem Henricum

Quartum in principio contrarium habuit, propter quã cauſam dictum Imperatorem, cum Concilio cx. Epiſcoporum ipſum excõmunicat, eo quòd Romanæ Eccleſiæ videbatur vnitatem ſcindere, fauens ſciſmaticis, de quibus infrà dicetur.

EODEM anno, dictus Henricus ad miſericordiam Eccleſiæ ſe conuertit, & pacem petit, quam & conſequutus eſt, ſicut mos eſt Eccleſiæ, vt piæ matris: tradunt tamen, videlicet Martinus, & alij, quòd in pœnitentia tali ſuppoſitus eſt, quòd inter niues ſtetit per aliquod ſpatium, nudis pedibus, & Papa Gregorius eidem poſt eam, omnem pœnitentiam remiſit.

Anno M. LXXIIII. Imperator Henricus in Theutoniam vadit, ibíque per aliquod tempus quieſcit, ſicut in re ſibi peculiari.

HOC tempore, tale fertur accidiſſe

mon

monſtrum in partibus Scythiæ, de quodam Principe, qui cùm ſederet in conuiuio, ſubitò à multitudine murium circumuallatur, & cùm veniſſent in tanto numero, de nullo curabant niſi de iſto; ille autem volens effugere murium infeſtationē, quandam intrauit nauiculam, & in mari ſe ponens, à terra ſe elongabat: quod quidem facere non potuit, vt Martinus refert, cùm mures ipſum inſequerētur, applicanteſquè naui, ipſam corrodebant; quod videntes nautæ, ad portum coguntur redire, & ſubitò murium multitudo ipſum circumſtant, & cum illis qui mare intrauerant, dictum Principem ſic inuadũt, quòd ipſum occidunt, perforantes interiora eius vſque ad cor, & ipſum cor perforantes, & corrodentes, quo mortuo ipſum totum conſumant.

Qvòd ſi cauſa quæritur, eſſe potuit, vel conſtellatio, vel Dei iudiciũ.

Fertur

Fertur etiam, vt refert idem Martinus, quòd ſi leopardus vulneret hominem, mures, qui ſunt in partibus illis, hominem inuadunt, & in loco vulneris ipſum demingunt. De quodam etiam Principe legitur, quòd à pediculis ſit conſumptus.

Anno M.LXXV. ſciſma publicatur in Lombardia; nam apud Brixiam conuenientes Epiſcopi, & alij Prælati, Archiepiſcopum Rauennatem Papam faciunt, cui nomen Ghilbertus, quem vocabant Clementem.

Isto anno, dicunt aliqui Alexandrum mortuum; ſed prima ſententia melior, & verior eſt.

Anno M. LXXVI. Henricus Imperator recidiuat in Ghilbertum, veniensque in Lombardiam, ipſum tanquam Papam adorat, & reuerentiam facit, ac cum ipſo Romam vadens, ab eodem coroná Imperialem aſſumit, ibique Papam Gregorium inueniens,

niens, vt ſcribit Martinus, & Gottifredus, ipſum in Caſtro ſancti Angeli includit cum omnibus Cardinalibus: conceperat enim odium contra ipſum propter duritiam, quam oſtẽdit in prima ſua reconciliatione.

EODEM tempore venerunt Romam, cum dicto Antipapa, principales Epiſcopi de Lombardia, videlicet Bononienſis, Brixianus, Mutinenſis, Ceruienſis, & quidam alij, qui præfatum Antipapam Romæ conſecrauerunt, ibidemque ſe pro Papa gerebat, Gregorio cum Cardinalibus in Caſtro ſancti Angeli interclufis, per potentiam Henrici exiſtentis ibidẽ.

TVNC Gregorius conuocat amicos Eccleſiæ, & requirit, videlicet Comitiſſam Mattildam, & Robertum Guiſcardi, * cùm iam cum Eccleſia * concordauit, & Apuliam, & Siciliam, cum beneplacito Eccleſiæ, pacificè poſſidebat.

* qui iam

* concordauerat.

Anno

Anno M.LXXVII. Robertus Guiſcardi, cũ ſua militia, & exercitu magno venit contra Henricum Imperatorem, & ſuum Antipapam; quod audiens Henricus, cognoſcens Romanos ſibi eſſe contrarios, cum ſua gente, & ſuo Antipapa fugit de vrbe; deſtructo Capitolio, & ciuitate Leonina, venitque Senas.

ROBERTVS autem veniens Romam, Gregorium liberat, & in ſuo loco reſtituit; militia autem Comitiſſæ parabat ſe ad veniendum; ſed Robertus cum Rogero præuenit.

Anno M.LXXVIIII. Gregorius Concilium congregat Romæ contra Henricum; & tradunt aliqui, quòd iſtud fuit Concilium c.x. Epiſcoporum, de quo dictum eſt ſuprà, vnde omnia quæ hîc referuntur ſecundò dicunt contigiſſe in principio ſuæ electionis; ſed ex his, quæ vlteriùs dicuntur, videntur facta priùs, quàm

pœnitentia ductus ad gremium Eccleſiæ rediit; & huic ſententiæ conſonant quæ poſtea de ipſo dicuntur; ſcribit enim Martinus, quòd poſt iſta, quæ nunc ſunt dicta, receſſit in Theutoniam, & multa fecit contra dictum Gregorium. Nam in vrbe Vormacia congregauit Concilium XXIIII. Epiſcoporum, C. Clericorum Baronum, ibiq; caſſat de facto omnia decreta Gregorij contra ipsũ.

ITEM ibidem depoſitus eſt Gregorius, & confirmatus Ghilbertus, & hoc proceſſum de Vrbe, hoc eſt, anno Domini milleſimo octuageſimo.

Anno M. LXXX. Gregorius in Concilio dictum Henricum depoſuit ab Imperio, omneſque Barones ab eius abſoluit fidelitate; poſtea verò inuenitur reconciliatus Eccleſiæ, & pro pœnitẽtia Crucem aſſumit, & cum exercitu Gallicorum, qui per terram ibat in Terram ſanctam, aſ-

ſumpta ſua militia Theutonica, illuc ſe transfert.

Hic enim Henricus multo tempore regnauit, & ideo potuit multa feciſſe, ſcilicet xxxix. annis.

Anno M. LXXXI. vt habetur in Regiſtro Lucenſis Cõmunitatis, Hẽricus Imperator conceſſit Lucenſibus priuilegium de muris veteribus non deſtruendis. Item de Regali, ſiue Imperiali Palatio non ædificando in Ciuitate, nec in Caſtro conſtruendo Imperiali intra vi. milliaria.

Eodem anno Robertus Guiſcardi, occupata cum ſua gente Apulia, Calabria, atque Sicilia, item aliis Regionibus ad Regnum pertinentibus, vſque ad Pontem Cypriani, vadit Duratium, & ipſum capit.

Anno M. LXXXII. idem Robertus in Dalmatiam ſe transfert, & pugnat cum Alexio Imperatore, ac deuincit eum, vt ſcribit Riccardus; &

quam

quamuis fuerit ſimplex miles, ſtrenuiſſimus tamen fuit in armis; & in moribus nobiliſſimus, ac Eccleſiæ multùm fidelis,& deuotus.

Anno M. LXXXIII.Robertus iteratò Romam venit, vt tradit Martinus,cum exercitu magno,& omnem gentem extirpat, rebellans Gregorio, & Henrico fauens, & ſpecialiter Domum Cincis, cuius filius nocte Natiuitatis Domini,dum Miſſa celebraretur,Papam ceperat,& in ſua incluſit turri, licèt Romani etiam hoc delictum durè puniuerint in eadem nocte,vt ſcribit Martinus.

Anno M.LXXXIV.Robertus redit in Apuliam, ſuamque viſitat regioné, cumque iam per totum ſuum dominiũ circumiſſet,veniẽs Salernũ, vt tradit Martinus, ibidem infirmatur, & moritur; & quia multa bona Eccleſiæ contulit, & iuſtè ſuam gubernauit Prouinciam, ipſum Grego-

rius intendebat Imperatorem facere, vel filium ſuum Boamundum, vt idem Riccardus dicit; ipſe verò ad partes Orientis transfretare contra Perſarum Regem, & Ægypti; ſed ambo præuenti ſunt morte: Nam Gregorius moritur anno Domini M.LXXXV.

EODEM anno, id eſt, M.LXXXV. & tempore, idem Robertus, de quo ſcribit Martinus, quòd poſt mortem miraculis claruit, reliquit poſt ſe duos filios, videlicet Boamundum & Robertum: frater autem Roberti Guiſcardi vocabatur Rogerius, qui & vnicum filium habuit, quem ſuo nomine vocari voluit.

ROBERTVS igitur Dux erat in Apulia, ſed Rogerius Comes in Sicilia: ſic enim terram diuiſerant in cõcordia plena; ſed quomodo factum eſt Regnum, infrà dicetur.

SEDIT autem dictus Gregorius annis

annis x i i. menſe vno, diebus quinque, cui ſuccedit Victor, qui dictus eſt Deſiderius.

Anno Domini M.LXXXVI. Victor in Cathedra Petri ſedet, qui Abbas fuit ſancti Benedicti Montis Caſſini: ſedit anno vno, & menſibus quatuor, diebus ſeptem.

H i c fertur venenatus fuiſſe in calice, vt ſcribit Martinus, conſecrãdo videlicet ſanguinem Chriſti.

E o d e m tempore, tradunt hiſtoriæ, vt Martini, & Riccardi, Ordinem Carthuſienſem in Burgundia habuiſſe exordium.

Anno Domini M.LXXXVII. Victor moritur, cui ſuccedit Vrbanus, & in M. LXXXVIII. creatur, ac in Cathedra Petri locatur.

E o d e m anno, Toletum cum adiacente regione in Hiſpania recuperatur à Chriſtianis, quam occupauerant Saraceni.

Eo autem tempore, filius Regis Caſtellæ, cui nomē Alphonſus, qui à Rege Saracenorum Toletano detinebatur captiuus, in bello victus, qui & poſtea liberatus abſtulit ſibi terram, hãc aſtutiam fertur commiſiſſe: cùm enim ordinaſſet de ſua fuga cum cuſtodibus, omnes equos & mulos, ordine præpoſtero, ſeu tranſuerſo ferrauit, vt ſi fortè inſequerentur hoſtes, veſtigia animalium non poſſent cognoſcere.

Eodem anno, vt in geſtis Lucenſium ſcribitur, caſtrum de Vaccole deſtructum fuit à Lucenſi populo, quod erat nobilium.

Eodem anno, tranſit Vrbanus in Galliam pro maiori ſua ſecuritate, ratione Henrici, qui adhuc in ſua permanebat pertinacia, & Romanos ad ſuum conabatur amorem attrahere.

Anno Domini M.LXXXIX. Philippus

lippus Rex Francorũ, vt ſcribit Riccardus, de quo dictum eſt ſuprà, qui regnauit ſuper Frãcos annis 45. vxorẽ ſuam repudiauit, & coniugẽ Comitis Andegauenſis ſibi coniunxit, quam ob cauſam Vrbanus in Cõcilio Claramontenſi ipſum publicè excommunicauit, qui tandem ad mandata Eccleſiæ rediit, abiecta adultera, & propria vxore reſumpta.

EODEM*, Henricus Ghilberto ſuo Antipapa mala morte mortuo, cum ſuis ſequacibus ad gremium Eccleſiæ rediit, & ipſe Crucem aſſumit, vt dictum eſt ſuprà, pro terra vltramarina, & pro * cã debita ſatisfactione duræ pertinaciæ, in qua fuit. * anno, * danda

Anno Domini M. XC. Vrbanus Concilium celebrat apud Claramontem, vbi ſtatutum fuit, vt Horæ Beatæ Virginis quotidie dicantur, & quòd in die Sabbati officium fiat ſolemne in honorem eius. Hic etiam

dicitur feciſſe Præfationem Beatæ Virginis in Miſſa, ſicut modò cantamus. Hoc tempore floret Anſelmus Abbas in Anglia, vita & ſcientia mirabilis, qui poſtea factus eſt Cantuarienſis Archiepiſcopus, primum propoſitum non relinquens.

PER idem tẽpus floruit in Theutonia quidam Philoſophus, cui nomen Menegaldus, cuius vxor, & filiæ in Philoſophia fuerunt permaximæ.

Anno Domini M.XCI. Ordo Ciſtercienſis incipit, vt tradit Riccardus, & Ciſtercium ædificatur.

EODEM anno, corpus Beati Nicolai, de Myra ciuitate Lyciæ Prouinciæ, apud Barum transfertur. Iacobus* cùm ſcribit in LXXXVII. Cauſa autem tranſlationis fuit, quia ciuitas diſſipata erat ab Infidelibus, videlicet Turcis de nouo aduenientibus ad regionem prædictam.

* factum

HOC etiam tempore, vt Martinus

nus & Riccardus ſcribunt, fuit famoſiſſimum bellum in Hiſpania, vbi tres Reges, videlicet Caſtellæ, Nauarræ, & Aragonum pugnauerunt contra Almimolinum Marrocitanũ, quem turpiter fugauerũt fugientem in equa parua, ſed currentem, quas Genetri equitant, qui Beduini vocantur.

TANTVS autem fertur ſanguis ſparſus in dicto bello, quòd quaſi riui currere videbantur ſuper terram, & ex vtraque parte: tandem propter duriſſimum & cruentiſſimum bellũ Saraceni ſuccumbunt, & ex tota regione Toletana recedunt.

Anno Domini M. X C I I. Sepulchrum Domini capitur, & quaſi tota regio vltramarina occupatur à Saracenis, vt Riccardus ſcribit, fit lamentum apud regionem Gallicanam, & in tota quaſi Europa: conuocatur Concilium per Vrbanũ

iteratò apud Turones, ibiq́ue ordinatur de paſſagio faciendo; prædicatur Crux, & quaſi omnes Principes Franciæ Cruce ſignantur, vt Riccardus, & Martinus tradunt, & Gottifredus Viterbienſis.

EODEM anno, tota quaſi Chinſica fuit combuſta de ciuitate Piſarum, vt in geſtis Lucenſibus habetur.

Anno Domini M. XCIII. Henricus Imperator parat ſe ad transfretandum, ſuiq́ue Crucem aſſumunt, audito apparatu, quem Gallici faciebant.

Anno Domini M. XCIIII. Princeps Franciæ, videlicet Vgo frater Regis Philippi; Robertus Comes Normandiæ, & frater Regis Angliæ, Comes Flãdriæ, Comes ſancti Ægidij, vt refert Riccardus, Gottifredus Dux Lotharingiæ, cum infinita quaſi multitudine iter arripiunt, & quidam per terram tranſeundo per Theutoniam

niam, Hungariam, & Bulgariam, & Conſtantinopolim.

Qvibvs ſe iungit Henricus cũ ſua militia, primumq́; quod in Græcia faciunt, Niceam capiunt, quæ rebellauerat Alexio Imperatori, eidẽq́; tradunt; demùm intrant Syriam, & peruenerunt Antiochiam; ſed primò tranſeundo per maiorem Armeniá, Turcas expugnant, qui dictam occupauerant regionem.

Exercitvs autem qui venit per mare, tranſiens per Apuliam, Boamundum, vt ſcribit Riccardus, filium Roberti Guiſcardi, ſecum ducunt, qui poſtea factus eſt Princeps Antiochiæ, ipſa occupata: peruenientes autem Tunitium, in portu, qui Aiacti hodie nominatur, ibidem aliquo tempore requieſcunt. Hæc autem regio nunc Armenia minor dicitur, vbi portus eſt multùm bonus, & pelagoſus.

Anno Domini M. XCV. Sepulchrum Domini cum Hieruſalem recuperatur, & Antiochia capitur cum tota Armenia ſupradicta. Geſta Lucenſium dicunt hoc factum in M.C. Multa bella ſtrenuiſſimè geruntur, multaque caſtra occupantur, & ciuitates; quædam quidem vi prælij, quædam autem ſpontaneè; quorum quidem proceſſiones diffusè ſcribit Riccardus. Tradunt autem hiſtoriæ, quòd Piſani in hoc paſſagio magnum præbuerunt adiutorium cum ſuo nauigio; vnde in ſequenti anno rehabita fuit Tripolis & Achō.

Anno Domini M. XCVI. Gottifredus cum ſuis vadit verſus Euphratem, & totam quaſi Meſopotamiam capit, ibidemque de regimine ordinat, Agarenis proſtratis, nullumque obicem habet; ſed omnes eidem ſubiiciuntur ſpontaneè ad tributa ſoluenda.

Anno

Anno Domini M. X C V I I. rediit ad exercitum Stuoli, verſùs Paleſtinam, vbi terra Promiſſionis includitur, expugnaturq́ue Prouincia Galliæ,& vſque Damaſcum.

Anno Domini M. X C V I I I. Robertus filius Roberti Guiſcardi moritur ſine filiis, vt ſcribit Riccardus: Boamundo verò ſecundo filio tranſeunte ad Terram ſanctam, Rogerius Comes Siciliæ, nepos Roberti Guiſcardi Apuliam occupat, & de Ducatu Apuliæ, & Comitatu Siciliæ Regnum facit, extirpat omnem contradictorem ſiue nobilem, ſiue ignobilem in hoc facto; Boamundus verò, vt dictum eſt, capta Antiochia, factus eſt ibidem Princeps, qui & filiam Regis Franciæ vxorem accepit.

Anno Domini M. X C I X. Vrbanus moritur, qui & ſedit in Cathedra Petri annis XII.

EODEM anno, Henricus rediit de

de vltrà mare,volenſque vlteriùs ſuæ quieti intendere, filium ſuum Henricum Quintum Regem ſubſtituit.

Eodem anno,Paſchalis Vrbano ſuccedit,& in Papam eligitur.

Eodem anno, vt ſcribit Riccardus, exercitus Chriſtianorum totum montem Libani occupat, vbi gens eſt fortiſſima, & adhuc hodie perſeuerat,vnde & Soldanus vſque modò dictum montem capere non potuit, propter difficultatem aditus ad ipsũ.

Anno Domini M. C. Henricus Quartus ab Hẽrico Quinto filio ſuo capitur, & incarceratur, fortè Deo permittente, vt pœnam ferat de moleſtia, quam Eccleſiæ intulit: & aduertendum quòd Henricus Quintus dicitur,vt Martinus refert, quoniam ad genealogiam Henricorum, qui fuerunt Reges Alamanniæ, vnus tamen ex eis non habuit benedictionem Imperialem, videlicet Primus.

Hoc

Hoc eodem anno, Henricus Papam Paſchalem requirit de Corona Imperij, cui Paſchalis reſpondet de reſignatione inueſtituræ Epiſcoporum, quam pater ſuus longo tempore vſurpauit.

Eodem anno, Lucenſis populus, vt in geſtis Lucenſium ſcribitur, caſtrum de Caſtagnore, quod erat Cathanorum, capit, & funditùs deſtruitur.

Anno Domini M. C I. Henricus conceſſit Tuſchanellam Romanis, & fecit pacem cum eis; & eodem anno Paſchalis iteratò requirit Henricum ſuper inueſtituris Epiſcoporum reſignandis, cui Henricus reſcribit ſe facturum, cùm ad vrbem venerit.

Anno eodē, Gottifredus, vt ſcribit Riccardus, Dux Lotharingiæ, & Burgundiæ, ab omni populo, qui inuentus eſt in Hieruſalem, & ibidem, in Regem eligitur, ad quem fuit vox totius

totius exercitus, tanquam ad magis ſtrenuum militem, & tali excellentia dignum.

Anno Domini M.C I I. Canonici in Eccleſia ſanɛti Sepulchri, & in templo Hieroſolymitano locantur, cunɛtaque ciuitas ijs, quæ ad cultum Chriſtianorum pertinent, decoratur; ſicque in diuino cultu tota regio reparatur per magnam prouidentiam Principũ, qui exercitũ gubernabant.

EODEM anno inuenta fuit lancea, qua vulneratus eſt Chriſtus, in Antiochia, reuelatione diuina, de qua Riccardus longum facit ſermonem.

Anno Domini M. C I I I. paſſagium factum eſt in Africam contra Saracenos, vt geſta Lucenſium referunt, & creditur per Rogerium Regem Siciliæ, qui & Regem Tunitij tributarium facit, quod tributũ Rex Guillielmus poſtea reuocauit, & modernis

dernis temporibus Rex Carolus Senior de iure petebat, quod & habuiſſet, ſi in dominio non fuiſſet paſſus iacturam. Eodem anno fuit Lucæ primus ignis in Burgo ſancti Fridiani.

Anno Domini M.CIIII. Henricus adhuc de corona Imperij Paſchalem ſollicitat, & de ſuæ electionis confirmatione; ſed Paſchalis primum quidem non exaudit, niſi Inueſtituras reſignet; ſed ſecundum gratiosè ſuſcipit, & acceptat.

Eodem anno, vt in geſtis Lucenſium ſcribitur, fuerunt Piſani deuicti à Lucenſibus apud Ripafractam, & ceperunt Caſtellanos de Ripafracta, & duxerunt Lucam captiuos.

Anno Domini M.CV. Gottifredus Rex Hieroſolymitanus prædictus poſt multos & longos labores moritur, & in eodem loco Balduinus eligitur anno ſequenti. Eodem anno, vt in

vt in regiſtro continetur Communitatis Lucæ, conceſſum fuit eiſdem Lucenſibus per Imperatorem, poſſe liberè negotiari in tota terra Imperij, promiſitque eiſdem omnia ablata reſtituere. Eodem anno, occaſione deſtructionis dicti caſtri de Ripafracta, inchoata eſt guerra inter Lucenſes & Piſanos, & durauit per annos quinque.

Anno Domini M. C V I. Balduinus Princeps in ciuitate Edeſſa(vnde Dominus Abagarus Rex tempore Chriſti, & cui Chriſtus literas * ſpandes * ſpeciales direxit) in Regem Hieroſolymitanum eligitur. Hic frater fuit dicti Gottifredi, vt ſcribit Riccardus, miles ſtrenuiſſimus, & populo gratioſus. Hic eodem anno totam quidem Prouinciam pertranſiens, vſque ad Mortuũ mare, multa bella cum Saracenis commiſit; tandem vulneratus ad mortem,

* ſpirituales.

vix

vix euaſit. Eodem anno quædam pars Crucis Domini inuenta eſt, quæ in modum Crucis formata, & auro, & argento fabricata eſt.

Anno Domini M.CVII.Rex Balduinus adhuc Regionem circumiẽs, Regem, ac gentem rebellem in regione Paleſtina inueniens, cultui incitabat diuino. Eodem anno Henricus venit in Italiam cũ exercitu magno: cumque veniſſet in Lombardiam, vt ſcribit Martinus, nuntios mittit ad Paſchalem Papam; quòd paratus eſt omni inueſtituræ renunciare ad beneplacitum ſuum. Hoc autem ſimulatione dixit, ſicut rei poſtea probauit euentus. Eodem anno Florentini deſtruxerunt quoddam caſtrum, quod dicebatur Gualandi, vt Geſta Lucenſium dicunt.

Anno Domini M. CVIII.Henricus vadit Romam pro Corona recipienda: Geſta tamen Florentinorum,

& Lucenſium, ſcribunt iſta accidiſſe in cx. ſed aliæ Chronicæ dicunt ſicut modò refertur. Refert ergo Martinus, quòd Henricus iuramento firmato de reſignatione facienda, (quæ qualis fuerit infrà dicetur, quia ſæpiùs in hoc opere frequentata,) cùm veniſſet Romam, occurrit Clerus, & Populus vſque ad Pontem Molem, de mandato Papæ ipſum deducunt vſque ad ſummitatem graduum ſancti Petri, ibique Paſchalis ipſum recipit cum multa ſolemnitate, & poſt pedum oſcula, ſe inuicem oſculantur. Cumque ſimul pergerent vſque ad Portam argenteam, Paſchalis, oſculo dato, ipſum Imperatorem pronuntiat; ſed cùm veniſſent ad Roccam Porphyricam, & Papa expetiſſet reſignationem fieri de inueſtituris iá dictis, quam facere iuramento promiſerat, Imperator nihil ad hoc reſpondit, ſed ſeorſum cum ſuis Principibus

cipibus conſilium habens, ſtatim mandauit Papam capi, totamque Curiam cũ Cardinalibus à ſuo exercitu detineri.

Anno Domini, M.CIX. Henricus monitus ab amicis vtriuſq; partis, ad cor rediens, Papæ reconciliatur, ipsũque (vt Martinus refert) relaxat. Papa verò Paſchalis ad preces humiles totius Cleri, & Populi, Henrico remittit iniuriam, & eundem in Corona reſtaurat Imperij.

Eodem anno & tempore, exeuntes muros Vrbis ambo pariter cum ſua comitiua, ibidem inueſtituræ reſignat omnium Prælatorum, reſtituens omnes præbendas Eccleſiis vnde acceperat; & ſic ad inuicem valefacientes, Henricus deſcendit in Thuſciam, & Lombardiam; Papa verò in Vrbem, cum gaudio à Clero, & Populo receptus eſt.

Anno Domini M.CX. vt ſcribit

& Lucenſium, ſcribunt iſta accidiſſe in cx. ſed aliæ Chronicæ dicunt ſicut modò refertur. Refert ergo Martinus, quòd Henricus iuramento firmato de reſignatione facienda, (quæ qualis fuerit infrà dicetur, quia ſæpiùs in hoc opere frequentata,) cùm veniſſet Romam, occurrit Clerus, & Populus vſque ad Pontem Molem, de mandato Papæ ipſum deducunt vſque ad ſummitatem graduum ſancti Petri, ibique Paſchalis ipſum recipit cum multa ſolemnitate, & poſt pedum oſcula, ſe inuicem oſculantur. Cumque ſimul pergerent vſque ad Portam argenteam, Paſchalis, oſculo dato, ipſum Imperatorem pronuntiat; ſed cùm veniſſent ad Roccam Porphyricam, & Papa expetiſſet reſignationem fieri de inueſtituris iá dictis, quam facere iuramento promiſerat, Imperator nihil ad hoc reſpondit, ſed ſeorſum cum ſuis Principibus

cipibus conſilium habens, ſtatim mandauit Papam capi, totamq́ue Curiam cũ Cardinalibus à ſuo exercitu detineri.

Anno Domini, M.CIX. Henricus monitus ab amicis vtriuſq; partis,ad cor rediens,Papæ reconciliatur,ipsũq́ue(vt Martinus refert)relaxat.Papa verò Paſchalis ad preces humiles totius Cleri,& Populi,Henrico remittit iniuriam, & eundem in Corona reſtaurat Imperij.

EODEM anno & tempore, exeuntes muros Vrbis ambo pariter cum ſua comitiua, ibidem inueſtituræ reſignat omnium Prælatorum, reſtituens omnes præbendas Eccleſiis vnde acceperat;& ſic ad inuicem valefacientes, Henricus deſcendit in Thuſciam, & Lombardiam; Papa verò in Vrbem,cum gaudio à Clero, & Populo receptus eſt.

Anno Domini M.CX. vt ſcribit

Riccardus, applicuit Ioppe gẽs quædam Norienſis, ſiue Noergiẽſis cum LV. nauibus, quam de mari Occiduo cõcitauerat Deus in fauorem Terræ ſanctæ, quos Rex Balduinus gratanter ſuſcepit, & cum eiſdem obſedit Sidonem. Quod videntes Sidonij, Regi præfato ſe reddiderunt. Scribit autem idem Riccardus, eas veniſſe per arctitudinẽ Siuiliæ, & de Oceano mari, inde intraſſe mare Mediterraneum, & veniſſe Ioppe, ſicut ſuprà dictum eſt.

EODEM tempore, poſt Paſchalis liberationẽ (vt Martinus refert) quidam ex Clericis Romanis fecerunt ſciſma, ita vt non obedirent Papæ; omnes tamen vltimò ab ipſo proſtrati, & demùm mala interierunt morte.

Anno Domini M.CXI. vigente Bernardo in ſua Religione, ædificatur Claraualle, & dictus Bernardus ſequenti anno ibidem præficitur in Abbatem.

Anno Domini M. C XII. Rex Hũgariæ renũciat inueſtituris Epiſcoporum, & omnium aliorum Prælatorum, ad literas Domini Papæ Paſchalis, quas vſque ad tempora illa facere conſueuerant prædeceſſores ipſius Reges.

Anno Domini M. C XIII. poſt liberationem Paſchalis, inſurrexerũt tres hæreſiarchæ contra ipſum, Albertus videlicet, Arnulphus, & Theodericus, qui licèt in principio multas Paſchali intulerint moleſtias, in fine tamen ab ipſo proſtrati ſunt.

Anno Domini M. CXIIII. Henricus Imperator, inueſtituris Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Abbatum, & generaliter Prælatorum renunciat, permittitque vt quodlibet Collegium liberam habeat electionem, ceſſitque in poſſeſſionibus Clericorum, quas * iſta intuitu, & propter regalia ſui anteceſſores detinue- * ita inſtitutas

runt,& ipſe cum eis.

Anno Domini M. C X V. Ciuitas Florentiæ quaſi tota fuit combuſta,& multæ perſonæ ibidem fuerũt mortuæ: & eodem anno mortua eſt Comitiſſa Mattilda Domina totius Thuſciæ & Lombardiæ: & tradunt aliqui quòd in illa combuſtione ciuitatis Florentiæ fuerit mortua. Hæc Comitiſſa familiarem habuit quemdam Clericum honeſtiſſimæ vitæ, & .... cui nomen Anſelmus, vir magnæ probitatis, cuius conſilio regebatur dicta Domina, quem ei miſerat Alexander Papa. Hunc autem Gregorius iam dictus fecit ipſum Epiſcopum Lucenſem, qui exiſtens in obſequio Comitiſſæ, apud Mãtuam ibidem mortuus eſt, vbi multis miraculis coruſcauit, & adhuc hodie in magna reuerentia eſt apud Populum,& Clerum,ſepultus in Epiſcopio dicti loci.

Anno

Anno Domini M. CXVI. Henricus Imperator, ſuperiùs nominatus, conceſſit Lucenſibus priuilegium de fluuio Sercli, quàm ad liberum introitum, & de mari Motronis. Item de Ripatico non tollendo à Piſanis.

EODEM anno Boamundus Rex Hieroſolymitanus cum ſua gente occupauit regiones versùs Arabiam, & versùs mare Rubrum; & attende quia, vt Riccardus dicit, in illo paſſagio vltramarino ſuperiùs nominato, tanta fuit multitudo Populi, & Principum, quòd diuerſas Regiones occupantes, diuerſa conſtituerunt Regna, & Principatus.

Anno DonimiM. CXVII. Paſchalis Papa moritur, vt ſcribit Riccardus, & in Eccleſia ſancti Saluatoris de Vrbe, cum multa reuerentia Cleri, & Populi ſepelitur. Eodem anno fuit vltrà mare epidemia magna, de qua mortua eſt vxor Regis Bal-

diuini, Patriarcha Hieroſolymitanus, Alexander Imperator Conſtantinopolitanus, & multi alij Principes.

Anno Domini M. CXVIII. Gelaſius, qui & Ioannes, Cancellarius Romanæ Eccleſiæ, ſedet in Cathedra Petri per annum & menſes. Hic timens Imperatorem Henricum receſſit de Vrbe versùs Caietam, cum omnibus Curialibus, & inde per mare versùs Franciam ſe transfert; cumque perueniſſet Cluniacum, ibidem mortuus eſt, & ſepultus. Eodem anno, vt ſcribit Riccardus, Balduinus Rex Hieruſalem vadens Ægyptum, cùm occupaſſet aliquas villas, & caſtra, exiſtẽs ſuper fluuium Damiatæ, qui & Nilus appellatur, cùm comediſſet de piſcibus illius aquæ, grauari cæpit quadam ſua ægritudine ſolita; cumque redire vellet in Hieruſalem, venit ad quandam Villam de propinquo fluminis, ibique grauatus

uatus ampliùs, dicta ægritudine mortuus eſt. Iſte Princeps ſtrenuiſſimus fuit in armis, augmētauitq́; dictū Regnū, addens eidem Tripoli, Achon, Cæſariam, Barucum, & Sidonem; vixit autem in Regno xviii. annis.

Eodem anno, Piſani iuerunt in exercitum contra Maioricam, & Florentini cuſtodiuerunt ciuitatem.

Anno Domini M.CXIX. Caliſtus Papa in Cathedra Petri ponitur, natione Burgundus, & filius Comitis & Archiepiſcopus Viennenſis, qui veniēs in Italiam peruenit Romam, à Clero & populo honorabiliter ſuſceptus. Cùm autem veniret Burdinus, quem Henricus Imperator Papam fecerat, à facie Caliſti fugiens, in Sutrio ſe recluſit; ſed ibidem captus, traditus eſt Caliſto, quem poſitum ſuper camelum verſa facie ad tergum, habens caudam cameli in manibus pro fræno, ipſum ſic mandauit præce

præcedere; poſtea verò in quadam Arce fecit recipi, & ibidem ignobili morte vitam finiuit.

EODEM anno Ordo Præmonſtratẽſis incæpit in Diœceſi Laudunenſi.

EODEM anno, mortuo Boamundo Rege Hieroſolymitano, Ciues & Clerici alium Regem creant, Comitem videlicet Ediſſenum, nomine Balduinum, cognatum prædeceſſoris, qui tranſito Euphrate, caſu venerat Hieroſolymam, loquuturus cum prædicto ſuo cognato. Hic concorditer fuit electus, & in die ſancto Paſchæ conſecratus.

Anno Domini M. CXX. cõceſſum fuit priuilegium Lucenſibus per Dominum Corradum Marchionẽ ſuper Ripaticum Piſanorum, dum eſſet in obſidione Ponturmi; & in anno ſequenti promiſsũ fuit reſtituere dictũ Ripaticum Lucenſibus per Piſanos.

Anno Domini M. CXXI. Caliſtus

ſtus Papa Eccleſiam Compoſtellanam pro reuerentia beati Iacobi, qui ibidem quieſcit, multum decorauit, faciendo Epiſcopum Metropolitanum, & ſubiiciendo eidem totam Emeritanam Prouinciam.

EODEM anno idem Caliſtus Eccleſiæ Lucenſi pallium conceſſit.

Anno Domini M. CXXII. Henricus Imperator, cum Caliſto Papa pacem facit iteratò, cum debita reuerentia & ſubiectione: & ſic omnes Sciſmatici ad gremium Eccleſiæ redeunt; quidam tamen mala morte perierunt ante pacem factam.

Anno eodem Comes Ediſſenus, & Galeranus frater eius capti ſunt à Balach Rege quodam Saracenorum: inſuper & Rex Balduinus, & incluſi fuerunt in quodam caſtro fortiſſimo, celſitudine nimis arduo, ac *munitiſſimo, collatato: tandem diuina virtute euaſerunt illæſi, & in

*munitiſſimè collocato:

quo

quodam caſtro ſe collegerunt ; ad quod veniens Balach , ſuffodit caſtrum, & ipſo capto , omnes de caſtro mala morte peremit, illis ſolis, videlicet Balduino , Goſtellino , & Galerano prædictis indulta vita.

Anno Domini M. CXXIII. Henricus Quintus, Quarti Henrici filius regnat , qui patrem ſuum longæuæ, defectæque ætatis captiuat, & poſitus in carcere moritur , pœnam ſuſtinens de injuriis,quas ſæpiùs Eccleſiæ intulit : ſed quamuis apud Deum iſta mereretur , non tamen apud filium;vnde iuſto Dei iudicio punitur, vt ſine filiis moriatur : cui ſucceſſit Lotharius , anno videlicet Domini M.CXXIII.vt infrà patebit.

Anno Domini M.CXXIIII.Chriſtiani,qui erãt in Syria,videntes mala,quæ Balach inferebat Chriſtianis, cõgregauerunt ſe contra ipſum, Armeni videlicet , Antiocheni,& Ediſ-

ſeni,

ſeni, & de omibus regionibus, cum principalibus Latinis, commiſſaque pugna Balach occubuit, cuius caput tulerunt in Hieruſalem, & ſic liberatus eſt Balduinus,& fratres.

Anno Domini M. C XXV. Caliſtus Papa moritur, & in Eccleſia * Latauanen. ſepelitur. Hoc eodem anno Florētini deſtruxerunt Feſulas quantùm ad aliquas ſui munitiones. * Lateranenſi

Hoc eodē tempore floruit Vgo de ſancto Victore,apud Pariſios, quem Riccardus magnum Philoſophum, & pium Patrem deſcribit.

Anno Domini M.CXXVI. Honorius Papa creatur, natione Bononienſis. Hic vadens in Aquilam, * è militia Baronum cognoſcens,Rogerium Siculũ, facto ſibi homagio, iuramēto fidelitate firmato,ipsũ de ducatu Apuliæ, & Siciliæ inueſtiuit. * & malitiam

Eodem anno, conceſſio facta fuit Lucenſibus Conſulibus per Corradum

radum Dei gratia Marchionē Thuſciæ, de Podio, & tota Curte de Noſſano,& de eius aſtrictu, & plano, de lacu,& paſcuis, paludibus, & pratis, & de omnibus ædificiis in dicta regione ſitis, & de omnibus terris cultis & incultis.

Anno Domini M.CXXVII. Honorius duos Patriarchas, * Aquilonenſem videlicet,& Gradenſem depoſuit, quia fortè ſciſmaticis fauorabiles fuiſſe inuenit.Eodem tempore, Ordo Templariorum incæpit,ſic dictus, quia milites dicti Ordinis in Hieruſalem iuxtà porticum Templi ſuam habitationem fecerunt.

* Aquileienſem

Anno Domini M. C X X V I I I. Boamundus ſuprà nominatus Rex Hieroſolymorum, cui ex merito Antiochenum Dominium adiunctum eſt,moritur: ſed antè mortem ſic de ſe ipſo diſponit, quòd filiam ſuam filio antiquioris Balduini tradit vxorem,

rem,&,quantùm in ipſo eſt,relinquit hæredem. Hoc eodem anno Lucenſes deſtruxerunt caſtrum de Buiano, & obſederunt caſtrum Aghinoſo:& eodem anno valuit ſtarium frumenti den.XXVI.

Anno Domini M. CXXIX. Balduinus prædictus à Paganis occiditur, cuius filius Guillielmus Dux Aquitanorum, & Principatum Antiochenum accepit, Regno Hieroſolymitano Fulconi Comiti Andegauẽſi dimiſſo. Iſti enim Principes transfretauerant, & ſecundùm ipſorum probitatẽ ſibi acquiſierãt Principatum.

HOC eodem anno Lotharius Dux Saxonum poſt Henricum Quartum regnat. Hic primo Imperij ſui anno contra Boemos vadens,quorundam ſuorum Principum * traditione, magnam ſtragem ſuorum militum paſſus eſt. * proditione,

Anno Domini M.CXXX. tanta

ſiccitas

ſiccitas fuit in Francia, vt flumina, lacus, fontes, & putei ſiccarentur; ignis quoque per rimas terræ ſic intrauerat, quòd nec imbribus, nec frigore, nec alia quacũque arte, biennio extingui potuit.

Anno Domini M. CXXXI. Honorius Papa moritur, & in Eccleſia Lateranenſi ſepelitur : ſedit autem annis quinque, menſibus duobus, & diebus tribus. Interim autem vacillat Eccleſia Romana ſuper electione ſummi Pontificis, pro qua Lotharius exercitum parat ad ſubueniendum contra Rogerium, qui minori parti Cardinalium videbatur fauere; ex quo ſciſmatis in Eccleſia cauſam dedit, vt rei poſtea probauit euentus.

Anno Domini M. CXXXII. Innocentius Secundus in ſede ſancti Petri collocatur; hic natione Romanus è regione Trãſtyberina. Hic eodem anno ſui Põtificatus exercitum congre

congregat contra Rogerium Siciliæ Regem;ſed malè ceſſit ſuæ genti.

EODEM anno, Petrus Leonis ſe eidem opponit Innocentio, aſſerens ſe legitimum Pontificem, quia à ſaniori parte Collegij dicebat electum, quamuis minori; faciebatque ſe vocari Anacletum. Hic filius fuit vnius Cardinalis.

Anno Domini M. CXXXIII. dictus Innocentius videns fortiorem partem Petri Leonis in Vrbe, ſe recollegit in domibus Frigepanēſium, quæ erant tunc infrà Colizeum, quia dicta munitio tota fuit ipſorum; ſed Petrus Leonis dictas domos inuaſit, ſed non præualuit. Tunc videns Petrus Innocentium, & totam Curiam eſſe incluſam, & timidam, ad ſpolia intendit: vnde acceſſit ad ſanctum Petrum & totum theſaurum exhauſit; & hoc idem fecit in ſancta Maria Maiore: de quo theſauro ſic corrupit

Romanos,quòd omnes ab Innocentio quaſi videbantur aduerſi. Tunc Innocentius cũ Cardinalibus in duabus galeis clandeſtinè tranſiuit in Galliam, & à Rege Francorum honorificè eſt receptus.

EODEM anno, Lotharius Imperator cõfirmauit Lucẽſibus omnia priuilegia,& immunitates, quæ conceſſerat eis Hẽricus Tertius,quę habentur ſuprà in M. LXXXI. Concedit etiã eis libertatẽ in fluuio Sercli,& in mari Motronis,ac in RipaticoLunenſi.

Anno Domini M. CXXXIV. Innocentius in Claramonte Cõcilium congregat, tractans ibidem quæ ad bonum ſtatum Regni pertinent, & totius partis Occidentis.Eodem tempore floruit Gilbertus Philoſophus, dictus Porretanus, ſiue vniuerſalis, quia in qualibet ſcientia videbatur doctus,de Britannia natus:ſed factus poſtea Epiſcopus Laudunenſis, modico

dico tempore ſuperuixit.

Anno Domini M.CXXXV. Henricus Rex Anglorum famoſiſſimus, cum omnium dolore vita defungitur, & Stephanus nepos eius Regnũ inuadit contra filiam dicti Henrici, quæ in Regno iure hæreditario ſuccedebat. Huic autem Stephano nepoti ſuo quoſdam Conſulatus dederat in Normandia, vnde ex hoc audaciam aſſumens, factus eſt ſibi ingratus.

Anno Domini M.CXXXVI. Ludouicus Rex Francorum filio ſuo Ludouico vxorem dedit filiam Ducis Aquitaniæ, nomine Helionoram, celebratiſque nuptiis filio ſuo Ludouico, dictus Ludouicus pater ad paucos dies mortuus eſt, ſepultuſque in Baſilica ſancti Dionyſij. Hic filium ſuum Philippum maiorem natu, eo viuente, coronari fecerat in Regem; eo verò mortuo, ad paucos dies di-

ctus Philippus morte ſubita pariter moritur, præcipitatus equo.

EODEM anno, Lucenſes cum magna victoria deſtruxerunt caſtrum de Ficeclo.

Anno Domini M.CXXXVII. Innocentius Papa ad petitionem Baronum Franciæ, Ludouicum fratrem Philippi defuncti minorem natu Rhemis in Regẽ coronat, & inungit.

HOC tempore floruit Albericus Porretani ſucceſſor, de ciuitate Rhemenſi, magiſtro ſuo non diſpar, qui poſtea factus eſt Archiepiſcopus Bituricenſis.

Anno Domini M. CXXXVIII. Innocentius Rhemis Concilium celebrat particulare pro bono ſtatu Regni, vbi & requiritur à Lothario Rege Alamanniæ, & Imperatore electo; ſed nondum habente benedictionem Imperialem dictam, quantùm ad Coronam, licèt confirmationem,

nem, & acceptationem ſuper electione Imperij iam haberet.

Anno Domini M. CXXXIX. Innocentius hortatu Lotharij de Gallia rediens, venit in Italiam, cui occurrit Lotharius cum exercitu magno, & cum Archiepiſcopis, & Epiſcopis ipſum Romam deducit; Petrum verò Leonis expugnãs, totamque ſuam progeniem extirpans, ipſas ab Vrbe relegat, & Innocentium in propria reſtituit ſede.

EODEM anno, Lotharius in Laterano ab Innocentio coronatur.

Anno Domini M. CXL. Innocentius attendens beneficia quæ cõtulerant Piſani, & Ianuenſes Eccleſiæ, & toti Chriſtianitati, de ipſorum nauigiis, circa ipſos ſollicitatur, & piam curam gerit: vnde primò inter ipſos pacem ponit: demùm ipſorũ Diœceſanos in dignitate præponit: nam Epiſcopum Ianuenſem Ar-

chiepiſcopum facit, qui priùs Mediolanenſis Suffraganeus erat: Piſanũ verò ſimiliter Archiepiſcopum facit in Thuſcia, & Primatem in Sardinia.

Eodem anno, ignis accenſus eſt Lucæ ſecundò, in Burgo ſancti Fridiani.

Anno Domini M. CXLI. Lotharius poſt ſuam coronationem zelo Dei accenſus, & Eccleſiæ, ſicut verus Catholicus, & Eccleſiæ aduocatus, congregato exercitu contra Rogerium Regem Siciliæ vadit, & ipſe Innocentius cum ipſo, quia dictus Rogerius ſe erexerat contra Papam, & quia Ducatum Apuliæ occupauerat; inſuper & Petro Leonis fuerat fauorabilis. In Apuliam igitur potenter intrantes, Rogerium inde fugant, & ipſo in Siciliam fugato, Ducatum Apuliæ Raynoni Comiti tradunt: * tunc * huic autem Piſani nauigio ſummo Pontifici plurimùm adſtiterunt.

Eodem anno, luna paſſa eſt eclipſim

pſim colorem cinereum habens.

Anno Domini M. CXLII. Vicecomites duo, videlicet Vguccio, & Velter inueſtierunt Conſules Lucenſis Communis de medietate integra de tota Curte de Coruaria, & de eius Podere, & pertinentiis; videlicet, à Malmo de Sala-vecchia deorſum vbicunque eſt, & in monte, & in plano, & inde Lucenſe Commune faceret quicquid vellet ab inde in antea.

Anno Domini M. CXLIII. Lotharius cum Innocentio rediens Romam, cum gratia Papæ recedit, tranſiens per Thuſciam, & Lombardiam, redit in Theutoniam, ibique ad modicum tempus, ſicut verus Catholicus, glorioſè vitam finiuit: cui ſuccedit Corradus, qui & ſi regnauerit in Alamannia per aliquos annos benedictionẽ tamen Imperialem non habuit: vnde in catalogo Imperatorum non computatur,

Eodem anno, Cremonenſes cum ſua ſocietate territorium Mediolani intrant, & ipſumdeuaſtant.

Eodem anno, in Francia floret Baalardus in Philoſophia famoſus, & Peripateticus, ac in Cluniacenſi Ordine Abbas.

Anno Domini M. CXLIV. Corradus Rex Alamãniæ in Terram ſanctam cum ſua gente, & multitudine Gallicorum ſe transfert; ſed cùm tráſiſſent per Græciam, ad quam de Theutonia per terram perambulari poteſt, dolo Græcorum, multi ibidem perierunt, eo quòd calcem cum farina miſcuerunt, & inde panem facientes dabant eis ad manducandũ.

Eodem anno, Piſani fuerũt deuicti à Lucenſibus in monte Vurnenſi, in loco dicto *ad lago del Pinſo:* & in eodẽ anno Piſani intrauerunt vallẽ Maſſæ.

Anno Domini M. CXLV. Innocentius Romæ Concilium ſolemne celebrat

celebrat in Laterano; celebratoque Concilio infirmatur,de qua ægritudine moritur, & in Lateranenſi Eccleſia in concha Porphyrica honorificè ſepelitur,anno XIII. ſui Pōtificatus. Hoc eodem tempore floret Pariſiis Riccardus de ſancto Victore, vir magnæ religionis & ſcientiæ.

Eodem anno, Corradus rediit de Terra ſancta,vbi cum aliis Chriſtianis gloriosè contra Saracenos certauit.Hoc etiam tempore fuit Libertus Damaſcenus, qui vixerat à tempore Caroli magni, cuius armiger fuerat, & iſto tempore defunctus.

Anno Domini M. CXLVI. Cæleſtinus natione Thuſcus in Papam aſſumitur, ſeditque mēſibus quinque; cui ſuccedit Lucius natione Bononienſis,ſedit mēſibus XI. ſepultuſque eſt in Laterana Eccleſia. Hic autem fuit Preſbiter Cardinalis, qui Eccleſiá ſanctæ Crucis à fundo renouauit.

Anno Domini M. CXLVII. Rex Alap de Turcarum ſanguine, cæpit Edeſſam ciuitatem, quæ in Scriptura Arach appellatur, omneſque Francos, quos ibidem inuenit, aut morte, aut ſeruiture damnauit: Archiepiſcopum verò ciuitatis, cum toto Clero, quia Chriſtum abnegare noluit, decollari mandauit; & ſic ciuitas, quæ ab Abagaro Rege eiuſdem Orthodoxo, cui Chriſtus ante ſuam paſſionem (ſicut legitur in Eccleſiaſtica hiſtoria) epiſtolam direxit, & per Apoſtolum prædicata, & Chriſto dedicata, tunc primùm à Gentibus profanatur.

Anno Domini M. CXLVIII. per ſanctum Bernardum Crux prædicatur in Gallia, auditisque abominationibus, quas in dictis partibus Agareni, & Turcæ fecerant, non modica commotio ibidem eſt facta.

Eodem anno Eugenius in Cathedra

dra Petri collocatur, natione Piſanus. Hic cùm Abbas eſſet S. Anaſtaſij, ex inſperato apud Eccleſiam S. Cæſarei in Vrbe, à Cardinalibus eſt electus, & propter metum Senatorum, qui contra voluntatem ſui prædeceſſoris fuerunt facti à Populo, ad Monaſterium Farfenſe ſe cum Cardinalibus tranſtulit, ibique miniſterium conſecrationis accepit. Hic cùm exiſtens Monachus magnæ videretur ſimplicitatis, tanta gratia perfudit eum Dominus, & eloquentia, quòd omnibus factus eſt in admirationem. Hic à Rege Ludouico vocatur in Frãciam, pro ſubſidio Terræ ſanctæ.

Anno Domini M.CXLIX. Eugenius Papa tranſit in Galliam; Rhemis Concilium celebrat, ipſumque Regem vltramarina Cruce ſignat, multoſque alios Principes & Barones, multumque Clerum, & Populũ.

Isto eodẽ anno, Corradus moritur poſt

poſt reditum ſuum de terra vltramarina; cui ſuccedit Federicus primus. Hic nobilis, largus, facundus, & ſtrenuus ſcribitur, qui multo tempore regnauit, qui aliquando fauorabilis Eccleſiæ, aliquando malè reuerens, ſicut infrà patebit.

Anno Domini M. CL. Rex Ludouicus cum multitudine Principũ & Baronum, Cleri & Populi iter arripit vltramarinæ peregrinationis, in cuius comitiua, cum ſua gente Theutonica, Federicus ſe parat, & cũ multo periculo rerum & perſonarum peruenerunt Antiochiam.

EODEM anno, caſtrum de Vurno fuit à Lucenſibus deſtructum.

Anno Domini M. CLI. Eugenius de Gallia Romam redit. Et eodem anno Comes Guido cum multa militia venit contra Lucenſes, trium videlicet millium militum, & in dicto monte fuit maxima pugna; tandem

tamen

tamẽ præualuerunt Lucenſes, & fuerũt de dictis militibus multi mortui, & multi capti. Eodẽ anno Federicus cum ſua gente redit ad propria, relicto Rege Ludouico cũ exercitu ſuo, cui minùs proſperè in eundo ceſſit; propter quam cauſam dictus Federicus retroceſſit. Dictus verò Rex Frãcorum cum vxore ſua Helionora pro ſua peregrinatione perficienda, venit in Hieruſalẽ, ibiq́ue aliquibus quieſcit diebus. Hoc tempore floret Gratianus Monachus, natione Cluſinus, prouinciæ Thuſciæ, qui Decretum compoſuit, ſicut dixit Vguccio, II. q. VI. c. forma.

Anno Domini M.CLII. Rex Ludouicus exercitum parat ad eundum contra Damaſcum, congregataq́ue Francorum militia Templariorum, ac Hieroſolymitarum, Damaſcum obſidet: ſed repulſus eſt à Damaſcenis cum adiutorio Babyloniorum; ſicq́ue.

ſicque Hieroſolymam redit nõ cum honore. Eodem anno caſtrum dictum de Monte *di Croce Vurnenſe*, reſtitutum fuit Lucenſibus per Comitem Guidonem. Eodem anno fuit magna fames & mortalitas in partibus Thuſciæ.

Anno Domini M. CLIII. Federicus Imperator venit in Lombardiam nondum coronatus: volens autem terram ſibi ſubiicere, reſiſtentiam inuenit, & præcipuè Mediolanenſium; propter quam cauſam proceſſu temporis, ipſo in Imperio confirmato, ipſum deuaſtauit. Eodem anno, Ludouicus Rex Francorum præfatus, conſiderans in Terra ſancta nõ multùm proficere, ſuamque peregrinationem non fuiſſe felicem, relicta ibidem cum Balduino Rege Hieroſolymorum pro maiori parte ſua militia, cum paucis Pariſios rediit, non ſine magno Galliæ luctu. Hunc autem

Ludouicum geſta Francorum multùm commendant, excepto quòd vxorem ſuam Dominam Helionorã repudiauit, accepta alia filia Anfus Regis Hiſpaniæ. Tradunt tamen hiſtoriæ feciſſe ex certa cauſa, conſilio, & aſſenſu Eugenij Papæ, Bernardi Claraualleñſis Abbatis, & Goddefredi Lingonienſis Epiſcopi.

Anno Domini M.CLIV. Balduinus Rex Hieroſolymorũ, frater Comitis Andegauenſis, licèt iuuenis, ſtrenuiſſimus tamen in armis, & in regimine gratioſus, & prouidus, cum militia ſibi dimiſſa Francorum, & ſua, inuadit Aſchalonem præcipuam ciuitatem in terra Philiſtinorum, ipſam obſidet, & vltimò capit. Ciuitas autem erat munitiſſima ſuper mare ſita, verſùs Ægyptum. Eodem anno Princeps Antiochenſis cum Rege Alap pugnat, & in bello ſuccumbit, ac ab ipſo capitur, & occiditur.

Anno Domini M. CLV. Eugenius Papa moritur, & in Baſilica beati Petri ante altare ſepelitur, ſeditque in Cathedra Petri annis octo, & mẽſibus IIII. Huic Eugenio beatus Bernardus literas multùm mordaces, circa regimen ſummorum Pontificum, ſcripſit, & de faſtu, ac proteruia Romani Populi.

ANNO eodem, Federicus Imperator conceſſit, ſiue confirmauit Lucenſibus monetam eis conceſſam per ſuos anteceſſores Imperatores.

Anno Domini M. CLVI. Anaſtaſius in ſurnmum eligitur Pontificem; ſedit anno vno, & menſibus quatuor. Hic iuxta ſanctã Mariam Rotundam fecit vnũ Palatium, ibidemque habitabat ex ſpeciali deuotione.

EODEM anno, Federicus deſtruxit partem Vrbis, & Porticum ſancti Petri, & portas admouit; deinde veniens in Lombardiam, multa mala

Medio

Mediolanenſibus intulit. Eodem anno, Stephanus Rex Anglorum moritur, qui filiam Henrici Angliæ dolo regno priuauerat, vt ſuprà eſt dictū. Hic ſine filiis moriens, vero Dei iudicio; iure hæreditario, ſeu propinquitatis, eidem ſuccedit Henricus filius Gaddefredi Comitis Andegauenſis, & nepos Balduini Regis Hieroſolymorum, qui in breui regno acquiſito pacificè Londoniis coronari ſe fecit, cum Helionora vxore ſua, quam Rex Frācorum repudiauerat, & quam habuerat annis xv. Hæc Domina filia fuit Ducis Aquitaniæ, vnde dictus Henricus ex ea maximum ſibi acquiſiuit dominium. Et attendendum de iſto Rege, vt Riccardus tradit, quia iſte Rex ex tripli-ci parte exaltatus, & augmentatus eſt in dominio, quia ex patre Andegauiam, Turoniam, & Cenomanniam poſſidebat; ex vxore Aquitaniam,

Pictauiam, & Terram Lemouicinenſem; ſed ex matre obtinuit regnum, & Comitatum Normanniæ.

Anno Domini M. CLVII. Adrianus creatur in Papam, natione Anglicus. Hic primùm Epiſcopus Albanenſis factus eſt Legatus in Noërgiam, ad illam gentem conuertendá; quod fecit: poſt reditum verò, mortuo Anaſtaſio, in ſummum Pontificem eſt electus. Hic propter vulnerationem cuiuſdam Cardinalis, ciuitatem Romæ Eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto, quouſque dignè ſatisfieret de tam enormi delicto. Hic Guilielmum Regem Siciliæ, tanquam ſibi rebellem excommunicauit.

Eodem tempore, Héricus Rex Anglorũ exercitũ congregat per Ducatũ Aquitaniæ, ciuitatẽ Toloſanã inuadit, dicens ipſam ad eum pertinere ratione vxoris ſuæ, cui de iure dicebat competere ex hæreditate: vnde

Regio

Regionem dictæ ciuitatis deuaſtat, & ad obſidionem ſe parat: ſed Rex Francorum ciuitati fauet, & auxilium præbet; ſic ciuitas euadit manus prædicti Regis Anglorum: cauſa autem fauoris Ludouici ad ciuitatem Tolosſanam aſſignatur à Riccardo, quia Comes ſancti Ægidij ſororem habebat dictæ vxoris Regis Henrici, ad quam magis pertinebat.

Anno Domini M. CLVIII. Federicus ab Adriano coronatur in Eccleſia ſancti Petri, qui cùm veniſſet Romam, & pacificè, ac cum multo gaudio coronatus fuiſſet, peractis omnibus, quæ ad feſtum coronationis pertinebant, cùm ante ad ſtationem ſuã in prata Neronis exiuiſſet, Romani armata manu familiam ſequentem crudeliter inuaſerũt, vſque ad * centurium Imperatoris proſequẽdo; ſed inualeſcente clamore, Theutonici adunati potenter Romanos repellũt,

* tentorium

& alios quidem occidunt, alios verò captiuant;ſed ad preces Papæ Adriani, Imperator captiuos reſtituit, & pax reformatur. Iſto eodem anno, Rex Guillielmus Eccleſiæ facit homagium, & Adriano iuramento fidelitatis ſe obligat, & tunc Eccleſiæ reconciliatur, & in regno firmatur. Hic Adrianus primò de Vrbe Romæ, ad Vrbem veterem ſe transfert.

Eodem anno, Adrianus prohibet omnibus ciuitatibus Thuſciæ, ſub fortiſſimo anathemate, monetã Lucenſem cudere, & ipſa * vſialiter vti iubet.

* vniuerſaliter

Anno Domini M. CLIX. Federicus vadens Tybur, & inueniens diſſipatum, præcepit Romanis vt reædificaretur.

Eodem anno, veniens Spoletum, ciuitatem deuaſtauit ex quadam rebellione, quam eidem fecerant. Hic Federicus veniens Lucam, & audiens

Bertam

Bertam Regalem ſic dotaſſe Lucenſem Eccleſiam, eidem Eccleſiæ multa conceſſit priuilegia, & ex affectu Canonicos dictæ Eccleſiæ vocat ſuos fratres, recipiens ſub ſua protectione.

Eodem anno, Papa Adrianus fecit Gironem in Radicoſino, & turribus muniuit.

Eodem anno, idem Adrianus caſtra, & multas poſſeſſiones circa lacum ſanctæ Chriſtinæ à Comitibus comparauit.

Anno Domini M.CLX. Adrianus Papa moritur, & in Vaticano in Eccleſia beati Petri ſepelitur, seditq; annis quatuor. Federicus Imperator in Lõbardiam veniens, inuadit Mediolanum, & ipſum deuaſtat, & ſimiliter Placentiam; vltimò exercitum congregat ad obſidionem contra Mediolanum .... inde non recedere, quouſque ipſam capiat, & ad nihilum redigat.

Anno Domini M.CLXI. Alexander creatur in Papam, natione Senenſis, ex patre Ranuccio; ſedit annis xxj. & menſibus vndecim. Hic vicit quatuor ſciſmaticos, Octauianum, Guidonem Cremenſem, Ioannem Firmẽſem, & Landonem Antipapas. Primus faciebat ſe vocari Victorem, ſecundus Paſchalem; tertius autem Caliſtum, ſed quartus Innocentium. Hi omnes fuerunt tanquam ſciſmatici excommunicati ab Alexandro, quorum tres fuerũt Præſbyteri Cardinales: hi omnes ad modicum tempus mala morte interierunt, quibus Federicus Imperator videbatur fauere, propter quandam diſcordiam, ſuper quibuſdam Imperialibus exortam, inter dictum Federicum, & Alexandrum.

Anno Domini M. CLXII. ciuitas Mediolanenſis obſeſſa biennio & vltrà, capitur, & ab ipſo in toto deſtruitur,

tur, ipſam arari facit, & ſalem ſeminari. Eodem anno, Piſani & Florentini deuicti fuerunt à Piſtorienſibus apud Carmignanum.

Eodem anno, corpora Magorum, quæ erant Mediolani, per ſanctum Euſtorgium Archiepiſcopum Mediolani .... de Conſtantinopoli miraculosè translata, Rodulpho Archiepiſcopo Colonieſi per Federicum fuerunt conceſſa, quæ dictus Archiepiſcopus cum reuerentia in Coloniam tranſportauit.

Anno Domini M. CLXIII. vidēs furorem Populi Romani Alexander, & ſciſma, fauoremque Federici ad dictos ſciſmaticos contra ipſum, in Galliam ſe transfert: tunc ratione dicti ſciſmatis, Conuentus Monaſterij ſancti Anaſtaſij, cum ſuo ab .... deiectus eſt. Veniens autem Alexander in Galliam, à Rege Francorum honorificè ſuſceptus eſt, ibidemque

contra Federicum proceſſum facit; ſed non proficit, vt in ſequentibus eſt manifeſtum; ſed ad deteriora proceſſit.

Anno Domini M. CLXIV. Federicus Imperator exercitum congregat Theutonicorum, & duos Reges habet in ſua comitiua, videlicet Boëmiæ, & Daciæ, cum vtriuſque gente & populo; veniensq́ue in Burgundiam contra Regem Francorum, conabatur ipſum offendere, ſiue delere; ſed non præualuit, adiuuante Rege Angliæ Regem Franciæ, immò cum confuſione receſſit, in Alamanniam rediit: cauſa autem ſuæ indignationis contra Regem ſuprà eſt poſita, quia .... Alexandri, qui in terra Regis proceſſum fecerat ſuprà dictum.

Eodem anno, fuit facta conceſſio Lucano Communi de moneta cudenda per D. Raynaldum Solomonen

monenſem electum, & Henricum Leodienſem Epiſcopum, tunc Legatos in Thuſcia Domini Imperatoris.

EODEM anno, Imperator Federicus conceſſit Lucenſi Communi Roccam Guidingam .... de Coruaria.

Anno Domini M. CLXV. Imperator rediit in Italiã, & totam Lombardiam, præter Papiam, vexat, quæ eidem fauebat: deinde venit ad vrbem, & Romam inuadit cum Raynaldo dicto Chriſtiano, & Philippo Cancellario ſtrenuis Principibus, & amicis præcipuis; & cum exercitu ſuo expugnat Romam, & deuincit eos, & fuerunt in bello illo aliqui occiſi, alij verò capti circa nouem millia.

ISTO eodem anno, Lombardi colligationem faciunt contra Imperatorem, in fauorem Papæ, videlicet Mediolanenſes, quamuis fuerint deuaſtati, Cremonenſes, & Placentini, &

multæ aliæ ciuitates, & caſtra dictæ Regionis.

Anno Domini M. CLXVI. incæperunt terræmotus magni per diuerſa loca; durauerunt per multos annos, in quibus terræmotibus quaſi tota Syria eſt concuſſa, & in domibus, & ædificiis ruit, Antiochia videlicet, Tripolis, & Damaſcus, & ſic de aliis ciuitatibus, & caſtris, quæ ſubmerſa dicuntur fuiſſe. Ciuitas etiam in Sicilia Cathaniẽſis tota ruit, vbi & dicuntur periiſſe inter paruos & magnos xx. mill. perſonarum.

Hoc eodem anno, Dominus Guelfus Dux Spoletanus, Marchio Thuſciæ, Princeps Sardiniæ, & Dominus domus Comitiſſæ Mattildæ cõceſſit Lucẽſi Cõmuni per priuilegiũ omnẽ Iuriſdictionem ad Ius Marchiæ pertinentem, & ad domum Comitiſſæ prædictæ intra ſex milliaria Lucẽſis Cõmunis, pro M. ℔. Lucenſis monetæ

tæ ſoluendis, vſque ad LXXXX. annos.

Anno Domini M. CLXVII. Federicus obſedit Anconam, qui ſe tradiderũt eidem pro mortuis & captis.

EODEM anno, ignis accenſus eſt in Caldoria, & combuſſit omnes domos filiorum Arnaldi, vſque ad angulos filiorum Faginæ, & vſque ad ſanctum Saluatorem in Muſtorio.

EODEM anno, Mediolanum, & Cremona auxilio amicorum reædificantur.

Anno Domini M. CLXVIII.* Mediolanum, Cremonam, & Placentiã in deſpectum Federici, & contra Papienſes, ciuitatem ædificant, quam ob reuerentiam Alexandri Papæ, ipſam Alexandriam vocant; & vt famoſior eſſet ciuitas, inſuper Alexander prædictus conſtituit dicto loco Epiſcopum: ciuitatem verò Papienſem, quia Federico fauebat, priuat

* Mediolanenſes, Cremonenſes, & Placentini,

Cruce,

Cruce,& pallij dignitate.

EODEM anno, inchoata eſt guerra inter Lucenſes,& Piſanos,& in eadem die Lucenſes intrauerunt villam de Chuoſa, & combuſſerunt, & deuaſtauerunt.

EODEM anno, iuerunt ad caſtrũ de Aſtiano, & ibi pugnauerunt contra Piſanos, & deuicerunt eos, & cæperunt ibidem multos milites, & pedites de Piſanis.

Anno Domini M.CLXIX. Velter de Coruaria, & filij, cum Gaiferro,& filio Vguccionis, & Raynerio filio .... intrauerunt arcem Flamingam, & rebellauerunt à ciuitate Lucenſi, colligati, & iurati cum Chatanis de Verſilia, & de Garfagnana, & cum Piſanis contra Lucenſes; & tunc Lucenſes congregauerunt gentem, & iuerunt armata manu contra arcem, & VIII. * baliſtas Ian. obſederunt, & expugnauerunt eam, & vi

* Calẽdas

& vi belli cæperunt, captis hominibus qui erant in arce: combuſſerunt inſuper burgum de Coruaria; ſed arcem tenuerunt.

EODEM anno, Tancredus Vicecomes de Piſis tradidit caſtrum de Agnano Lucenſibus, & fuerunt Piſani deuicti milites, & pedites, & fugati vſque ad Arnum, & multi ſubmerſi ſunt in palude; & hoc fuit in Calendis Martij. Et eodem anno, XXIII. die Aprilis, profecti ſunt Lucenſes ad deuaſtandam planitiem dictam de Fillungo in Verſilia.

Anno Domini M. CLXX. Lucenſes deſtruxerunt burgum de Brancagliana, & erant CCCCC. milites cum magna turba populi. Piſani autem obſidebant arcem Guidingam, vt audierunt aduétum Lucenſium, ſtatim ceſſerunt, & iuerunt ad expugnãdum caſtrum de Agnano. Quod audientes Lucenſes inſecuti ſunt eos: ſed

ſed non expectantes Piſani, ad propria redierunt.

Eodem anno, Lucenſes deuaſtauerunt planitiem ſuprà dictam de Fillungo, in Verſilia Cathanorum.

Eodem anno, Florentini deuicerunt Aretinos.

Eodem anno, Lucenſis populus

....

..........................forti portauerunt victualiam pro arce de Coruaria.

Eodem anno, intrauerunt Garfagnanam, & ibidem multa caſtra deſtruxerunt, multa cæperũt, & multa etiam combuſſerunt.

Eodem anno, deuaſtauerunt Pedonam, VII. die Maij.

Eodem anno, deuaſtauerunt regionem de Vallecchia XVI. die Iunij.

Eodem anno, exiſtentes Lucenſes in Verſilia, fuerunt deuicti à Piſanis, & eorum amicis, propè Viaregiũ,

& per

& perdiderunt tunc caſtrum de Viaregio. Tunc Lucenſes iteratò congregati ſunt contra Piſanos, & in eodem loco inuaſerunt eos , fuit pugna fortiſſima , & deſtruxerunt eis Barbacane , & violenter intrauerunt eorum campum, & ſic inchoauerunt hæc in aurora, & durauit bellũ cum fuga vſque ad nonam. Dum autem Lucenſes fugarent Piſanos, quidam milites Lombardi cum Cathanis , & aliquibus Piſanis intrauerunt campũ Lucenſem. Redeuntes autem Lucenſes pugnauerunt cum eis , & deuicerunt eos, licèt cum aliquorum fatuorum damno; durauit autem prælium vſque ad noctem.

Anno Domini M. CLXXI. Lucenſes cæperunt Ghiuizanum, & cõbuſſerunt Calauornam.

EODEM anno, Lucenſe Cõmune inuenitur emiſſe à Truffa Mezolombardi boſcum , & totam terram , ſuper

per qua eſt ædificata turris, quæ eſt in faucibus Sercli, & faucibus maris vſque milliarium,& à mari vſque ad Montrauantum.

Eodem anno, inueniuntur pacta inter Lucenſes & Piſtorienſes, qualiter Piſtorienſes iuramentum fecerunt de ſaluando Lucenſe Commune, & cuſtodiēdo Lucenſes Ciues in hauere,& perſonis. Item de dando adiutorium Lucenſi Communi in guerra, quam habent, dando eis milites,& pedites propriis eorum expēſis xx. diebus. Item de dando eis ſimiliter in anno per vnum menſem continuum CL. milites, & D. pedites, & baliſtarios ad ipſorum requiſitionem poſt VIII. dies.

Anno Domini M. CLXXII. Lucenſes deſtruxerunt S. Miniatem, & combuſſerunt ipſum.Item quoddam caſtrum,dictum Fuſcanum.Item eodem anno, in Calendis Ianuarij, Lucenſes

cenſes deſtruxerunt Viaregium.

Eodem anno, deſtruxerunt quoddam caſtrum dictum Montem Archanum, & multa alia caſtra. Item eodem anno filij Vbaldi tradiderunt caſtrum dictum Montrauanto Piſanis, & caſtrum de Bozano, propter quam cauſam factum eſt prælium maximum inter Lucenſes, & Piſanos, & hoc fuit in Plagia marina. Vltimò Piſani verſi ſunt in fugam, & dicta caſtra fuerunt capta à Lucenſibus, & combuſta.

Anno Domini M. CLXXIII. intrante Ianuario, Corradus Gaiferri, & filij recuperauerunt arcem Guidingam.

Eodem anno, ignis accenſus eſt in Chiaſſo.

Eodem anno, Lucenſes cæperũt Chiozano, & combuſſerunt: & etiam fuit Cõſul filius Rolandi: in quo anno illi de domo Suffredinga promiſ-

ſionem fęcerunt de iuuandis eorum expenſis in exercitibus & caualcatis, & iſta promiſſio fuit firmata iuramento, & pœna vallata.

Anno Domini M.CLXXIV. Florentini .... deuicerunt Senenſes apud caſtrum de Aſciano.

Eodem anno, collatum fuit caſtrum de Montrauanto Communi Lucẽſi per Truſſam Mezolombardi.

Eodem anno, Alexander Concilium aduocat contra Federicum, & pro bono ſtatu vniuerſalis Eccleſiæ.

Eodem anno, Federicus videns Lombardiam & Thuſciam ſibi paſſim rebellare, timens ſibi de dicto Concilio, nuncios mittit ad Alexandrum ſuper concordia facienda, offerens ſe ad emendam ſuper tanta, & tam diurna diſcordia.

Eodem anno, moritur ſanctus Thomas Canthuarienſis Epiſcopus.

Anno

Anno Domini M.CLXXV. Concilium celebratur Curibus.

EODEM anno, quaſi tota Italia ad concordiam reuocatur; pax etiam fit inter Guillelmum Regem Siciliæ, & Emanuelem Imperatorem Conſtantinopolitanum. Federicus ad Concilium nuncios mittit de concordia inter ipſum, & Papam tractaturos, de tanta Italicorum concordia contra ipſum in fauorem Papæ expauefcés.

EODEM anno, inuenitur facta remiſſio per Imperatorem Federicum Lucenſibus, de omni iniuria illata nuntiis eius per Lucenſes ciues.

EODEM anno, inuenitur ſententia lata per Imperatorem Federicum contra Piſanos, de moneta non cudenda in ea forma, & cuneo, qua & quo Lucenſes cudere poſſunt.

Anno Domini M.CLXXVI. Federicus ad gremium Eccleſiæ redit, & Venetiis abſoluitur à Legato Papæ,

& pro emenda, Crucem aſſumit vltramarinam, cũ multa militia Theutonica, & infinita populi turba. Alij dicunt, vt Geſta Lucanorum, & Florentinorum, quòd xviii. ann. fuit in diſcordia cum Alexandro.

EODEM anno, inuenitur datum bamnum Piſanis per Imperatorem Federicum, quia contra pacta fecerunt inter Commune Lucenſe & Piſanum, de moneta cudenda eo modo, & forma, qua Lucenſes cudebãt.

Anno Domini M.CLXXVII. Alexander in Italiam redit, & per mare transfretans, applicuit in Siciliam apud Meſſanam; vbi eidem occurrit Rex Guillelmus, & ipſum honorificè recipit, Regnum ab ipſo recognoſcit, iuramento fidelitatis renouato.

EODEM anno, Vberti de Florentia cum Conſulibus guerram mouet, & durauit duobus annis.

Anno Domini M.CLXXVIII.

Alexander Romam veniens, Concilium aduocat pro recuperatione Terræ ſanctæ.

EODEM anno, ignis accenſus eſt in Florentia, & combuſſit magnam partem ciuitatis, videlicet, de ſancto Martino vſque ad ſanctam Mariam ad Arnum.

EODEM anno, cecidit Pons vetus ciuitatis Florentiæ.

EODEM anno, Henricus Rex Angliæ miſit nuntios ſolemnes ad Papam Alexandrum, ad purgandum ſe de nece beati Thomæ; quibus receptis in Tuſculana ciuitate, miſit duos Cardinales ad partes Galliæ, qui de hoc inquirerent veritatem; coram quibus Rex in animam ſuam iurauit, quòd nec auxilio, vel conſilio, tale ſcelus per ipſum non fuerat perpetratum; ſed quia occaſionem aliquam præbuit, ipſe quidem ſtatim Crucem aſſumit, tranſiturus intra

tres annos, & cc. milites miſit benè munitos vltrà mare.

Anno Domini M.CLXXIX. Concilium celebratur Romæ; Crux prædicanda ſtatuitur contra Saracenos. Federicus aufert Comitatum omnibus ciuitatibus Thuſciæ.

EODEM anno, obſedit Senas, & ipſam deuaſtat vſque ad muros.

EODEM anno, Sepulchrum Domini capitur à Soldano, quod prius à Chriſtianis tenebatur.

Anno Domini M. CLXXX. magna pars Italiæ Cruce ſignatur ad recuperationem terræ vltramarinæ; ſed præcipuè Florentini in Thuſcia, & Lucenſes.

EODEM anno, Federicus Henricum filium ſuum Regem conſtituit in Italia.

EODEM anno, magnus fuit conflictus Saracenorum, & Chriſtianorum, & præualuerunt Chriſtiani.

Eo

EODEM anno, inuenitur facta promiſſio & iuramentum per Bononienſes Lucenſi Communi, de moneta Lucenſi tenenda & expendenda per ciuitatem Bononiæ, & totam ſuam .... & nullam aliam monetam: & ſi contrà fieret, quòd poſſet tolli vnicuique: & ſic iurauerunt mercatores, campſores Bononienſes obſeruare, & dictum fuit hoc in publico Parlamento.

Anno Domini M.CLXXXI. Philippus Rex Francorum, & Riccardus Rex Angliæ cum ſua gente vltrà mare ſe transferunt, vbi per eos & Italicos, qui ſub nomine Piſanorum agebant & denominabantur, multa glorioſè & victorioſè ſunt acta. Tunc enim roboratũ eſt dominium Chriſtianorum in tota terra Promiſſionis.

EODEM anno, Guido Comes denominatus Burgundione, qui Dominus erat montis Sumani, Verruculæ,

& Serræ, iuramentum fecit Lucenſibus, ſiue promiſſionem ſub iuramento firmatam, de dando prædicta caſtra in adiutorium contra Piſtorienſes, quando contingeret Lucenſes cũ Piſtorienſibus guerram habere.

EODEM anno, inuenitur iuramentum factum fidelitatis Lucenſi Communi, per illos de domo Suffredingorum.

Anno Domini M. CLXXXII. Alexander Papa moritur, cui ſuccedit Lucius natione Lucenſis, de nobili progenie natus, vt tradunt, Allucingorum. Hic conceſſit Lucenſibus monetam cudendam; quam ciuitatem ſummè commẽdans, omnibus ciuitatibus Thuſciæ, Marchiæ, Campaniæ, & Romagnolæ, & Apuliæ in moneta præponit, adhuc imperante Federico, & regnante Henrico filio. Vnde dicta moneta ab illo tempore in prædictis partibus magis

fuit

fuit vſualis: immò mandauit omnibus terrigenis dictarum Regionum, & Romipetis, ac ſingulis peregrinis cuiuſcumque ciuitatis, vel Prouinciæ, quòd illa vterentur moneta in ipſorum commerciis. Vbi aduertendum, quòd duæ monetæ antiquis temporibus magis cucurrerũt in Italia, quia in Lombardia Papienſis, fauente Federico, quem dicta ciuitas ſemper fuit ſequuta: ſed in prædictis partibus, vbi Eccleſia magis dominabatur, moneta Lucenſis, eò quòd dicta ciuitas Romanæ Eccleſiæ ſemper fuit ſubiecta. Vnde de iſtis duabus monetis ſpecialiter iura faciunt mentionem, vt Innocentius Tertius, qui fuit poſt Lucium, xx. annos, cùm de cenſibus agitur.

EODEM anno, inuenitur iuramẽtum factum fidelitatis Cõmuni Lucenſi per Commune de Montecatino.

EODEM anno, inuenitur collatio facta Lucenſi Communi de terris relictis à palude de Lauano, & de Guiſciana, & terræ Colmatæ ab aqua Piſciæ è Cerbaria, & palude Sexti: & quòd totum lucrum ad Lucenſe Commune pertinet.

EODEM anno, facta fuit pax inter Lucenſes & Piſanos, in qua fuerunt pacta infraſcripta, quia Conſules Piſani iurauerunt Lucenſes ciues habere pro Piſanis: & quòd ſi quod damnum inferretur per Piſanos Lucenſibus, Piſanum Commune reſtitueret. Item ſi Lucenſes facerēt guerram alicui ciuitati, Piſani non præberent ſuis inimicis auxilium. Item quòd poſſent Lucenſes ciues mercari Piſis, ſicut Piſani. Simile iuramentum fecerunt Lucenſes Piſanis. Item iuramentum fecerunt Piſani Conſules, Lucenſibus Cōſulibus de terris Epiſcopi Lucenſis, quòd permitterent

Epiſco

Epiſcopum ipſas liberè, & pacificè poſſidere.

Anno Domini M. CLXXXIII. Federicus Imperator in ſubſidium Terræ ſanctæ vadit per terram, tranſeundo per Theutoniam, Hungariá, Græciam, & Armeniam. Sed cùm veniſſet cum gente ſua in Armeniam minorem, quæ quondam Cilicia vocabatur, in quodá paruo fluuio ſubmerſus eſt: Filius verò eius, quem ſecum duxerat, corpus eius tranſportauit in Tyrum, ibique honorificè ſepelitur. Demùm veniens Ptolemaida, obſedit eam; ſed præ nimio calore infirmatus eſt, & mortuus, & multi nobiles cum ipſo de gente Gallicana & Anglicana.

EODEM anno, inuenitur iuramentum factum ſuper ſecuritate facta per Lucenſes Conſules hominibus caſtri de Albiano & Vrbicciano, & qualiter dicta caſtra iurauerunt

fidelitatem Lucenſi Communi, & ipſa promiſerunt eos defendere, & ſaluare ad honorem Lucenſis populi.

EODEM tempore, floruit Petrus Manducator, qui luculento ſermone claruit, in tradendo hiſtoriam Bibliȩ, iuxta expoſitionem ſacrorum Doctorum.

Anno Domini M. CLXXXIV. Lucius Papa venit in Thuſciam & Lombardiam, accenſurus corda hominum circa paſſagium Terræ ſanctæ, & pacificaturus partes Italiæ.

EODEM anno, Lucenſes ædificauerunt burgum ſancti Geneſij contra voluntatem Samminiatenſium.

EODEM anno, fuit Conſul Altherius Pagani, qui ædificauit Carbonarias.

EODEM anno & tempore, floruit magiſter Petrus Nouarienſis, qui fuit Pariſienſis Epiſcopus, ſcriptor ſententiarum Theologiæ, in quibus cō-

tinetur

tinetur tota profunditas Scripturæ ſacræ.

EODEM tempore, fuit Abbas Ioachim in Calabria, in Monaſterio Floris, qui multa propheticè videbatur dicere, & libros maximè prophetales expoſuit, in quibus de futuris actionibus, & euentibus hominum agitur: ſed quia quædam dixit dubitalia, & ſe oppoſuit Magiſtro ſententiarum, primò quidem per Innocẽtium Tertium ille libellus eſt reprobatus, & continetur etiam in Codice Iuris, & aliæ ſcripturæ eius tanquam apocrypha iudicantur.

Anno Domini M.CLXXXV. Riccardus Rex Angliæ rediens de vltrà mare, reuerſus eſt per Hungariam, & venit in Auſtriam Ducatum Alamãniæ. Dux autem dictæ regionis iuerat cum Federico in Terram ſanctam, ibique inter ipſum & Regem, durà fuit verborum contentio, vſque ad iniuriam

iniuriam perſonarum; cùmque audiſſet Dux Auſtriæ adueniſſe Anglicos in terram ſuam, explorari fecit ſi Rex Angliæ eſſet ibi. Rex autem ſimulauit habitum, & in effigie coci ſe tranſtulit: ſed cùm veniſſet Dux Auſtriæ cum ſua comitiua, vt viderent qui eſſent, inuenit Regem aſſantem anſeres, & veru voluentem, clauſum in caputio Gallico more; quem fixo vultu Dux aſpiciens recognouit, captumque cum ſua gente deduxit Viennam, ex quo facto vindicata iudicatur iniuria: vnde ad paucos dies ipſum cum ſua gente remiſit illæſum.

EODEM anno, Lucius Papa per Lucam tranſiens, multis ampliauit priuilegiis Eccleſiam ſancti Martini, & quantùm ad dignitates, & quantùm ad temporalium fructum. In quorum vno priuilegio Eccleſiam ſancti Fridiani multùm commendat.

EODEM anno, Henricus Imperium

rium aſſumit, licèt non coronatus; ſed per Lucium confirmatus: coronatus verò per Cæleſtinum Tertium, vt Martinus ſcribit.

Anno Domini M. CLXXXVI. Lucius Papa Veronæ moritur, vbi in ſuo ſepulchro tale Epitaphium eſſe fertur:

Luca dedit lucem tibi Luci, Pontificatum
Oſtia, Papatum Roma, Verona mori.

Dictum ponitur verſus contrariæ ſententiæ, quaſi quoddam apologeticum primi:

Imò Verona dedit verum tibi viuere, Roma
Exilium, curas Oſtia, Luca mori.

EODEM anno, priuilegium conceſſum fuit per Henricum filium Federici Lucano Communi de ſex milliaribus, quod ante conceſſum fuerat per Othonem, & Henricum Secundum; multas etiam alias dignitates & priuilegia eidem Communitati conceſſit.

Anno Domini M. CLXXXVII.

Vrbanus Tertius, natione Lombardus, in Cathedra petri ponitur, circa finem anni. Sedit anno vno, menſibus x. & diebus xxv. Hic audiens terram vltramarinam non benè proſperari, præ nimio dolore infirmatus eſt, de quo moritur, & ſepultus eſt in Ferraria. Ab iſto Papa coronatur Hēricus in Imperatorem, licèt multis annis auctoritate....... vſus fuerit Regalis ſedis, ſicut Rex Italiæ conſtitutus per patrem. Alij autem dicunt Henricum à Cæleſtino coronatum.

EODEM anno, & tempore factum eſt ſtuolum magnum in Terram ſanctam pro recuperatione eiuſdem; ſed parum Cruce ſignati profecerunt.

EODEM anno, caſtrum de Fornore fuit à Lucenſibus deſtructum, & caſtrum de Montrauanto reparatum, iteratò combuſtum eſt.

Anno Domini M. CLXXXVII. Gregorius Octauus, natione Beneuenta

uentanus, in ſede collocatur Papali. Hoc eodem anno Henricus cum Theutonicis, & Romanis multa mala infert Thuſcis.

EODEM anno, Henricus regnum Tuſculanum tradit Romanis, & deſtructum eſt ab eis.

EODEM anno, fuit Poteſtas Lucenſis Paganus Ronſini.

EODEM anno, fuit diſcordia inter Portam ſancti Frediani, & illos de Burgo in ciuitate Lucenſi: Porta autem ſancti Donati fauebat vni parti: Porta verò ſancti Ceruaſij, & Porta ſancti Petri fauebat alteri, & ſturmũ maximum factum eſt *alla fratta;* poſtea verò per Florentinos ſunt pacificati.

DICTVS Gregorius zelando pro Terra ſancta, ad diuerſas Prouincias literas mittit. Veniens in Thuſciam pacem facit inter Ianuenſes, & Piſanos; ſed cùm eſſet Piſis, & de transfre-

tatione vltramare tractaret, ibidem infirmatus eſt, & mortuus, ibidemque ſepultus. Sedit autem ſolis duobus menſibus: cui ſuccedit Clemens Tertius.

EODEM anno, reperitur iuramentum fidelitatis Lucenſi Communi, per homines ſancti Quirici de Venere factum, & firmatum.

Anno Domini M. CLXXXXIX. Clemens Tertius ſedit in Cathedra Petri, natione Romanus; seditque in ea annis tribus. Hic ex patre Ioanne dicto Stolari, clauſtrum fecit apud ſanctum Laurentium foris muros, palatium Lateranenſe exaltauit, ibique ſtationem ſuam fecit, ibidemque mortuus eſt, & ſepultus.

ANNO eodem, Henricus vadit Neapolim, ipſamque cum ſuo exercitu obſidet; ſed inuaſit tanta epidemia caſtra eius, quòd coactus eſt inde recedere, quaſi victus. Vxor etiam ſua

ibidem

ibidem infirmata & mortua eſt. Hic Henricus aliquando vocatur Quintus, aliquando Sextus; ſcilicet Quintus dicitur in genealogia Imperatorum, Sextus in catalogo Regum, vt ſcribit Viterbienſis.

Anno Domini M. CLXXXX. Henricus Imperator capit Salernum, ſubiecitque ſibi totam Apuliam, & Siciliam, omnesque rebelles diuerſis cruciauit pœnis.

EODEM anno, in Calendis Iulij, ſol obſcuratus eſt, & durauit à Tertijs vſque ad Nonam.

EODEM anno, inuenitur in priuilegiis ſancti Martini de Luca, quòd Imperator Henricus eadem priuilegia dictæ Eccleſiæ confirmauit, quæ pater ſuus dederat, Canonicos fratres ſuos vocans.

Anno Domini M. CLXXXXI. Clemens moritur: cui ſuccedit Cæleſtinus Tertius, natione Romanus, ex

patre Buondomo: ſedit annis ſex, menſibus octo.

Anno Domini M. CLXXXXII. naſcitur Federicus Secũdus, cum magno plauſu, ex Henrico Imperatore Sexto, Conſtantiæ viro.

EODEM anno, inuenitur in Regiſtro ciuitatis Lucenſis iuramentum fidelitatis factum Lucano Communi per nobiles de Vallecchia, dando, & aſſignando eidem Communitati terras, caſtrum, podiũ, caſas, & alia quæ habebant in Montebello.

Anno Domini M. CLXXXXIII. Henricus Imperator intrauit Apuliam, vbi honorificè & pacificè ſuſceptus eſt; tranſiens autem in Siciliã, quoſdam reperit non ſinceros ad ſuum dominium, propter Tancredũ, & Regem Epirotarum, ſiue Achaiæ, qui de genere Regio Siculorum. Hos autem ſibi ſuſpectos, quoſdam occidit, quoſdam relegat, quoſdam verò perpe

perpetuis vinclis deputat.

Anno Domini M. CLXXXXIV. Henricus in Sicilia liberè imperat: cernensq́ue ex omni parte Imperium ſuum eſſe integrum, ad tributum Regis Tunitij ſollicitatur, aliarumq́ue partium, Africæ, videlicet, Numidiæ, & Mauritaniæ; ſuumq́ue habet in totum vltrà quàm haberet Rex Rogerius prædeceſſor eius in regno.

EODEM anno, occaſione grauaminis quorundam Siculorum, perturbatur Eccleſia Romana.

EODEM anno, inuenitur facta emptio per Lucenſe Commune * ad ius filiorum Raymundi de Podio, de Sylua regia, de monte Filectori, quæ nobiles habuerant à Comitiſſa Martilda. Quædam autem in dicta continentur emptione, quæ hîc non dicuntur; ſed ad Regiſtrum ciuitatis Lucenſis recurritur, quia eodem tempore ibidem in duobus continentur

* à dominis

capitulis de hoc,& de caſtello Aghinolfi.

Anno Domini M. CLXXXXV. Henricus Panormi moritur in palatio Regis Rogerij ſoceri ſui, ſiue cognati:& quamuis Eccleſia turbaretur cum Henrico Imperatore;gratioſitas tamen Dominæ Conſtantiæ in populo Siculo, ex gratioſa memoria ſui patris apud nobiles præfatæ Inſulæ, & Ducatus Apuliæ, ſuam prolē reddidit amabilem, licèt eſſet ibidem aliqua materia diſſidij propter ſtirpē Regum ſuorum,& ſequacium, quos extirpauerat Henricus. Et nota hîc, quòd Geſta Florentina dicunt fuiſſe mortuum ann.xcviii. Sed primū magis concordat cū tēpore ſui dominij.

Eodem anno, annuente Eccleſia Romana,Siculi,& Apuli,Dominę Conſtantiæ pro filio ſuo Federico iurauerunt fidelitatem,ſicque regnū in pace quieſcit.

Eodem

EODEM anno, annuente Eccleſia Romana; reperitur in Regiſtro Communitatis Lucenſis, illos de Balbano Lucenſis Diœceſis, recepiſſe in locationem ad certum cenſum totum Podium de Balbano, & totam terram in monte, & in plano territorij de Balbano dotalis, à Lucẽſi Cõmuni.

Anno Domini M. CLXXXXVI. diſcordia oritur inter Principes de Imperatore eligẽdo, vacauitque Imperium aliquibus annis. Tunc autẽ in Thuſcia Dux erat Philippus, vt quidam volunt, frater Henrici, & filius Federici primi. Vbi attende quòd aliquando Thuſcia fuit Marchionatus, vt tempore Comitiſſæ Mattildæ; aliquando Ducatus, vt hîc, ſecundùm ordinem Imperatorum, qui pro tempore erãt. Anno igitur eodem, quod in Regiſtro Communitatis prædictæ habetur, per Dominum Philippum Dei gratia Imperialis Aulæ Ducem

Thuſciæ, confirmata ſunt Lucenſi Communi omnia priuilegia per anteceſſores ſuos,& Imperatores eidem conceſſa,de quibus eſt dictum ſuprà.

Eodem anno, ceciderunt duæ turres Lucæ, vt in Geſtis eorum habetur, in diuerſis temporibus, videlicet filiorum Heſpiafame, & filiorum Cari, quæ multos homines oppreſſerunt.

Anno Domini M.CLXXXXVII. Cæleſtinus moritur, cui ſuccedit Innocentius Tertius

Anno Domini M.CLXXXXVIII. videlicet, natione Campanus, ex patre Tranſmundi,cõſecratus in Cathedra ſancti Petri. Hic quàm fuit glorioſus, opera ipſius de ipſo teſtimonium perhibent; nam compoſuit doctrinales, in ſtylo dictaminis, & profunditate ſententiæ meritò cæteris præponendus:fecit librum de miſeria hominũ:fecit ſermones ad prædican

dicandum copioſos. Hic ædificauit in Vrbe duo miranda, vnum fuit turris, quæ hodie turris appellatur Comitis, ſingularis quidem in orbe terrarum: ſecundum fuit Hoſpitale ſancti Spiritus, iuxta ſanctum Petrum, quod multis ampliauit diuitiis; quod feciſſe dicitur, quia repræhenſus fuerat de tanto faſtuoſo ædificio turris: vnde in huius rei pẽſatum fecit Hoſpitale prædictum. Inſuper dicitur feciſſe, & dediſſe vniuerſis Eccleſiis Vrbis vnam libram argenti pro calice fabricando.

EODEM anno, vt in Actis Lucenſibus ſcribitur, dicuntur primæ factæ Societates in ciuitate Lucenſi, quarum auctores fuerunt Rodulfus Viuiani, & Lottus Chiatri.

Anno Domini M. CLXXXXVII. Lucenſes congregauerunt exercitum in Verſilia, contra Cathanos, & Piſanos, & ibi cæperunt quoddam ca-

ſtrum, quod dicebatur Metri, & deſtruxerunt, & combuſſerunt ipſum, & ad nihilum redegerunt.

Eodem anno, inuenitur in Regiſtro Lucenſis Communis, iuramentum fidelitatis factum eidem Communitati per illos de Coruaria,& de Montemagno, & filios Vbaldi.

Eodem anno, Principes Alamanniæ conuenerunt ad electionem faciendam: ſed elegerunt in diſcordia, quia vnà pars elegit Philippum, vt Martinus narrat, fratrem Herici Imperatoris: alia verò pars Othonem Ducem Saxoniæ: plures tamen voces habuit Philippus, Othone.

Annò Domini M. CLXXXXIX. Lucenſes ædificauerunt burgum ſancti Geneſij,ſiue reparauerunt, vt Geſta Lucenſium dicunt, & ſequenti anno Saminiatum deſtruxerunt: ſed Geſta Florentinorum dicunt deſtructionem Saminiati, quòd fortè fuit ad

ad exteriores domus.

EODEM tempore tradunt fuiſſe pacem in tota Italia.

EODEM anno, vt Geſta Florentinorum dicunt, Philippo præualente in Alamannia ſub pace reformata; ſimulata tamen inter ipſum, & Othonem, ab Integrano interficitur, ſumpta audacia ex fauore, quem dictus Innocentius dabat Othoni.

Anno Domini M.CC. Otho confirmatur per Innocentium, & ex hoc quietatio. Commotio facta in Theutonia de interfectione Philippi, quæ modica non erat, manſit in Sueuia.

EODEM anno, Conſtantinopolis capitur à Francis, & à Venetis, & Balduinum Comitem Flandriæ Imperatorem conſtituunt, vt Martinus ſcribit.

EODEM anno, inuenitur in Regiſtro Lucenſis Communitatis iuramentum factum per Dominos de Monte

Montemagno dicto Communi, ad veniendum in exercitum Lucæ ad ipſorum requiſitionem, expẽſis propriis;& quòd tempore guerræ ſtabũt Lucæ quatuor menſibus; tempore verò pacis,tribus.

Eodem anno,inuenitur pactio inter S. Miniatenſes, & Lucenſes de burgo ſancti Geneſij.

Eodem anno,Bucardus ſuſpenditur.

Anno Domini M.CCI. Otho coronatur Aquiſgrani in Regem Alamãniæ, ad maiorem ſolemnitatem, & ad refrænandum impetum Theutonicorum,ex cauſa iam dicta.

Eodem anno,Florentini deſtruxerunt quoddam nobile caſtrum nominatum Summofonte.

Anno Domini M.CCII. Tartarorum dominium initium habuit. Beatus Dominicus venit Toloſam.

* Almimolinus Anno Domini M.CCIII.* Almolinus

linus Imperator Saracenorum tranſit de * Mantechis ad inuadendũ Chriſtianos ; veniensque Toletum comminatus eſt, quòd in deſpectum Crucis, & ipſam adorantium, Hiſpaniam occuparet. Tũc prædicata fuit Crux in tota Hiſpania & Gallia. * Marrochis

CONVENIENTES igitur Principes Occidentis, videlicet Alphonſus Caſtellæ, Sanctius Rex Nauarræ, & Rex Aragonum magnam ſecum trahunt multitudinem. Populi verò appropinquantes Saracenis, duriſſimum fecerunt congreſſum, durauitque pugna de mane vſque ad veſperas. Tantaque facta eſt ſtrages Saracenorum; totque occiſi ſunt, quòd de ipſorum ſanguine quaſi factus eſt riuus ; ſicque * Almolinus ſuper vnam equam in Marrochum ſe transfert, & confuſus receſſit. Ex tunc Saraceni in Hiſpania nũquam habuerunt virtutem. * Almimolinus

EODEM anno, Lucæ fuit diſcordia

inter

inter milites,& pedites; populus verò præualuit, & expulit nobiles, & fuit magnum prælium in planitie montis Chiatri: ex in facta eſt concordia inter eos per Capitaneos Thuſciæ; & ſic nobiles redierunt ad propria.

Anno M. CCIV. Liuonia in finibus Daciæ conuerſa eſt ad fidem.

Anno M. CCV. inuenitur iuramentum factum Lucenſi Communi per Poteſtatem de Pontremulo, de ſtrata cuſtodienda in tota eorum fortia,& de nón ſoluendo ibidem pedagio,quantùm ád ciues Lucenſes. Simile iuramentũ fecit Dominus Gualterottus,& Epiſcopus Lunenſis in toto ſuo dominio, & diſtrictu.Idem fecit Dominus Guillelmus Marchio Malaſpina in toto ſuo Marchionatu, & dominio.

Anno M. C C V I. Comes Simon pugnauit contra Comitem Toloſanum proſpero Marte. Facta fuit pax inter

inter Lucenſes,& Samminiatenſes.

Anno M. C C V I I. factum fuit iuramentum Lucenſi Communi ab Andrea Marchione Maſſæ Lunenſis.

Anno M. C C V I I I. Otho Quartus Moduetiæ ferream Coronam accepit; Romæ verò auream ab Innocentio Tertio.

EODEM anno, datur bamnum per Othonem Imperatorẽ omnibus Porcarẽnſibus, qui occiderunt Dominũ Guidum de Pruuano Poteſtatem Lucenſem.

EODEM anno, Domini de domo Suffredinga fecerunt iuramentum fidelitatis abſque aliquo tenore. Idem fecerunt & ipſorum fideles, videlicet, Commune; & homines de Limano, de Fornore,& aliæ Communitates.

Anno Domini M. CCIX. Otho Imperator Lucam veniens, Eccleſiam Cathedralem ſuis priuilegiis ornauit, confirmans priuilegia.

IDEM

IDEM in platea ſancti Martini inhibuit omnibus de Verſilia, & de Garfagnana, qui deberent, vel deberentur nobilibus de Porcari, quòd reſponderent eis de aliquo iure, quod eis competeret, ſub pœna M. marcarum argenti.

ETIAM inuenitur iuramentum fidelitatis factum per illos de Domo Suffredinga, Lucenſi Communi, & de veniendo eorum expenſis in hoſtes, & caualcatas, ſeu exercitum ipſorum.

SIMILE inuenitur de Domo filiorum Vbaldi. Et de Domo de Mõtemagno: & ſimiliter illi de Barga, & ampliùs; quia obligauerunt ſe per iuramentum datias, & collectas ſoluere, ſecundùm quod Lucenſe Commune imponeret.

SIMILE iuramentum per omnia caſtra Garfagnanæ.

Anno M. C C X. Otho Imperator

tor intrat Regnum Apuliæ, vnde excommunicatur, & deponitur.

Anno M. CCXI. Otho Imperator in Galliam venit in adiutorium Ferdinandi Comitis Flandriæ, & Ioannis Regis Angliæ, qui erant excommunicati, propter quod Philippus Rex Francorum, cum Ludouico filio, mãdato Papæ, contra prædictos bella mouit.

Anno M. CCXII. fuit paſſagium .... vltrà mare, ... quòd per eos deberet recuperari Terra ſancta.

REX Franciæ Philippus habuit victoriam cõtra Regem Angliæ, & iuſto titulo occupauit Normanniam, Pictauiam, Aluerniam, Marchiam vltrà Pictauiam, & Aquitaniam, Papa annuente.

Anno M. CCXIII. Rex Caſtellæ moritur, relinquens vnicum filium; maritatis autem duabus filiabus, vi-

delicet Blanca filio Regis Francorũ, & Berengaria Regi Legionenſi. Federicus Rex Alamanniæ eligitur, natus annos XXI.

FACTA fuit promiſſio per Lucenſes Conſules, Dominis Guillelmo, & Opezino Malaſpinæ de ſaluandis eorum territoriis.

Anno M. CCXIV. Domina Berengaria vxor Regis Legionenſis, cũ Ferdinando filio, Regnum Caſtellæ inuaſit & cœpit. Conceſſit tamen illis in ſingulis Villis dicti Regni, vt vnum prandium in anno perciperẽt; licèt Regnum hoc Dominæ Blancæ tanquam primogenitæ deberetur, tanquam vxori Ludouici Regis, vt ſuprà.

Anno M.CCXV. in die Reſurrectionis, occiſus fuit Dominus Bondalmonte Vguccionis, ab Vbertis, & ex tunc pullulauit diuiſio Guelfa, & Ghibellina.

ILLI

Illi de Controne iuramentum fidelitatis fecerunt, & ſimiliter alia caſtra de Garfagnana.

Anno M. C C X V I. Ordo ſancti Dominici, & ſancti Franciſci ab Honorio confirmatur.

Anno M. C C X V I I. cecidit pars turris Pagani Bonſini, & multos oppreſſit. Piſani, & Lucenſes conuenerunt de cudenda moneta Bonalberghi, quondam Tancredi.

Anno M. C C X V I I I. Ludouicus Rex Francorum venit in terram Albigenſem, cum exercitu magno, & contra Hæreticos, & contra Comitem Toloſanum.

Eodem anno, inuenitur compera facta per Lucenſes de Mõte Summano, cum curia & pertinentiis, caſis & caſalino, paſcuis, nemoribus, piſcariis, & aliis à Domino Vgone Dei gratia Abbate ſancti Antonij.

Item reperitur facta obligatio

Lucenſi Communi per Caſtellanum arcis Maſſæ Marchionis, & Caſtaldionem Damicellæ filiæ quondam Domini Guillielmi Marchionis Maſſæ, pro quadam ſumma pecuniæ, pro qua dicta arx remanſit Lucenſi Communi obligata.

Anno M. CCXIX. duæ domus ceciderunt Lucæ, opprimentes mulieres L.

Anno M. CCXX. capellus turris filiorum Siſmundi corruit Lucæ, & interfecit vltrà homines CC.

Anno Domini M.CCXXI. Abbas de Sexto, Dominus Manfredus, & eius Conuentus ex beneficio eiſdem collato per dictum Commune, dederunt & conceſſerunt eidem Communitati cuſtodiam caſtrorum Cerreti, & montis Caluori, & ſub protectione poſuerunt Lucenſis Communis, & defenſione. Promittentes quòd non locabunt, nec vendent, nec alie-

nabunt

nabunt,ſine conſenſu,& beneplacito Lucenſis Communis; & guerram & pacem ſimul facient; ſaluis ſemper redditibus,& prouentibus, quos Abbas præfatus, & Capitulum habent in dictis caſtris.

ITEM collatum fuit caſtrum de Viaregio Pagano Baldoini de Luca, ac Ciui Meſſanenſi, per dictum Federicum Imperatorem:cuius priuilegij originale dicitur eſſe in Monaſterio de Guamo,cum bulla aurea.

Anno M. CCXXII. Piſani fuerũt deuicti à Lucenſibus & Florentinis, apud caſtrum Montemoreci, quod Lucenſes deſtruxerunt, & poſuerunt homines iuxtà Bientinam, in burgo quodam.

Anno M. CCXXIII. die x I. Nouembris,caſtrum de Rotàia fuit ædificatum à Lucenſibus. Ædificatum fuit caſtrum de Caſtilione in Sylua regia ſuperiùs nominata.

Anno M. C C X X I V. Federicus Imperator capit vxorem Mariam filiam Ioannis Regis Hieroſolymæ.

Anno M. C C X X V. prodita fuit arx Montiſbelli, fugerūtque omnes Lucenſes, qui in arce erant. Lucenſes cæperunt pactione caſtrum de Anchiano cum arce, & deſtruxerunt caſtrum de Lombrici, ví prælij.

G v i d o Tegrimus, & Marcoaldus, & Aghinolfus Lucenſes vendiderunt Lercianum, & villam Cecinæ Piſtorienſibus, ſex millibus libris denariorum boñorum Piſanorum: & villam de Caſci, & de Collechio Guſo Piſtorienſibus.

M a r c o a l d v s fuit de Malpiglis, & eſt ad eum bulla Alexandri Quarti pro Monaſterio Frixionariæ. Aghinolfus fuit Dominus Montignoſi.

Anno M. C C X X V I. Lucenſes ſpoliauerunt & deſtruxerunt Caſtilionem

lionē de Verſilia, excepta turri, quæ remanſit; Ingherame Bernardini de Montemagno Prætore Lucenſi. Lucenſes cęperunt Aſcianum cũ plebe.

Anno M. CCXXVII. Caſtillionum de Garfagnana à Lucenſibus deſtruitur in Februario, vbi fuerunt deuicti Piſani, & Garfagnini, & villæ combuſtæ. In Martio capta fuit arx de Mozano, cum multis hominibus, qui iuuabant Cathanos.

Anno M. CCXXVIII. Gregorius canonizat S. Helizabeth filiam Regis Hungariæ, viduam relictam Lanterauij Ducis Turingiæ.

Anno M. CCXXIX. Federicus in Hieruſalem coronatur vt verus Dominus, ratione vxoris; de qua naſcitur Corradus pater Corradini, qui à Rege Carolo obtruncatur.

Anno M. CCXXX. Florentini & Lucenſes cum Carrocio ſcopauerunt totum Comitatum Senenſem, vſque

ad portas ciuitatis, deſtruentes balnea, & XX. caſtra, cum captiuis M.CCLXX.

M.CCXXXI.Lucenſes congregauerunt exercitum contra Bargam, eiuſque regionem deuaſtarunt.

M.CCXXXII.exiſtente Poteſtate Lucenſe Domino Aldebrandino Aldimari de Florentia, Lucenſes obſederunt Bargam, & demiſerunt ibi plumbum, quia fuerunt grauiter læſi ſimul cum Florentinis à Piſanis,Barghigianis,& Cathanis.

M. CCXXXIII. Dominus Bernardus de Romagna fuit Poteſtas Lucenſis.

M.CCXXXIV. Romani fuerunt deuicti à Viterbiēſibus, vbi mortuus eſt Lambertus Millieri, Caput militiæ Lucenſis,in auxilium Papæ.Federicus Corradum filium Regem Alamanniæ facit.

M. CCXXXV. duo Cardinales redeun

redeuntes de Gallia, à Piſanis capiuntur.

M.CCXXXVI. frater Iordanus Magiſter Ordinis Prædicatorũ obiit.

M.CCXXXVII.

M.CCXXXVIII. fuit Conſul Lucenſis Dominus Aldebrandinus Bullione. Item fuit ductus Lucam elephas per familiam Imperatoris.

M. CCXXXIX. Federicus ſuperauit Mediolanenſes; deinde venit Lucam, vbi gratiosè fuit exceptus.

M. CCXL. Lucenſes cum Marchione Palauicino totam Garfagnanam occuparunt.

M. CCXLI. Papa Innocentius Quartus oſtendit Federico Imperatori Pontificiam dignitatem Imperiali eſſe maiorem.

M.CCXLII. cùm multi Prælati nauigarẽt ad Concilium in nauigiis Genuenſium, apud Meloram à Piſanis capiuntur, cum M. DC. Genuenſi-

bus, & Federico Imperatori traduntur. Nota quòd in eodem loco à Genuenſibus poſtea ſuperantur. Hoc anno, vt in Lucenſibus Chronicis habetur, Petraſancta ædificatur à Lucenſibus.

M. CCXLIII. Imperator Federicus duobus menſibus ſtetit propè muros Romæ cum exercitu infeſto.

M. CCXLIV. tres magni terræmotus fuerunt Lucæ, qui turres & domos concutiebant.

M. CCXLIV. Princeps Alamanniæ ex mandato Papæ elegerunt Imperatorem Ducem Láterauiæ & Turingiæ; quo citò mortuo, elegerunt iteratò Comitem Millardiæ, nomine Guillielmum, qui citò à Friſonibus occiditur.

M. CCXLV. tradunt aliqui Federicum Imperatorem filium occidiſſe, accuſatum ſibi de rebellione, quem captum in Apuliam deducens,

carceris

carceris ſqualore macerauit, ac ſuffocauit.

M. CC X LVI. Lucenſes in ſeptimana ſancta iuerunt in Garfagnanã armata manu contra Cathanos, qui amputauerant manum cuidam Notario, Lucenſi ciui, de dicta regione, cui Scuchinus nomẽ erat. Hoc autem fecerunt quia portauerat candelum ad luminaria ſanctæ Crucis: propter quam causam prouocatus Lucenſis populus combuſſit, & deſtruxit multas villas, caſtra, vineas, ſyluas, & nemora.

M.CCXLVII. Guelfi fuerunt Florentia expulſi, opera Imperatoris, in nocte ſanctæ Mariæ Candelarum.

M. C C X L V I I I. deſtructus fuit burgus ſancti Geneſij, in plano ſancti Miniati.

M. C C X L I X. Federicus Imperator venit Florentiam, vnde cum Florentinis & Piſanis vadit Caprariam versùs,

verſùs, eamq́ue obſidet, vbi erant multi Florentini Guelfi expulſi de Florentia, vt etiam Comes Rodulphus, Dominus caſtri.

INTER expulſos autem Dominus Raynerius Ginghenę de Bondalmõtibus, & multi alij. Quoſcumque cæpit Imperator in dicto caſtro, miſit in Apuliam, ac oculorum lumine orbauit. Quorum multi, aſſumpto Religionis habitu, Deo oculis mentis ſeruierunt. Imperator videns Lucenſes fauere Innocentio, iteratò mittit dictum in Garfagnanam, videlicet Dominum Bonaccurſium de Padule. Tunc Lucenſes procurauerunt ipſum occidi per Marchionem, & Cathaneos præfatos, qui tunc erant amici Lucenſium, & Papæ.

EODEM anno, Palauicinus Marchio de Garfagnana expellitur per Lucenſes, & Marchionem Bernabonem, cum auxilio Cathanorum.

CVI

Cvi dominio dictus Rex reuerſus ceſſit, ad inſtantiam Federici patris ſui,& conceſſit Lucenſibus, vt in Regiſtro Lucenſi ſcribitur.

Tertivs autem Henricus fuit pater Corradi de Antiochia, qui claudus fuiſſe dicitur. Hi autem duo vltimi non fuerunt filij legitimi Imperatoris: & de tertio tradunt aliqui, quòd fuit Dominus Garfagnanæ; ſed meliùs eſt dictum de ſecundo.

M. C C L. exiſtente Poteſtate Domino Thomaſo Malanocte, Lucenſes iuerunt in Verſiliam contra Piſanos, qui erant in Lunizana; & Trebbianum cæperunt, & propter caſtra vicina multi fuerunt oppreſſi. Lucenſes cæperunt Salam, & Caſtilionem in Verſilia. Federicus Imperator à filio ſuffocatur. Exiſtente Poteſtate Florentiæ Domino Vberto de Luca, per populum ipſo procurante

curante reducti ſunt Guelfi, Florentiam, qui in Capraria capti non fuerant. Dominus Bonaccurſius occiditur in Garfagnana per Marchionem Bernabonem, & Cathaneos, conſentientibus Lucenſibus.

M. CCLI. Rex Corrádus filius legitimus Federici intrat Apuliam, & Neapolim expugnat.

M. CCLII. Rex Corradus moritur. Manfredus Princeps Tarentinus curam Regni aſſumit Corradini nepotis filij Corradi, qui poſtea à Carolo Rege fuit oppreſſus. Innocentius etiam parauit exercitum contra Manfredum.

M. CCLIII. Rex Manfredus creatur; ſed ab Alexandro Quarto excommunicatur.

M. CCLIV. exiſtente Poteſtate Lucæ, Domino Conte Prendiparte Lucenſes cum ſuis amicis fecerunt exercitum contra Cathanos de Coruaria,

uaria, & Vallechia, propter pacta nō ſeruata; quia proditoriè commiſerūt ſe Piſanis: Coruariam, & Vallechiam expugna tas in Ianuario niuali combuſſerunt, ac deſtruxerunt. Sententia fuit lata per Commune Florentiæ contra Commune Piſanum, pro Lucenſibus, de caſtro Motroni, & de terris Epiſcopatus reſtituendis.

EODEM anno, exiſtente Poteſtate Florentino Domino Guiſcardo de Petraſancta, Florentini fecerūt exercitum contra Senenſes: cæperūt Volterram & Poggibonzi, ac etiam fecerunt pacem cum Piſanis, cum obſidibus, quæ parùm durauit.

SOZOMENVS Piſtorienſis ait hoc anno Florentinos cum Lucenſibus profligaſſe Piſanos, & eiſdem duras pacis concluſiones dediſſe; & cùm in pacis concluſione Piſani obtuliſſent Plumbinum, aut Petramſanctam, quam occupauerant, Florētinos ele-

giſſe

giſſe Petramſanctam, eamque reſti-
tuiſſe Lucenſibus, * quam ædificatur ante hunc annum.

* quæ reædificatur intra hūc

In Chronicis Piſanorum habetur, quòd Guiſcardus fuit arbiter inter Lucenſes, & Piſanos.

M. CCLV. Principes Alamanniæ in eligendo Imperatore in duas partes ſe diuiſerunt; altera Dominum Alphonſum Regem Caſtellæ; altera verò Dominum Ricciardum Comitem Cornubiæ, Regis Angliæ fratrē, elegit: ſed hoc ſciſma morte vtriuſque ſublatum eſt. Dominus Guiſcardus de Petraſancta fuit hic Poteſtas, qui de Verſilia duos burgos, vnum ex ſuo nomine nominauit; alterum verò Campum maiorem, replens ruſticis, ſeu hominibus Cathaneorum; alium verò de * P. S. repleuit hominibus de Coruaria, & de Vallechia, eximens eos ab omni onere, & fidelitate nobilium: & deſtructa ſunt omnia ferè

* Petra ſancta

ferè caſtra nobilium de Verſilia, niſi quantùm pertinerent ad Lucenſes, aſſumpta cauſa à Cathaneis de Coruaria & Vallechia; quia in facto noſtræ Communitatis non ſunt inuenti fideles, & quia in omnibus caſtris partem habebant.

M. CCLVI. fuit illata magna clades Piſanis in valle Sercli à Florentinis, & Lucenſibus: poſteà facta fuit pax, ſub certa Piſanorum lege, & ſeruitute, à qua fuerunt excluſi proditores de Verſilia Lucenſis Communis; ita quòd ad bona ipſorum non deberent admitti. Fuit autem ad hoc Sindicus Dominus Bartholomeus de Pallia.

Florentini reſtituunt Lucenſibus Motronum, & *Maſſa del Marcheſe*, Sindico Bonifatio Bontori.

M. CCLVII. Lucæ fuit prælium inter populum Macrum, & Graſſum; poſteà venerunt ad concordiam:.

M. C C L V I I I. fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Nicolaus de Vacchelleriis.

M. C C L I X. Ghibellini de Thuſcia curiam Manfredi replent, qui ad inſtantiā illorum, & Octauiani Cardinalis de Muſtello, in Thuſciam militiam miſit apud Senas, & cum Ghibellinis & Senenſibus amicitiam contrahit, cui occultè fauent Piſani.

M. CCLX. Florentini, & Lucenſes fecerunt exercitum contra Senenſes, qui iunxerant ſe Ghibellinis, & Manfredo in menſe Maij, & cæperūt multa caſtra, videlicet Mezano, Caſole, &c. In menſe Auguſti Florentini & Lucenſes fecerunt maiorem exercitum contra Senenſes, ad minuēdum caſtrum de mōte Alcino. Manfredus maiorem Theutonicorū militiam Senas mittit, qui cum Ghibellinis Thuſciæ noſtros inuadunt, primamque aciem in fugam vertunt,

dolo,

dolo, & proditione: tradunt enim quòd .... vexilli eundem inuaſerunt, ſicque proſtrato principalis aciei vexillo, per amputationem manus tenentes, diſcooperiuntur à proditoribus, quæ erant ſigna partis aduerſæ: conuertuntque gladium cum hoſtibus contra propinquos in acie; ſicque præualens pars aduerſa, noſtros vertit in fugam, Deo permittente, quia nimis faſtuosè ſuis finitimis Florentini erant infeſti: hoc fuit in Valle Arbiæ. In Thuſcia citra tempora Saluatoris nõ fuit maior clades, nec erat locus refugij, quia vndique erant hoſtibus vallati. Vnde Epiſcopus Aretinus profugis multum nocuit, capiendo, & occidendo.

LVCENSES autem cùm vellent exercitum inſtaurare, recipiunt ſe ad montem Apertum, ſperãtes poſſe reſiſtere, propter bonam quam habe-

bãt militiam, præſentibus Marchionibus Maleſpina, videlicet Domino Federico Morouello, & Manfredo: ſed deficientibus victualibus, & vrgente hoſtium multitudine, maiorẽ paſſi ſunt iacturam. Vnde nequeũtes reſiſtere, deditionem fecerunt IIII. die Septembris. Guelfi Florentini, qui euaſerunt, Lucam ſe recepêre, exiſtente Poteſtate Lucenſe Domino Guidone de ....

M. CCLXI. Status Thuſciæ totus eſt mutatus, quia tota Thuſcia Imperialis, præter Lucam, & exules Florẽtinos, ad partem Ghibellinam conuertitur. Tunc Piſani fregerunt pacem Lucenſibus. Comes Guido factus Dominus Florentiæ, omneſque ciuitates ſocietatem iurant cum Comite Iordano Vincentio Manfredi contra Lucenſes, & Guelfos, qui eò refugerant de ciuitatibus Thuſciæ, & caſtris. Piſani cum dicta parte intrant territo

territorium Lucenſe, capiuntq́; Sanctammariam de monte Caluori, Sanctácrucem, caſtrum Fráchum, Cappianum, & Galluram deuaſtant, & caſtrum ſancti Miniati; caſtrum de Ficeclo reſtitit virtute Lotti de Chiatri, & Bellhomi Viuiani de Lammari, & aliorum.

M. CCLXII. Vrbanus mittit Guillelmum Legatum pro Cruce danda contra Iordanum, & partem Ghibellinam, exiſtente Lucæ Poteſtate Domino Bertoldo de Vrſinis, viro ſtrenuo, & nobis fauorabili. Lucenſes fecerunt pacem cum Ghibellinis, & remiſerunt exules.

Gvelfi, qui erant Lucæ, & Lucenſes miſerunt Legatum ad Corradinum filium Corradi, vt veniret in Italiam ad accipiendum Regnum Apuliæ; qui cùm eſſet puer, noluit venire, ſed pollicitus eſt ſe venturum quum per ætatem liceret.

Eodem anno, Guelfi Florentini fuerunt coacti abire Luca, propter conditiones pacis cum Ghibellinis, vnde Bononiam ſunt profecti.

M.CCLXIII. Domino Philippo de Aſinellis exiſtente Poteſtate Lucenſi, Caſtellione amittitur; ſed ſtatim recuperatur: ſed exequendi lætitia diſperſit Lucenſes; vnde ſtipendiarij Piſani tranſeuntes flumen, & videntes Lucenſes diſperſos, inuaſerunt, eoſque cum magna ſtrage in fugam verterunt. Forſan accidit, quia Caſtellano exuli non fuit ſeruata fides, ſed fuit interemptus; vnde malè ceſſit Lucenſibus, quum prius viderentur victores vniuerſæ Thuſciæ. Piſani obſederunt Caſtellione, quod obtinere non poterant; ſed poſteà fecerunt foueas ſubterraneas circa arcem: quam volentes comburere, interiores de dicto caſtro fecerunt & ipſi foueas correſpondentes prædi-

ctis;

ctis; ibique cum pice proiecerunt ignem; ſed quia non fuerunt prouidi obturare foucarum aperturas, quòd ignis . . . . tantaque fuit violentia eius & impetus, quòd reſiſtere non potuerunt, ſicque arcem combuſſit, propter quod coacti ſe reddiderunt perſonis: refugerant enim ad aliam partem caſtri, vbi inquilini morantur; vnde caſtrum ad manus Piſanorum deuenit. Cæperunt etiam Cotone,&c. Eodem anno obſederũt Noſſanum, tota regione vaſtata, versùs Lucam; ſed circa Noſſanum non præualuerunt, immò ibidem multi ſunt mortui de Piſanis.

EODEM anno, Cometa apparuit miræ magnitudinis, in Italia, qui primò viſus eſt in Cancro, paulatim procedens versùs Meridiem, donec propinquaret conſtellationi Orionis, & nunc ad vnam partem ſuam comam dirigebat, nunc ad aliam; dura-

uitque per plures menſes. Coma autem eius aliquando viſa eſt extendi in longitudinem per quartam partem noſtri Hæmiſphærij, vel circiter.

Eodem anno, Vrbanus Papa moritur Peruſij, & in Eccleſia ſancti Laurentij ſepelitur.

Anno Domini M. CCLXV. Clemẽs creatur, natione Prouincialis, de caſtro S. Ægidij. Hic primùm aduocatur in Curiam Regis Franciæ; demùm Conſiliarius eius, vxorem & liberos habuit, qua mortua Ordinem Clericatus aſſumpſit, & ad modicum tempus factus eſt Epiſcopus Anicienſis; demùm Archiepiſcopus Narbonenſis; poſtmodò Cardinalis Sabinenſis; prætereà Legatus in Anglia; & poſt quinque menſes à morte Vrbani in Papam eligitur. Hic quantò plus creuit in dignitate, tantò plus floruit in ſanctitate.

Eodem anno, videntes Lucenſes, quòd

quòd non poterant vlteriùs reſiſtere potentiæ Manfredi,& partis Ghibellinę,deuaſtatis ab omni parte ſuis territoriis, ſubiecerunt ſe mandatis Comitis Guidonis Nouelli, qui Vicarium gerebat in Thuſcia, pro Manfredo. Huic tradiderunt caſtrum de Motrone, in manu videlicet populi Florentini,& dicti Comitis.

EODEM etiam tempore, tradiderunt eidem vallem Nebulæ, & vallem Arni; & tunc fuit factus Poteſtas Lucenſis Dominus Gorſellus.

POSTEA eodem anno,venit Dominus Carolus Comes Prouinciæ per mare,Romam:ſua verò militia venit Lombardiam, & fuit factus Romanus Senator.

EODEM anno, venit Manfredus cũ exercitu magno ad Pontem Aperiani. Tunc exiuit ei obuiam Carolus, cum ſua militia, & abſtulit ei Pontem prædictum, & caſtrum ſancti

Germani. Manfredus verò recolligit ſe cum ſua gente expedita versùs Beneuentum, quem Carolus ibidem inſequitur, pugnaturus cum eo : quod videns Manfredus, licèt renitentibus ſuis priuatis Principibus, Carolum cum ſua gente, & militia aggreditur; ſed non potuit reſiſtere potētiæ Gallicanæ, qui antiquorum Romanorum more percutientes, omnes equos perforabant, nullaque arma contra hoc protegere poterant: militia Caroli ex modo pugnandi conſeruata illæſa, & Electorum Italiæ gentis; ſicque Manfredus cum ſua gente occubuit, & in bello moritur; factaque eſt de ſua militia, & populo magna ſtrages. Et eodem anno, Rex Carolus totam habuit Apuliam, & terram Laboris.

Anno Domini M.CCLXVI. venerunt Florentiā de Bononia Dominus Cathalanus, & Lotharingus fratres,

gau

gaudentes quaſi curam geſturi ciuitatis prędictę;vbi inuenerũt XXXVII. bonos viros ad reparationem ciuitatis; & facta ſunt matrimonia inter Guelfos,& Ghibellinos.In die autem ſancti Martini ſurrexerunt quidam in Florentiæ ciuitate,& cum ſtrepitu, & clamoribus fecerũt populum.Comes verò Guidus Nouellus cum DC. militibus Theutonicis obuiam ire voluit; ſed non potuit:quare timens, cum ſua militia receſſit Pratum:tuncque redierunt Guelfi confinati in propria. Militia verò Vrbeuetenſis venit Florentiam ad cuſtodiam ciuitatis: & factus fuit illo anno Poteſtas ciuitatis Florẽtiæ dominus Normãnus de Monaldeſchis:Capitaneus verò vnus miles Vrbeuetenſis; & viuebant Florentini in pace ſub prædictis Dominis.

EODEM anno,fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Lanfrancus Maluzellis

de

de Ianua,& Comes Guido. Lucenſes verò cũ multa patientia ſuſtinebant iſtud dominium,ſemper expectantes aquæ motum, quomodo poſſent reſiſtere.

Anno Domini M. CCLXVII. in die Reſurrectionis Domini, Comes Guido Guerra venit cũ militia Gallicana Florentiam, & expulit inde omnes Ghibellinos: & tunc fuit factus Dominus Rex Carolus Poteſtas, ſiue Dominus ad ſex annos. Et eodẽ anno fuit factus Vicarius in Thuſcia.

Eodem anno, Comes Guido prædictus fuit Poteſtas Lucenſis, & tunc Lucenſes reſumpſerunt vires, & receſſerunt à dominio Guidonis Nouelli, aufferentes eidem dominium vallis Nebulæ,& vallis Arni.

Eodem anno, Soldanus cæpit Antiochiam,& deſtruxit eam,& cæpit omnes Chriſtianos, qui erant ibi, & quoſdam quidem captiuauit, quoſdam

quoſdam verò occidit.

ISTO eodem anno, Rex Carolus liberè totum Regnum habuit, in Sicilia,& in Aprutio, in quibus duobus locis maior fuit reſiſtentia,quantùm ad Principes.

EODEM anno, in Iunio,duo Sexti de Florentinis, cum multa militia Gallicana,equitauerunt ad Santellonum contra Dominum Philippum de Ancona, cùm multis nobilibus Ghibellinis, & in iſto exercitu fuit Dux Mariſchallus Regis Caroli, & vi belli vicerunt caſtrum, & omnes qui erant in caſtro fuerunt captiui, vel occiſi.

EODEM anno, Ghibellini cum Theutonicis intrauerunt caſtrum de Poggibonzi, dum Mariſchallus iuiſſet in exercitum contra Senenſes; ſed hoc audiens, rediit,& poſuit caſtra ſua in circuitu de Poggibonzi, conuocata inſuper multitudine Thuſcorum

rum. Tunc venit Rex Carolus, & ſtetit in obſidione dicti caſtri menſibus quatuor cum dimidio, hoc eſt, à medio Iulio, vſque ad Calendas Decembris. Tandem qui erant in caſtro reddiderunt ſe in manibus Regis, ſaluis perſonis, & rebus, & iurauerunt nunquam venire contra Regem. Rex autem intrauit dictum caſtrum, & muniuit ſua gente, & amicorum.

EODEM anno, Rex iuit contra Piſanos cum gente ſua, & ſocietate Thuſcorum, & abſtulit eis multa caſtra, & deſttruxit caſtrum Portus.

EODEM anno, venit in Verſiliam, & obſedit Motrone, & obtinuit violenter, & tradidit Lucenſibus; poſt hoc verò, eodem anno, Rex Carolus rediit in regionẽ ſuam, dimiſſo Mariſchallo in Thuſcia, cum certa militia, ad obuiandum Corradino, & genti ſuæ.

Anno Domini M. CCLXVIII.

Cor

Corradinus filius Regis Corradi, & nepos Federici Secũdi cedens de Verona venit Papiam, cum intentione occupandi Regnum Siciliæ: venitq́ue per terram vſque ad locum qui dicitur *Finara*, in Riparia Ianuenſi, vbi dominium habent Marchiones de Carretto. Ibi autem cum adiutorio Ianuenſium intrauit mare,& venit Piſas; ſua verò militia venit per terram de Papia vſque Piſas. Et adueniente dicta militia,ad petitionem Piſanorum intrauit territorium Lucenſe,in locum, qui dicitur Maſſa,& deuaſtauerunt in circuitu Regionẽ. Lucenſes verò tunc cum Mariſchallo exierunt de ciuitate, & venerunt ad Põtem tectum,locum munitum, vbi eſt Auxeris aqua profunda & lata, neque vadabilis: ibiq́ue fuerunt manuales aliquæ pugnæ; ſed campales non, propter multitudinem gentis, quam Corradinus habebat. Stetit

autem dictus Corradinus ſuper territorium Lucenſe x.diebus;non tamen multum ſe diffudit propter locorum diſcrimina. Inde recedens, vadit Senas.

EODEM anno, Mariſchallus vadẽs ad Regem cum ſua militia, deuictus fuit à militia Corradini, & à Ghibellinis ad pontem,qui dicitur *alla valle*, propè Laterinum : & ipſe Mariſchallus captus fuit,& ductus Senas:ſui verò milites Gallici & Prouinciales pro maiori parte mortui & capti fuerunt.

EODEM anno,mortuus eſt Clemens Papa ante pugnam Corradini, quam ipſe prædixit in plena prædicatione, Carolũ ipſum proſtraturũ.Proceſſum etiam durum fecit contra Piſanos, qui Corradinum receperant, & eidem fauebant in Eccleſiæ detrimentum. Poſt hunc autem longo tempore vacauit Sedes Romana, vſque ad Gregorium Decimum. Sepultus

eſt

eſt autem Viterbij, in domo fratrum Prædicatorum, per ſententiam ......
....

EODEM anno, Corradinus recedens de Senis, vadit Romam cum militia ſua, vbi inuenit Dominum Henricum fratrem Regis Caſtellæ, Domini videlicet Alphonſi, qui erat Senator in Vrbe, quieuitque aliquibus diebus ibidem pro apparatu de gente facienda, ad pugnandum contra Carolum, & ſuam ſequelam. Die autem XVIII. Auguſti, eodem anno, exiuit de Roma, verſus Apuliã, quia iã ciuitas, & caſtra ſuo Domino pro Corradino rebellabant. Rex autem Carolus ad pugnandum contra prædictum Principem toto proficiſcebatur conatu. In partibus ergo Romæ ſibi inuicem obuiarunt in loco, qui dicitur *Tagliacoſſo*. In prima autem pugna militia Regis occubuit, & magna ſtrages facta eſt de ipſa, & hoc

fuit in die beati Bartholomei. Sola verò acies Caroli occulta remanſit, propter clauſuram viarum ex induſtria factam: vnde gens Corradi credens Carolum eſſe deuictum, ad ſpolia ſe conuertit. Tunc Rex Carolus cum ſua acie ſubitò inuaſit Corradinum, ſuamque gentem diſperſam, hiſque ſic improuiſis in fugam verſis, magna fuit ſtrages de eis; quidam
*vnierũt verò recolligentes ſe in caſtris * venerunt ſe ad pugnandum cum Rege, vt Yſpartij, qui erant in acie Corradini cum Henrico; quidam Romani, & aliqui Theutonici, qui omnes pugnando, quaſi in campo remanſerunt occiſi: aliqui verò capti, quos captos, aut decapitari Rex, aut mutilari mandauit, ſicut in crimine læſæ Maieſtatis peccantes.

Eodem anno, poſt modicum tempus captus fuit Corradinus, & Dux Auſtriæ, ac Comes Galuagnus cum ipſo,

ipſo, apud Aſtariam caſtrum, quod eſt in plagiis Romæ.

EODEM etiam tempore, captus fuit Henricus, & Comes Gerardus de Piſis, in diuerſis locis, qui omnes conſilio Sapiẽtum decapitati ſunt in campo, extra muros Neapoli, præter D. Hẽricum, ex ſpeciali cauſa; quem tamen in Apulia, in quodam caſtro fecit includi, & ſub fida cuſtodia. De quo attendendum, quòd ex quo Romanus exiſtens Senator fecit frangi depoſita bonorum virorum, quæ erant in Eccleſiis Vrbis, ſemper malè ceſſit eidem. Iſto eodem anno fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Vbertus Prouincialis.

Anno Domini M. CCLXIX. Senenſes, cum Comite Guidone Nouello, & cum militia Theutonica, ac cum aliquibus Ghibellinis, & Piſani fecerunt exercitum contra collem vallis Elſæ: contra quos venit Domi-

nus Ioannes Bertaldi de Campania Franciæ, qui tunc fuit Vicarius in Thuſcia pro Rege Carolo, cum militia Gallicana, & cum ipſo Florentini Guelfi milites, & pedites, ac baliſtarij;ſed pauci erant, etiam multitudine, reſpectu Senenſium:& pugnauerunt ad inuicem fortiſſima pugna; ſed Dominus Ioannes deuicit eos quadam militari arte, vt fertur, de quo longus eſt ſermo,& ideo prætermittitur:ſed deuicti ſunt Lucenſes, & maxima ſtrages de eis eſt facta, & multi ſunt ibidem in bello mortui, multiq́ue capti,ſed præcipuè Senenſes,& Theutonici, qui ſic ſunt ex tũc in Thuſcia extirpati, quòd vſque ad tempora præſentia nulla de ipſis fit mentio,quantùm ad bella.

Eodem anno,Florentini cæperunt Caſcinam, captis multis, & interfectis,qui erant in dicto caſtro.

Eodem anno, exiſtente Poteſtate Lucenſi

Lucenſi Domino Nicolao de Bacchelleriis, Lucenſes iuerunt ad deuaſtandum Maſſam *del Marcheſe*, quia receperat gentem Corradini, & deſtruxerunt arcem, & redegerunt caſtrum ad vallem. Dum autem hæc agerentur, venerunt Piſani ad Pontem ſancti Petri, & combuſſerunt ipſum, & duxerunt captiuos quot homines inuenerunt in burgo.

EODEM etiam anno, Dominus Ioannes Bertaldi, cum Lucenſibus, & Florentinis exercitum congregant contra Piſanos, & à parte montis Piſani deuaſtauerunt regionem vſque ad muros ciuitatis: & cuderunt ibi monetam, & cæperunt Aſcianum.

EODEM anno, fuit maxima inundatio aquarum, & flumina multum damnificauerunt regiones in partibus diuerſis. Et eodem anno, fuit Poteſtas Florentiæ Dominus Malateſta de Arimino.

Anno Domini M. CCLXX. Florentini obſederunt *Pian di mezo*, & cæperunt ipſum, ac deſtruxerunt, quod erat caſtrum de Paſſi, vallis Arni.

EODEM anno, deſtruxerunt Poggibonzi, allegantes quòd non ſeruauerant pacta Regi Carolo.

EODEM anno, in menſe Iulij, ac ſede Petri vacante, Rex Franciæ Dominus Ludouicus, cum filiis ſuis, àc etiam cum Rege Nauarræ, & Domino Adoardo, fecit paſſagium versùs Tunitium, cum multitudine magna, & poſuerunt caſtra in loco, qui dicitur *Cercacarne*, & poſt eum ſequutus eſt Rex Carolus, ibique infirmitas inuaſit exercitum; ita quòd Rex Frãciæ ibidem mortuus eſt, & filius eius, qui vocabatur Ioãnes Triſtani. Mortuus eſt etiam ibidem Rex Nauarræ, & vxor eius in via, & multi nobiles, & in exercitu, & in via redeundo; vnde

vnde epidemia coegit eos recedere. Facta igitur compoſitione cum Rege Tunitij, & accepta ab eo magnâ ſumma pecuniæ, receſſit pacificè exercitus, & rediit in Siciliam ad portum Drepani, vbi tempeſtas Gallicos inuaſit; vnde & multæ naues ibidem perierunt. Quod vidẽtes alij, applicuerunt vbi potuerunt per terram; vnde Rex Philippus filius Ludouici tranſiit per Florentiam. Exiſtens autem Comes Guido Montisfortis Vicarius in Thuſcia, & audiẽs Viterbij (vbi erat Curia Romana) eſſe Hẽricum filium Riccardi Regis Angliȩ, pro vindicta patris, & fratris, armata manu venit Viterbium, & præſentibus Viterbij, Rege Philippo, & Rege Carolo, inuaſit dictum Hẽricum, & iuxta altare occidit eum: ex qua cauſa ab inde ſemper fuit infelix, & mala morte, captus à Rogerio de Loria, in Sicilia moritur. Vxor ſua facta

eſt adultera, & filiæ ſuæ mortuæ ſunt ſine prole, & Comitatus eius, ipſa viuente, totus eſt laceratus. Prædicti etiam Reges facti ſunt infælices, quia vterque mortuus eſt cum deſolatione; ſed præcipuè Rex Carolus, ad quem pertinebat corrigere.

EODEM anno, Lucenſes fecerunt pacem cum Piſanis, ante tranſitum Regis Caroli, versùs Tunitiũ, & ipſo mandante: & tunc fuit Poteſtas Lucenſis Comes Taddeus de Vrbino, ſiue de Monteſeltro.

Anno Domini M. CCLXXI. exiſtente Poteſtate Domino Arrighetto Confalonieris, Lucenſes fecerunt exercitum contra Montecatinum, & deuaſtauerunt regionem eius: tandem poſteà ad concordiam deuenerunt, & hoc fuit in menſe Maij.

ISTO anno Rex Emſius mortuus eſt in carceribus Bononienſibus, & ſepultus eſt honorificè in domo fratrum

trum Prædicatorum. Tunc etiam vacabat Sedes Romana, & non erat Rex in Hieruſalem : nihilominus tamen Principes ſua regimina gubernabant, & Rex Carolus ſuum dominium habebat pacificum, & in Thuſcia, vbi Vicarius erat, & in toto etiam Regno Siciliæ; atque ad prouiſionem ſummi Pontificis, quantùm poterat, intendebat.

ANNO eodem, circa finem, Archidiaconus Leodienſis, exiſtens vltrà mare, in Papam eligitur, natione Placentinus, de genere Vicecomitum.

Anno Domini M. CCLXXII. Aduardus Rex Angliæ exiſtens vltrà mare, & ſtrenuè bellans contra Soldanum, Soldano procurante, à quodam aſſaſſino, quem familiarem habebat, lethaliter percutitur, quia toxicatis vulneribus eſt percuſſus: ſed dum eſſet quaſi à plagis curatus, adhuc ſentiebat interiùs dolores, pro-

pter quod oportuit iteratò aperir plagas, ad abſtergendum ſi quid maculæ eſſet toxicati vulneris, & ſic poſteà plenariè curam recepit; ac demùm rediens, multa in bellis ſtrenu operatus eſt, & adhuc ſenex operatu quotidie.

EODEM anno, Gregorius veniens per vltrà mare, iam electus venit Viterbium, vbi fecit ordinationē quinque Epiſcoporum Cardinalium; inter quos fuit frater Bonauentura Ordinis fratrum Minorū, Magiſter Generalis eorum, & Magiſter in Theologia, ac egregius Prædicator: frater Petrus de Tarantaſia, Ordinis fratrū Prædicatorum, Magiſter in Theologia, & tunc Archiepiſcopus Lugdunenſis. Deinde Innocentius V. eſt factus Aretij, poſt mortem Gregorij.

EODEM anno, exiſtente Poteſtate Lucenſe Domino Petro de Fauentia, Lucenſes fecerunt exercitum contra

Bar

Bargam, quia nolebant obedire mádatis Communitatis; & tunc ſubiecerunt ſe mandatis Lucenſium,& facta eſt pax inter Bargam & Corelliam,& Caſtillionem.

EODEM etiam anno,ſubtracta fuit Corona ſanctæ Crucis per vnum Canonicum, & quoſdam Cappellanos: ſed poſteà recuperata eſt, & illi mala morte perierunt.

Anno Domini M. CCLXXIII. Gregorius X. Concilium aduocat apud Lugdunum,ad quod Concilium Græcos vocat, & Paleologum requirit, qui Papam ſollicitauerat ad Latinorum concordiam, & Græcorum, ſicut euentus rei teſtimonium perhibet.Ad hoc etiam Concilium vocantur Barbaræ nationes,vt gens Tartarorum ad Chriſti fidem adduceretur, procurantibus Religioſis perſonis, quæ fuerant ad nationes tranſmiſſæ.

ISTO eodem anno, inchoata eſt

guer

guerra inter Regem Carolum,& Cõmune Ianuenſe,inter quos fuit longa concertatio belli naualis, & hinc inde ſe fortiſſimè infeſtant.

EODEM anno, exiſtente Poteſtate Lucenſi Domino Ioanne de Blaua, per Regem Carolum,Lucenſes miſerunt eum in Luniſianam, cum certa militia,& multitudine peditum contra Ianuenſes,in fauorem Regis.

EODEM anno, Comes Rodulphus de Ahiſburg in Imperatorem eligitur,qui quidem fuit parui dominij, & Comitatus, ſed ſtrenuiſſimus in rebus bellicis, ſicut ſequentia facta * pro Lucenſibus.

* probauerunt.

EODEM anno,filius Rodulphi primogenitus intrauit terras Comitis Sabaudiæ pro iure Imperiali, & deuaſtauit; & dum rediret in terram ſuá,& in Rheno fluuio occaſione cuiuſdam .... quem in mare voluit vt ſubmergeretur,barca ſubmerſa,

ſa, ipſe ſubmerſus eſt cum ipſo.

Anno Domini M. C C L X X I V. Concilium celebratur Lugduni, vbi multitudo Prælatorum fuit maior quàm fuerat in aliquo Concilio; nam inter Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, & alios Prælatos, fuerunt M. D. L X X. in quo Concilio mortuus fuit frater Petrus Ordinis fratrum Prædicatorũ & Lucenſis Epiſcopus. Ibi interfuerunt nuntij Tartarorum, & ſacrum ſuſceperunt Baptiſma. Ibi nuntij Paleogi, & omnium Græcorum Prælatorum, offerentes ſe ad vnitatem Eccleſiæ, & recognoſcentes Romanam Eccleſiam eſſe caput omnium Eccleſiarum. Ibi dicti nuntij, cum Latinis Prælatis, confeſſi ſunt Spiritum Sanctum à Patre, & Filio procedere, & alta voce acclamauerunt cum aliis. In iſto autem Concilio multa facta inſtituta, tùm pro vtilitate vniuerſalis Eccle

Eccleſiæ, tùm pro ſubſidio Terræ ſanctæ, quam ipſi cum aliis Principibus intendebat adire. Vnde ab eodem Rex Franciæ, cum Rodulpho Rege Romanorum, Cruce ſignatus eſt. Ibi etiam facta fuit inſtitutio de Cardinalibus recludendis, cùm inſtat electio ſummi Pontificis. Ad hoc autem Concilium vocatus fuerat Thomas de Aquino, tanquam Doctor excellentiſſimus, propter ea quæ tractanda erant cum Doctoribus Græcis, ſuper diſcordia inter ipſos, & Latinos, circa quoſdam articulos Fidei. Hic recedens de Neapoli, & veniens in Campaniam, in domo Dominorum de Cicano, apud Dominum Anibaldum, qui neptem ſuam habebat in vxorem, grauiter infirmatur continuò. Vnde coactus ægritudine, & ad inſtantiam dictæ ſuæ neptis declinauit ad Monaſteriũ Ioſſæ nouæ, ibidemq́ue mortuus eſt, & ſepultus

cum

cum multa deuotione. Vbi Deus multa miracula oſtendit, vitæ,& doctrinæ oſtenſiua. Voluerunt autem fratres eius corpus transferre;ſed Domina non permiſit pro dilectione & deuotione, quam ad ipſum gerebat; ſicque fecit occultari per Monachos, quod vſque ad iſta tempora haberi non potuit.

EODEM anno, Gregorius rediens de Concilio, redit Florentiam, ibidemque ſtetit per menſem ad tractandum pacem inter ciues, & inde recedens venit Aretium. Et eodem anno & loco infirmatus eſt, de qua infirmitate migrauit ad Dominum, cuius meritis ibidem multa oſtendit miracula. Fuit enim in vita miræ honeſtatis, nec intendebat pecuniarum lucris;ſed pauperum eleemoſinis. Vnde primus fuit qui ſolemnem ordinauit eleemoſinam in Romana Curia, ad quam faciendam quendã fratrem

Conuerſum inſtituit Ordinis fratrū Prædicatorum, cui nomen frater Ioannes de Subgromineo, quem ſecum duxit de vltramare.

Hoc eodem anno, Guelfi Thuſciæ, videlicet Florentini, Senēſes, Piſtorienſes, Pratenſes, ſancti Miniati, ſancti Guimignani, Vulterranenſes, Collenſes, cum Lucenſibus fecerunt ſocietatem contra Piſanos; & tunc iuerunt cum Iudice de Gallura, & cæperunt montem Topolim, & mouerunt guerram Piſanis, & durauit duobus annis.

Anno Domini M. CCLXXV. Cardinalis Oſtienſis Dominus Petrus de Tarantaſia, Ordinis fratrum Prædicatorum in Papam aſſumitur, & Innocentius Quintus vocatur. Sedit menſibus quinque, & diebus tribus, vir magnæ reuerentiæ, & doctrinæ, qui multa bona Opera ſcripſit in Theologia; mortuus apud Lateranum

teranum, cum multa gratia Curiæ.

E O D E M anno, exiſtente Lucenſe Poteſtate Domino Raynaldo de Boſtolis, Aretino, Lucenſes, cum Societate Thuſciæ iuerunt ad deuaſtádum vicum Piſanum, & deſtruxerũt Montecchium, & hoc in menſe Iulij.

EODEM anno, iuerunt contra Aſcianum, in menſe Septembris, & cæperunt ipſum, & vicerunt Piſanos; in quo bello fuerunt Lucenſes, & aliqui Piſtorienſes, & Vicarius Regis Caroli, Dominus Raynaldus: & fuerunt multi interfecti in dicto bello de Piſanis, inter quos Dominus Andræas Paſſus, & Michelatius: multi etiam ſubmerſi ſunt in paludibus, & multi capti, inter quos tres milites de Starea.

Anno Domini M. C C L X X V I. Concilium generale fuit celebratum Piſis Ordinis fratrum Prædicatorum: & ipſo inſtante, & adhuc viuente In-

nocentio, Lucenſes, cum aliquibus Florentinis & Piſtorienſibus, exiſtente Lucenſe Poteſtate Domino Ioanne de Blaida, iuerunt ſuper territorium Piſanum, in valle Arni, & ſteterunt ibi per aliquos dies, deuaſtantes regionem vſque ad ſanctum Sauinū, & Nicoſiam. Tunc Lucenſes deuicerunt Piſanos ad foueam dictam de Arnouico; cæperunt multos. Et in illo exercitu venerunt duo Legati Domini Papæ, & Ambaſciatores Regis Caroli, & fecerunt pacem inter Lucenſes, & Piſanos, & tunc exiticij de Piſis redierūt Piſas, videlicet Comes Vgolinus, & Vicecomites, cum Opezinghis. Tunc etiam reſtitutum eſt Lucēſibus, per dictum Legatum, Caſtilione, & Cotone. Florentinis verò, & Piſtorienſibus data eſt libertas in Porta Piſana, hoc eſt, liberi facti ſunt ab omni tributo, ſiue gabella.

EODEM anno, mortuo Domino

Inno-

Innocentio, circa finem Iunij, Dominus Ottobonus Diaconus Cardinalis in ſummum aſſumitur Pontificem, & vocatus eſt Adrianus, vti titulus erat ſui Cardinalatus. Hic non vixit niſi per menſem, & nouem dies; vnde nec Sacerdos fuit, nec coronatus, propter temporis breuitatem. Hic conſtitutionem Gregorij de Cardinalibus includendis pro electione Papæ, per nouam conſtitutionem ſuſpendit.

EODEM anno, circa finem, factus fuit Papa alius Cardinnalis, videlicet Magiſter Petrus Hiſpanus, qui eſt Ioannes vocatus, & tunc ciuitas Lucæ fuit in pace.

Anno Domini M. CCLXXVII. Ioannes Papa multas attentauit nouitates, & præceps multum in agendis. Nam primò Conſtitutionẽ Gregorij de Cardinalibus includendis, quam Adrianus ſuſpendit, ipſe publicè reuocauit: de facili erat ingreſſus

ad eum, & largus in gratiis faciendis, ſicut parum conſiderans: fuit tamen magnus in Philoſophia; ſed in actionibus ſpiritu Hiſpanico plenus, quia exoſos habuit Religioſos, propter quam cauſam percuſſit eum Dominus; quia domus ſua ruit ſuper eum, ex quo quaſi ſemiuiuus relictus, ad modicum tempus moritur Viterbij, vbi creatus fuerat. Vixit autem in Papatu menſibus octo.

Hoc eodem anno, illi de turri fuerunt expulſi de Mediolano, & multi ex eis mala morte interierunt.

Eodem anno, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Albericus de Lando, de Placentia. Et eodem anno, Dominus Caietani circa finem factus eſt Papa, vocatus Nicolaus Tertius, natione Romanus, & de genere Vrſinorum.

Anno Domini M. CCLXXVIII. dictus Dominus Nicolaus Tertius ſedit in Cathedra: electus autem fuit in

Palatio

Palatio Viterbienſi. Hic vnam fecit ordinationem IX. Cardinalium, inter quos multi fuerunt de genere, & vnus Columnienſis: inter ſuos autem Dominus Latinus, qui fuit Cardinalis Oſtienſis, vir vitæ laudabilis, plenus compaſſione circa Chriſti pauperes, egregius Prædicator, & quantum requirit hominum . . . . admodùm gratioſus; mortuus eſt Peruſij in ſua innocentia, & vitæ puritate; cui opponi non potuit, quòd ſuum genus ditauerat, quod ſatis facere potuiſſet, ſi voluiſſet.

EODEM anno, fuit bellum maximum inter Regem Boëmiæ & Regem Alamanniæ Rodulphum, occaſione Ducatus Auſtriæ, quem Rex Boëmiæ poſſidebat ſibi * debiti, ex donatione ſibi facta per quandam Dominam, quæ vocabatur Domina Margarita, ad quam dicebat dictum Ducatum pertinere: Rex autem Ala- * debitũ,

manniæ aſſerebat ſibi deberi, tanquã feudum Imperij, cui nullus ſucceſſit, & ideo ad verum Dominum redit: iis ergo concertationibus moti, conueniunt ad bellandum, vt enſis litigium ſoluat. Rex igitur Alamanniæ, cum ſibi cõiunctis fidelibus pugnat; Rex Boëmiæ cum exteris nationibus, & paucis Boëmis ex qua cauſa Rex Boemiæ ſuccumbit, & in bello moritur. Et in eodem anno Ducatũ Auſtriæ occupat, cum Prouincia Styriæ, filium ſuum ſecundogenitum, generum Comitis de Tiralla, Ducem ibi inſtituit, Carinthia dimiſſa Comiti de Tiralla, quæ tamen ad Patriarcham pertinet Aquileiæ.

ANNO eodem, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Stturia de Porta, de Parma; & eo tempore fuit ſubmerſus in aqua Ciapparone de Ciapparonis, propter maleficia ſua.

Anno Domini M. CCLXXIX.

Rex

Rex Alamanniæ contra hæredem Regis Boëmiæ proceſſum facit, eò quòd Rex Boëmiæ pugnaſſet contra Dominum ſuum: vnde à feudo cadebat, propter quam cauſam ad hoc * ſederandum, filiam Rodulphi filius Regis Boëmiæ in vxorem accepit. Alleuatum etiam fuit delictum, quia Boëmi non fuerunt in pugna cum Rege, putà qui ſuæ genti exoſus erat.

* ſeruandum.

ISTO eodem anno, Nicolaus Papa Tertius multas nouitates facit in mundo: Primò Rodulphum requirit de Comitatu Romagnolæ, & obtinuit ex iure Eccleſiæ conceſſo per Ludouicum Imperatorem. Legatum mittit in Thuſciam, & Lombardiam, videlicet Dominum Latinum, qui ad pacem reformandam Florentiæ inter Guelfos, & Ghibellinos multum laborauit. Hic etiam Nicolaus eodem anno, Regem Carolū Vicaria Thuſciæ, & Senatu Vrbis priuauit. Lucen-

ſibus moleſtias intulit de Vicaria vallis Nebulæ, & vallis Arni;ſed Lucēſes curialitate vicerunt eũ,eligētes in Poteſtatē Lucenſem,& in Vicariũ vallis Nebulæ,patrem & filium coñſanguineos Vrſinorum, videlicet Dominum Ioannem Cencij, & Dominum Angelum filium eius, quod quidem fuit in ſequenti anno. Iſto verò anno fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Mattheus de Madiis,de Brixia.

Hoc eodem anno, Rodulphus Rex Romanorum filiam ſuam tradit Carolo Martello filio Regis Caroli, cui aſſignat in dotem Regnum Viennenſe: vnde quando Sicilia rebellauit, paratæ erant in Rhodano fluuio multæ naues in terra Regis,ad occupandum Viennam.

Anno Domini M. CCLXXX. Palatium Papale ædificatur Romæ iuxtà ſanctum Petrum, & Pomerium multum curioſum, quod muris lateritiis

ritiis dictus Nicolaus cingi fecit.

EODEM anno, Surianum quibuſdam nobilibus, occaſione inuenta, quòd eſſent hæreſi maculati, ac cuidam etiam caſtra Viterbienſ. abſtulit. Vnde poſteà dictum fuit Viterbienſ. plurimùm odioſum; nec adhuc ceſſant à maleuolentia, quantùm poſſunt.

EODEM anno, facta eſt pax Florentiæ inter Guelfos, & Ghibellinos, per dictum Legatum; ſed parum durauit, vt rei probauit euentus. Et eodẽ anno inchoata eſt guerra Lucæ inter Modecaſtellos, & Opizones.

EODEM anno, dictus Dominus Nicolaus in caſtro Soriano exiſtens, ſubitò fact⁹ eſt apoplecticus, & ſic ſine lingua, id eſt, loquela moritur, qui putabatur debere viuere in Papatu pluſquam xxx. annis, habita cõſideratione ad ſuam delicatam complexionem, & ad temperatum modum

viuendi

viuendi. Hic fecit Patriarcham Hieroſolymitanum, fratrem Ioannem de Vercellis, Magiſtrum Ordinis fratrum Prædicatorum; ſed recipere noluit. Hic Magiſter Ioannes fuit electus ad curam totius Ordinis ſupradicti in M.CCLXVIII. rexitque dictum Ordinem cum multa . . . . Cleri & Populi, ac ſuorum fratrum, XIX. annis, & in XX. poſt multos labores ſui officij, in monte Peſſulo migrauit ad Dominum.

Anno Domini M. CCLXXXI. in die Cathedræ beati Petri, poſtquàm vacauerat Sedes ſex menſibus, Dominus Simon, natione Gallicus, ſanctæ Ceciliæ Præsbyter Cardinalis, in ſummum Pontificem eligitur, apud Viterbium. Hic propter offenſam, quam Viterbienſes intulerant Domino Mattheo Rubeo de Vrſinis, ſanctæ Mariæ Diacono Cardinali, in Viterbio coronari noluit; ſed ad ciuitatem

tatem Vrbeuetanam ſe tranſtulit; nec vnquam poſtea, vſque ad tempora iſta, Curia ibidem reſidentiam facit. Offenſa autem fuit, quia recluſerunt eum in quadam camerula, vetantes eum, & cogentes ad faciendum Papam, imponentes eidem quòd impediret electionem; quia tamen verum non erat, quòd ipſe ſolus faceret. In illo autem tempore erat Dominus in Viterbio, Dominus Riccardellus, * [qui facto conſecratus fuit; vnde in eodem ſciſma cum viterbiẽſibus:] ſed poſt recognoſcens culpã ſuam, cum multa reuerentia & humilitate veniam impetrauit, Viterbienſibus remanentibus in offenſa perpetua.

* qui facto ſciſmate cum Viterbiẽſibus, in eodẽ conſecratus fuit:

ISTO anno, Rex Aragonum apparatum facit, quem Martinus Papa ſuſpectum habuit (hoc inſinuãte ſibi Domino Carolo:) vnde litteras ſibi direxit, quòd de dicto apparatu ratiocinari volebat. Cui Rex Aragonũ, quòd

quòd negotium ſic erat priuatum,& occultum ſibi,quòd ſi ſciret manum, vel linguam hoc velle reuelare,amputaret eam : nihilque ab ipſo plus habuit reſponſionis.

EODEM anno, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Guicciardus de Papia: & eo tempore Lucenſes congregauerunt exercitum contra Piſciam, & ipſam expugnauerunt, ac vi prælij intrauerunt terram, ipſamque combuſſerunt ad impetum Lucenſis populi,qui refrænari non poterat. Cauſam autem combuſtionis ferunt fuiſſe, quia ſe ſubiecerunt Cancellario Imperatoris Rodulphi,cui ſubiici nõ debebant,niſi appareret confirmatio eiuſdem per ſummum Pontificem.

EODEM anno, totunderunt Bugianum in muris,quia Peſciatinis videbantur fauere in dicta rebellione.

Anno Domini M.CCLXXXII. Siculi rebellauerunt contra Regem Caro

Carolum,occiſis multis Gallicis,propter iniurias,& violentias,quas faciebant in terra,fauente Domino Petro Rege Aragonum,qui in vxorem habebat filiam Manfredi,vocatam Dominam Conſtantiam, ab atauia ſua, quam quidem codicillo allegabat Rex Aragonum ad ipſum pertinere. Huius etiam rebellionis cauſa fuit Paleologus contra Regem Carolum, qui ad ſuum Imperium aufferendum multùm aſpirabat:quod quidem Paleogus fecit,quia audiuit Regem Carolum,non obſtante concordia Græcorum cum Domino Papa,procuraſſe cum Papa Martino , vt dictus Paleogus tanquam excommunicatus, & ſciſmaticus Eccleſiæ pronunciaretur in Conſiſtorio : quod fuit cauſa diſſidij omnis concordiæ priùs tractatæ inter Latinos , & Græcos, ex quo multa mala poſteà ſequuta ſunt.

EODEM anno , Petrus Aragonenſis

nenſis cum ſuo nauigio vadit in Africam, versus Compĕnam, quæ vulgariter Baona nominatur; ibique aliquas terras capit, & deuaſtat, ac ſpolia ſecum defert. Reditque in Sardiniam, & iuxtà caſtellū Caſtri: ibique ſua reſtaurat nauigia in pane, & vino, & aqua, & aliis neceſſariis. Tunc Rex Carolus cum magno exercitu Regnicolarum, Gallicorum, Prouincialium, & Thuſcorum, & præcipuè Lucenſium in Siciliam vadit, & Meſſanam oſidet, ipſam in circuitu vaſtat; ſed non capit, quam (vt tradunt) potuiſſet capere; ſed pepercit, ne dicta ciuitas deſtrueretur ex nimio furore ſuæ gentis contra Siculos.

EODEM anno, & tempore, Petrus de Sardinia traſiit in Siciliam, applicuitque Palermū, venitque cum ſua militia versùs Meſſanam. Quod audiens Rex Carolus, ab obſidione receſſit, & rediit in Calabriam, timens

ne

ne ſua gẽs victualiam perderet. Scripſit autem Regi Aragonum, quòd mirabatur quomodo ſuam terram intraſſet: cui Petrus reſpondit, quòd ad ipſum magis pertinebat ratione vxoris ſuæ: ad cuius litigij ſolutionem, ad ſingulare certamen ſe inuicem dicti Principes requirunt, & in loco Curiæ, elegerũtque Vaſconiam propè Burdegalas.

Eodem anno, Comes Guido de Montefeltro Comitatũ occupat Romagnolæ, contra voluntatem Eccleſiæ; contra quem Papa Martinus magnam militiam mittit, multamque pecuniam decimarum ibidem conſumat, nihilque proficit: vbi multum de ſanguine Gallicorum effunditur.

Eodem anno, fuit Poteſtas Lucenſis pro ſex menſibus D. Vgolinus de Roſſis: pro aliis verò Dominus Azzo de Manfredis.

Anno Domini M. CCLXXXIII.

Rex Carolus vadit in Vaſconiam cũ honorabili comitiua; quem Dominus Ioannes de Grigni, Seneſchallus in Vaſconia pro Rege Angliæ, de mandato præfati Regis, honorificè recepit, & vſque Burdegalas ipſum aſſociat, ibique expectat Petrum Regem Aragonum ad congreſſum belli: ſed dictus Rex ad horam determinatam non comparuit.

SEQVENTI anno, hoc eſt, M. CCLXXXIV. iter arripit cum nauali exercitu.

EODEM anno, Martinus Papa contra prædictum Regem proceſſum facit, ipſumque Regno Aragonenſi priuat, & Comitatu Chataloniæ, & ab omni dignitate deponit, Regnũq; Aragonum Regi Franciæ tradit.

EODEM anno, idem Rex Carolus rediens in Prouinciam Comitatum ſuum, magnum apparatum facit in nauigio contra Siculos: factaque expeditio

peditione non modica, ſcilicet pluſquàm galearum centum, & aliorum lignorum quamplurium, cùm veniſſet ad portum Piſanum, audiuit ibidem filium ſuum captum in portu Neapolitano, cum multis galeis, per Rogerium de Loria Admiralium Siculorũ, & Regis Aragonum. In quo conflictu in nullo videtur perterritus Rex; ſed ſic ait ad ſuos, *Confortamini*, inquit, *quia hodie perdidimus vnum Sacerdotem, qui noſtrum impediebat regimen, & vigorem bellandi.* Poſt hæc autem tranſiens de dicto Portu, & in Apuliam transfretans, ad apparatum faciendum pugnandi contra Siculos, ibidem infirmatus eſt ad mortem, de qua mortuus eſt: ſicque fruſtratus ſua intentione, in quadam moritur deſolatione, non ſine magno Principibus exemplo, quòd res mundanæ tantam habent varietatem.

EODEM anno, Carolus filius Regis Caroli transfertur in Chataloniã, ibiq́ue pro carcere in quodam caſtro recluditur.

Anno Domini M. CCLXXXIV. Ianuenſes contra Piſanos veniunt, cũ galearum multitudine armatarum, propè portum Piſanum; Piſaniq́ue inuenientes ibidem munitas ad pugnandum, ſe inuicem inuadunt in loco qui dicitur, *alla Melora.* Tandem ſuccumbunt Piſani, licèt antè inciperent præualere: ſed crudelitatem exercentes in hoſtes, permiſſione diuina vincuntur, & præualent Ianuenſes, factuſq́ue eſt magnus conflictus Piſanorum in mari, & XLVI. galeæ capiuntur cum X. millibus hominum, & vltrà.

EODEM anno, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Gherardus de Palazzo, de Brixia, pro ſex menſibus: & Dominus Gherardus de Arcellis pro

aliis

. aliis ſex menſibus.

Eodem anno, in prædicto conflictu; ſed ante, captus fuerat Comes Fatius in vna naui, quam Ianuenſes ceperunt, quæ maximis erat onerata bonis, cum militibus; ſed captis ſolis hominibus nauem combuſſerunt, & ſubmerſerunt, cum multis equis, qui erant ibidem: & hoc fuit antè conflictum prædictum.

Anno eodem, Papa Martinus moritur apud Peruſium, poſt feſtum Reſurrectionis Dominicæ: & poſt quatuor dies à morte Martini, creatur Honorius Quartus, priùs vocatus Dominus Iacobus de Sabello, qui ſtatim Romam vadés coronatur ibidem. Hic nullam ordinationem fecit, excepto Domino Ioanne Boccamaſſo, quem Tuſculanum fecit. Hic defectum patiebatur in manibus & pedibus propter guttas; ita quòd vix celebrabat.

Eodem anno, fuit Lucenſis Poteſtas pro ſex menſibus Dominus Azzo de Cremona: pro aliis verò ſex menſibus, Dominus Carſindone de Carſindonis, de Mutina.

Eodem anno, Philippus Rex Frãciæ, filius Ludouici, exercitum congregat permaximum, & vadit contra Regem Aragonum, tranſitque cum ſua gente montes Pyreneos, qui Hiſpaniam cingunt, & vnam ciuitatem capit, abſque aliis caſtris, quæ vocatur Geronda. Volebat autem vlteriùs procedere, ad capiendam Barcellonam: ſed infirmitas, & epidemia magna inuaſit exercitum. Quædam autem pars exercitus deſcendens in planitiem Chataloniæ, obuiam habuit Regem Aragonum, Petrum videlicet, qui ſtrenuè pugnauit cum militia Gallicana, ac in bello lethaliter percuſſus, ad paucos dies moritur. Rex autem Franciæ videns ſuam gentem ſic

ſic ægritudine laborare, retrocedit cum exercitu versùs terram ſuam, & ſic in propria redeunt; & in eodem anno dictus Rex Philippus de memorata epidemia moritur.

Anno Domini M. CCLXXXV. Lucenſes acquiſiuerunt Ripamfractam, & Viaregium, ac Bientinam, fauente Comite Vgolino quadam pia intentione; vt ſic euaderet manus Thuſcorum. Florentini verò acquiſiuerunt Pontem Heræ. Tunc etiam dictus Comes dominabatur Piſanis, poſt ſuprà memoratum conflictum ſibi collatum.

EODEM tempore, Lucenſes cum Florentinis, cōfœderati cum Ianuenſibus contra Piſanos, in qua confœderatione requiſitus Comes Vgolinus noluit conſentire: ſtuduit tamen parti Thuſciæ placere, vt ex effectu probatur, pro pactis ſeruandis.

INDE per aliquod tempus Lu-

cenſe Commune per ſe ſolum fecit exercitum contra Piſanos in vallem Sercli, & cæperunt in prælio Cuoſam,& pontem Sercli.

EODEM anno, fuit epidemia de .... in qua multi ſunt de dicta ægritudine mortui,& præcipuè illi qui fuerunt in exercitu ſupradicto.

EODEM anno, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Thomaſius de Lanciola, de Parma. Iſto etiam anno, mortuo Magiſtro Ioãne Ordinis fratrum Prædicatorum, factus fuit Bononiæ Magiſter Ordinis ſupradicti frater Munio Hiſpanus, de regione Legionenſi. Hunc Honorius voluit honorare de Archiepiſcopatu Compoſtellano; ſed noluit recipere, pro reuerentia ſui Ordinis & Officij.

Anno Domini M. CCLXXXVI. Rex Angliæ venit in Vaſconiam, pro liberatione Regis Caroli: deinde tráſit

ſit in Cathaloniá, dictum Regem viſitaturus, & cum Alphonſo Rege Aragonum de cōcordia tractaturus.

ISTO anno, Honorius moritur, & in Eccleſia ſancti Petri iuxta Nicolaum Tertium honorificè ſepelitur.

EODEM anno, illi de Buiti ſe poſuerunt in manibus Lucenſium.

EODEM anno, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Caſindonus de Lupicinis, de Rhegio.

EODEM anno, miſit Comes Vgolinus filium ſuum Comitē Guelfum in Sardiniam, rexitque caſtrum Caſtri, totamque regionem Callaritanam, occupans tam caſtra ſui patrimonij, quàm etiam Communis Piſani; quia pater ſuus ſic eum miſerat. Tūc florebat Piſis dictus Comes, habens in ipſa plenum dominium. Eodemque tempore Commune Piſanū ſibi Elbam conceſſit.

EODEM anno, exorta eſt diſcor-

dia inter Cancellarios Piſtorienſes, quia occaſione * ritus Dore filius Domini Guillielmi Amadoris percuſſit Dominum Vanni filium Domini Gualfredi in manu, & amputauit ſibi tres digitos. Ille poſteà amputauit Dori manum & ignominioſè: ſicque Domus diuiditur in duabus partibus, & atrociſſima guerra exoritur; & tota ciuitas per conſequens laceratur, & in duas partes ſimiliter diuiditur, vt infrà meliùs apparebit.

* rixæ,

Anno Domini M. CCLXXXVII. Sedes Eccleſiæ Romanæ vacat: Cardinales verò remanſerunt incluſi in ſanctа Sabina, à tempore mortis Honorij, vſque ad creationem Nicolai Quarti: vbi multi ex Cardinalibus mortui ſunt, vel ad mortem infirmati, excepto Domino Mattheo & Domino Ioanne, qui poſteà fuit Nicolaus; qui cùm in ſancta Sabina locum habuit, magiſtrũ infirmorũ, ...

fertur

fertur habuiſſe circa ſe ipſum, quòd die noctéque in profundo ſtante, omnes cameræ & aulæ erant plenæ pluuiis.

EODEM anno, fuit conflictus apud Buiti Piſanum, vbi multi nobiles fuerunt capti Piſani, inter quos Dominus Bonaccurſus de Ripafracta, & Balduinus de Vbaldinis, nepos Archiepiſcopi Piſani, dictus de Pila.

SEQVENTI anno, hoc eſt, M. CCLXXXVIII. dictus Ioannes in ſummũ aſſumitur Pontificem; & infrà octauam Pentecoſtes eiuſdem anni, ordinationem fecit, in qua Dominum Vgonem de Belliomo tunc legentem in Curia Ordinis fratrum Prædicatorum, & Dominum Mattheum de Aquaſparta Magiſtrũ Generalem Ordinis fratrum Minorum Cardinales facit, qui ambo fuerunt Magiſtri in Theologia.

EODEM anno, Marchio * Oſtienſis * Eſtēſis

recepit in ſuo dominio Rhegium, & Mutinam, ſicut Ferrariam: & in eodem anno, poſt aliquos menſes, Regnum in eadem conditione ſibi remanſit, id eſt, ſubiecit.

EODEM ãno, hoc eſt, M. CCLXXXVIII. fuit Poteſtas Dominus Bernardinus de Parma, qui de nocte fugit de Luca, timens officium Sindicatus.

EODEM anno, fuit ſturmum in burgo ſancti Fridiani, inter Martinos & Faitinellos.

ITEM eodem anno, inter Iudicem Galluriæ & Comitem Vgolinum diſcordia oritur ſuper dominio Piſano. Dominus Ganus Stornißianus occiditur: & publicatum fuit, quòd familia Comitis Vgolini ciuitatem incipit lacerare in regimine, & pars Ghibellina aſſumit audaciam, ſicut rei poſteà probauit euentus.

Anno Domini M.CCLXXXVIII. Comes Vgolinus capitur à Piſanis,

fauen

fauente, & coadiuuante Archiepiſcopo dicti loci, nepote Domini Octauiani Cardinalis, cum multis Clericis ſibi adiunctis. Captus igitur dictus Comes, cum duobus filiis Gaddo, & Brigata, & vno nepote, videlicet, Hẽrico, ponuntur in carcere; ibidemque poſt longam extorſionem pecuniarum, fame ibidem pereunt.

EODEM tempore, fuit Vicarius in Thuſcia Regis Alamanniæ Dominus Princiualis, à quo Lucenſes redemerunt dominium Imperiale XII. mille florenis.

EODEM anno, Tripolis ciuitas in Terra ſancta obſidetur à Soldano, & capitur, facta ſtrage de Chriſtianis, ac occiſis & captiuatis.

EODEM anno, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Petrus Confalonieri de Brixia, pro ſex menſibus, & in aliis ſex menſibus Dominus Frãciſcus de Spoleto, quo tempore Lucenſes cæperũt

Aſcia

Aſcianum, cum Piſtorienſibus, & Pratēſibus, occiſis & captis ibidem multis nobilibus Piſanis, qui venerant in dicti caſtri ſuccurſum.

EODEM etiam anno, venit Comes Guido de Montefeltro Piſas, ad ſubueniendum ciuitati, & factus eſt dominus eorum plenarius ex ſpontanea ſubiectione.

ISTO anno, fuit celebratum Capitulum generale fratrum Prædicatorum Lucæ, quod fuit honorabiliter receptum à Lucenſibus, cum fama totius quaſi Orbis. Tunc Lucēſe Cōmune donauit Capitulo ccccc. florenos; multi etiam ciues fecerunt largas eleemoſinas Capitulo.

Anno Domini M. CCLXXXIX. Lucenſes congregauerunt exercitum contra Piſanos, & in multitudine innumerabili deuaſtauerunt vallē Serchi, & ex parte Balnei, vſque ad muros ciuitatis Piſarū. Item vicū Piſanū.

EODEM

Eodem anno, fuit conflictus Aretinorum apud Bibienā, in quo mortuus eſt Epiſcopus Aretinus Dominus Guillelmus de Paſſis, & filius Comitis Guidonis de Montefeltro, & multi alij nobiles Ghibellini, tàm de Vrbe veteri, quàm de aliis partibus Thuſciæ, Marchiæ, & Romagnolæ. Ferunt autem quòd in dicto bello, Lucenſes primò fregerunt aciem, quam percuſſerunt à latere, & cum baliſtis fregerunt hoſtes, & præcipuè Gialdonerios; quamuis Florentini ſtrenuiſſimè ſe habuerunt.

In eodem etiā bello, ex parte Florentinorum mortuus fuit vnus miles Domini Armerici de Narbona, qui tunc pro Florentinis ducatum habebat. Ibidem etiam D. Bindus Baſchiera lethaliter fuit percuſſus, de quo vulnere mortuus eſt. Tunc Florentini proceſſerunt versùs Aretium, & cæperunt Laterinum.

Eodem

Eodem anno, Saraceni cæperunt Achon, occiſis, & captis ibidem pluſquàm XXX. millibus perſonarum. Totam etiam aliam regionem, vt Tyrum & Sidonem deuaſtauerunt.

Eodem etiam anno, Comes Guelfus reliquit caſtrum Caſtri: versùs villam Eccleſiæ ſe recollegit, * mutinis terris, & caſtris ſui patrimonij.

* munitis

Eodem anno, fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Vbertus de Grotta, de Pergamo.

Eodem anno, Rex Carolus liberatus eſt de carcere, dimiſſis ibidem obſidibus pro pactis ſeruandis.

Isto eodem anno, Dominus Albertinus Vergelenſis de Piſtorio occiditur à parte Domini Simonis de Pantano, quæ Nigra vocabatur, alia verò Alba; vnde facta eſt in Luca & Florentia: & ex qua diuiſione facta eſt ibidem diuiſio ſub prædictis nominibus, & omnia mala ſub illis nomini

minibus ſunt exortà. Priùs verò ad aliquod tempus occiſus eſt Dominus Dettus de parte Nigra, & de eadem domo. Poſteà Dominus Bertacca de parte Alba, & ſic per eos tota Thuſcia ponitur in ſciſſura.

CIRCA iſta tempora fuerunt Piſtorij maximi terræmotus, & diù durauerunt, & multæ domus & turres fuerunt ibidem concuſſæ, ac ſciſſæ.

Anno Domini M. CCLXXXX. exiſtente Poteſtate Lucenſi Domino Guelfo Viſconte de Placentia, tota pars Thuſciæ ad petitionem Ianuenſium congregauerat exercitum contra Piſanos, versùs portam Piſanam, ad ipſam deuaſtandam. Ianuenſes verò venerunt per mare, & Thuſci per terram, & deuaſtauerunt villam de portu Piſano. Ianuenſes verò fregerunt catenam portus, & cæperunt aliquas turres. Comes verò Guido de Montefeltro, qui erat Dominus Piſarum,

ſarum, cum ſua militia, quæ magna erat, ſaltem DCCC. equitum, intrans vallem Maſſæ, deuaſtauit vſque ad burgum, & ſtatim retroceſſit versùs Piſas, propter periculoſos paſſus quos ibidem conſiderauit. Tunc autem Lucenſes non remanſerant niſi C. milites, & pauci pedites, qui vſque ad ſanctum Ambroſium iuerunt ad obuiandum: ſed dictus Comes ſtatim inde receſſit.

Anno Domini M. CCLXXXXI. Rodulphus Rex Romæ, & Alamanniæ moritur, & apud Spiram ſepelitur ciuitatis Alſatiæ, abſque Imperiali benedictione: ſepultus eſt in ſepulchro Imperatorum. Hic quáuis fuerit paruus Comes circa regionem Baſileæ, & confinis Comiti Sabaudiæ; ſtrenuiſſimus tamen fuit in armis, & magnæ prouidentiæ Princeps, propter quam aſſumptus fuit ad regale Imperium. Domum ſuam multùm

amplia

ampliauit: nam quinque filias ſuas tradidit nuptui maximis Principibus Orbis: quia vnam tradidit Regi Boëmiæ; alteram Duci Saxoniæ; tertiam Duci Bauariæ, qui eſt Comes Palatinus, & hi sũt tres Principes Electores Imperatoris; quartã fratri Marchionis Brandeburgenſis, qui eſt quartus de Electoribus ſupradictis; quintam verò tradidit Carolo Martello filio Regis Caroli: filium verò ſuum Ducem Auſtriæ conſtituit, quia Ducatus præfatus feudum erat Imperij, & Imperio ceſſit propter defectum hæredis, quem Rex Boëmiæ illegitimè poſſidebat. Huic filio ſuo vxorem dedit filiam Comitis de Tiralla, natam de matre Corradini filij Regis Corradi ſuperiùs memorati.

EODEM anno, prima die Octobris, Lucenſes congregauerunt exercitum contra caſtrum de Boſco, exi-

ſtente Poteſtate Domino Moberti de Griſis.

Et eo anno, exiuit de carcere Baldinus de Pila de Vbaldinis, qui captus fuerat apud Buiti, cum Domino Bonaccurſio de Ripafracta; ex quo exorta eſt turbatio in ciuitate Lucenſi, quia imponebatur aliquibus ciuibus, quòd fuiſſent conſentanei in liberatione ipſorum.

Anno Domini M. CCXCII. poſt mortem Rodulphi, Comes Adulphus de Vnxone in Regem eligitur Alamanniæ.

Eodem anno, Lucenſes cum parte Thuſciæ congregauerunt exercitum contra Piſanos, & primò caſtrametati ſunt iuxtà caſtrum de Boſco. Quinta die Iunij poſteà proceſſerunt versùs Rinonicum contra vicum. Deinde tranſierunt Rinonicum, & venerunt Caſcinam; vbi inciderunt campanile, & ipſum ruere fecerunt; poſteà

poſteà caſtrametati circa Caprariam, propè ſanctum Sauinum,& deuaſtauerunt ipſum. Deinde procedentes versùs Monaſterium de Nicoſia, & ipſum ſimiliter deuaſtauerunt.

EODEM anno,in feſto Pentecoſtes, apud ſanctam Sabinam, in Capitulo generali, frater Stephanus de Biſuntio, Ordinis fratrum Prædicatorum, Magiſter in Theologia, eligitur in Magiſtrum totius Ordinis prædicti, & ad duos annos Lucæ moritur; ibidemque, ac iuxtà altare cum decentia ſepelitur.

EODEM anno, Papa Nicolaus Quartus Romæ moritur, & in ſancta Maria Maiori ſepelitur. Tunc Cardinales de communi concordia ſe Peruſium tranſtulerunt,vacauitque Sedes Romana per aliquod tempus, quia pluſquàm per annum cum dimidio.

Anno Domini M. CCXCIII.

Comes Guido de Montefeltro, exiſtens Dominus Piſis, Thuſcos multùm infeſtat. Vadit Buiti, & ibi inuadit, & inuaditur: Calcinariam proditione cæpit ex negligentia Opezingorum, & præcipuè Domini Citri, & eodem titulo Pontem Heræ, & multa ſimilia facit. Sed versùs Lucam in nullo profecit; ſed eodem anno fuerunt deuicti, & capti Piſani, cum gente Comitis Guidonis de Montefeltro; inter quos quidam Apoſtata, cui nomen Alexander, magnus laqueus Diaboli. Et iſtam victoriam fecerunt Vurnenſes, & Maſſenſes, cum fœminis eorum, exiſtente Poteſtate Domino Guillielmo de Rubeis.

EODEM etiam anno, fuerunt deuicti apud Groſſetum Gialdonerij de Romagna; qui veniebant in adiutorium Comitis Guidonis præfati.

EODEM etiam anno, Comes Loth, filius Comitis Vgolini, liberatus de

carcere

carcere Ianuenſium, accepit in vxorem filiam Domini Vbertaccij de Spinolis,& factus eſt Ciuis Ianuenſis, cum aliis fratribus,& nepotibus ſuis, cum certis etiam pactis & conuentionibus,quantùm ad Ianuenſem ciuilitatem.

Eodem anno,Rex Carolus tranſiuit per Lucam, veniens de Prouincia cum Regina, & omnibus liberis ſuis. Exierunt ei obuiam ciues Lucenſes, per ſe milites haſtis ludendo, per ſe populus cum vexillis Societatum, cũ veſtibus ſplendidis; tantumque feſtum factum eſt, quale in Thuſcia nunquam fuit auditum, tàm in choreis dominarum, quàm virorũ,quàm etiam in conuiuiis, & aliis tripudiis inſeniatiuis ſolemnitatis,& feſti.

Anno Domini M. CCXCIIII.Lucenſes fatigati de expenſis, & propter inæqualitatem circa onera Cõmunitatis,& fortè propter infidelita-

tem aliquorum,tractata eſt pax inter Thuſcos & Piſanos,quæ pax fuit deſtructio Comitum de Donnorice, hoc eſt, hæredum memorati Comitis Vgolini,& totius partis Guelfæ de Piſis.

Eodem anno, Comes Loth, cum certa militia, in Sardiniam transfretauit,in adiutorium Comitis Guelfi fratris ſui,qui priùs multùm damnificans & infeſtans Piſanos,poſt pacem factam è contrà infeſtabatur ab eis. Item contra Iudicem Arboreæ, qui coniunctus Piſanis,duriſſimam guerram Comitibus faciebat. Tandem ſuccubuerunt Comites in bello, perdita villa di Ghieſa, & capto Comite Guelfo,qui redemptus fuit à Comite Loth, dando arcem quam habebat, quæ Aquafrigida dicebatur:& abinde ad paucos dies,Comes Guelfus infirmatus eſt & mortuus præ dolore, videns ſe ita depreſſum, qui priùs in

Sardi

Sardinia altus Rex videbatur.

Eodem anno, Iudex Galuriæ transfretauit in Sardiniam ſimiliter cum bona militia Lucenſium, & Piſanorum, & Thuſcorum; ſed parùm ibidem profecit, imò ad paucos dies infirmatus eſt, & mortuus. Mortui ſunt etiam ibidem tres de melioribus ciuitatis Lucæ, videlicet Dominus Cione de Archo, Nerius Dominus Vbaldi del Coſtore, & Coluccius Maluſi de Opizonibus.

Eodem anno, incipit guerra inter Regem Franciæ, & Regem Angliæ, in qua guerra infinita hominũ multitudo periit, & præcipuè in Vaſconia. Dicti autem Reges ſic ſe habuerunt, quòd vnus in mari præualuit, videlicet Rex Angliæ; alter verò in terra, ſcilicet Rex Franciæ, propter multitudinem hominum ſubiectam eidem circa partes Vaſconiæ. Iſtius guerræ occaſione inchoata eſt guer-

ra inter Comitem Flandriæ, & Regem Franciæ, eò quòd Comes parentelam contraxerat cum Rege Angliæ per matrimonium.

EODEM anno, Cardinales exiſtentes Peruſij, ad inſtinctum Domini Latini Cardinalis Ordinis fratrum Prædicatorum, quadám deuotione moti, ſicut magnæ ſanctitatis viri, quendam Eremitam de Aprutio, cui nomen frater Petrus de Morone, elegerunt in Papã, qui vocatus eſt Cæleſtinus. Hic Regi Carolo multùm fauorabilis fuit, faciens vnam ordinationem Cardinalium, in qua quatuor Cardinales fecit ad ſuam petitionem: inter quos adhuc duo ſuperſunt, videlicet Dominus Guillielmus de Pergamo, & Dominus Laldulphus de Neapoli. Veniẽs igitur dictus Cæleſtinus Aquilam, ibi ſuam ſtationem fecit, ibidemque coronatus eſt: in qua Coronatione conuenit multitudo

titudo hominum, tam Cleri, quàm populi, pluſquàm cc. millium, & ego interfui. Tunc Cardinales ſcripſerunt de Peruſio, quòd illuc dignaretur venire: ille autem reſcripſit quòd ipſi ad ipſum irent. Et in eodem tempore, Dominus Latinus, qui fuerat principalis in faciendo eum, Peruſij migrauit ad Dominum, cuius odor ſanctitatis, & famæ ad omnes angulos Chriſtianitatis diffunditur. Interim autem Dominus Iacobus de Columna, & Dominus Petrus, & Dominus Hugo de Beliomo Aquilam vadunt, factique ſunt Domini Curiæ: quod alij Cardinales videntes, Aquilá properant. Tunc venit Aquilam Dominus Benedictus Caetani, qui poſteà Bonifatius ſequens, de quo credebatur, quòd non gratioſè videretur ibidem, eò quòd Regem Carolum Peruſij multùm exaſperaſſet, qui ſtatim ſuis miniſteriis, & aſtutiis factus eſt

Dominus Curiæ,& amicus Regis.

EODEM anno, obiit Lucæ frater Stephanus de Biſuntio, Magiſter Ordinis Prædicatorum, & ſuperiùs memoratus, ſepultusq́ue eſt in Præſbyterio Altaris maioris dictorum fratrum.

EODEM tempore, Cæleſtinus cum tota Curia vadit Neapolim, ibiq́ue Dominus Benedictus, cum aliquibus Cardinalibus, Cæleſtino perſuadent vt officio cedat, quia propter ſuam ſimplicitatem, licèt ſanctus vir, & vita magni foret exempli, deceptus ſæpiùs aduerſis confundebatur, Eccleſiæ in gratiis faciendis, & circa regimen Orbis. Ad tantam igitur inſtantiam eorum Cardinalium, licèt Rex Carolus, & omnes Regnicolæ in cōtrarium conarentur; & ego proceſſioni interfui totius Cleri, & Populi de Neapoli, qui ad Palatium Papæ iuimus ad ſupplicandū humiliter, quòd non

non renuntiaret, non ....
Dictus Cæleſtinus Papatui cedit, & ſua reſignatio à Cardinalibus acceptatur. Tunc ad electionem procedunt, & Dominum Benedictum eligũt, vocatusque eſt Bonifatius Octauus, & hoc totum in Neapoli eſt factum, & præſente Rege.

Anno Domini M.CCLXXXXV. Bonifatius Octauus in Cathedra Petri ſedet, & eligitur, videlicet, in vigilia Natalis Domini præcedẽtis anni: primumque quod fecit, reuocauit omnes gratias per Cæleſtinũ factas.

ITEM eodem anno, Cæleſtinum in quodam caſtro recluſit, quia dubium videbatur eſſe apud multos, vtrum Papatui cedere potuiſſet.

EODEM anno, Bonifatius ſe transfert apud Reatem, cum tota Curia de Neapoli.

EODEM anno, ignis accenſus eſt in ſancto Cerbone de Luca, Mona-

ſterio

ſterio Sororum Aſcenſionis, & combuſſit totum Monaſterium, ita quòd coactæ ſunt Lucam venire.

ITEM in geſtis Lucenſium inueni hîc incæpiſſe feruentem diſcordiam Cancellariorum de Piſtorio, vt nominarentur Albi & Nigri, quod nomen fermentauit Florentiæ, & Lucæ, & ex quo nomine vtrobiq; exorta ſunt multa mala, & adhuc perſeuerant.

Anno Domini M. CCXCVI. Bonifatius ſtatuit vt quatuor Doctores Eccleſiæ Ambroſius, Hieronymus, Auguſtinus, & Gregorius ampliori in Eccleſia * deferrentur honore, in ipſorum feſtis.

* feriétur

EODEM anno, Adulphus Rex Alamanniæ & Romanorum, Dominum Ioannem de Gabillione mittit Vicarium in Thuſciam, quem Papa Bonifatius conſentaneè recepit: vnde dictus Bonifatius Thuſcos requirit,

& di

& dicti Thuſci volentes excutere iugum de manibus Imperij, eidem Bonifatio obtulerunt LXXX. mille florenos, vel circa, de quibus Lucenſes ſoluerunt XVIII. mille florenos, quáuis non eſſet neceſſarium; quia adhuc dictus Adulphus confirmatus non erat in Imperio, & ideò eidem adminiſtrationis non competebat officiū, niſi quantum ſuæ gēti placebat: propter quam cauſam dictum Dominū Ioannem Papa remiſit ad propria, dando fratri ſuo Epiſcopatum Leodiēſem, & pecuniam ſibi retinuit pro terris Imperij eidem collatam, in hoc volens oſtendere dominium Papæ, dominio Imperatoris præferri.

EODEM anno, frater Nicolaus de Triuigio factus fuit Magiſter Ordinis Prædicatorum.

EODEM anno, Commune Lucenſe ordinauit transferri Hoſpitale ſancti Michaëlis in foro, cum conſenſu

Epi

Epiſcopi, pro platea amplianda loci prædicti;& ſimiliter Hoſpitale ſancti Donati ad expenſas Communitatis, exiſtente Poteſtate Domino Brodario de Saxoferrato, qui multam pecuniam accumulauit Cameræ de maleficiis hominum.

Anno Domini M. CCXCVII. Bonifatius contra Columnenſes proceſſum facit, occaſione Stephani de Columna, qui theſaurum Papæ fuerat deprædatus.Prædicti verò Cardinales, videlicet Dominus Iacobus, & Dominus Petrus de Columna cõtra dictum Bonifatium libellum ſcribũt famoſum,quẽ direxerunt per omnes partes mundi,Principibus & Vniuerſitatibus ſcholarum,aſſerentes ipſum non eſſe Papam, ſed ſolum Cæleſtinum. Vnde citati quòd comparerẽt, facti ſunt contumaces,propter quam cauſam fuerunt in Conſiſtorio publico,tanquam ſciſmatici & hæretici

com

computati, capellis rubeis Cardinalatus priuati: bona etiam ipſorum, & filiorum Domini Ioannis, videlicet Agabiti, Stephani, & Sciarræ fuerunt confiſcata.

INTERIM verò Legatus mittitur in Thuſciam Dominus Matthæus de Aquaſparta ad prædicandam Crucem contra Columnenſes, & exercitum congregandũ cõtra ipſorũ munitiones, & caſtra: & primò obſidetur ciuitas Nepẽſis, & ipſa capta traditur Vrſinis. Deinde Præneſtina, & ipſa capta deſtruitur & in valle reædificatur, vocaturque Ciuitas Papalis. Vnde Cardinalis Dominus Theodericus Vrbe Vrbeuetanus denominatur, & eidem in vita traditur. Vlteriùs capitur caſtrum de Columna, nullum tamen iſtorum ſine reſiſtentia magna, & hominum morte. Quid plura? omnia ipſorum caſtra & villæ, ac poderia occupata fuerunt, traditaque

que nobilibus Romanis: quædam verò ſibi Eccleſia reſeruauit. Demùm poſt longam guerram, & pugnam, mediatores ſe interponunt ad mandata; ſed poſteà videntes quòd non reſtituebantur ſtatui, iteratò rebellant, & à Bonifatio ſe abſentant, & abſcondunt. Tunc reïteratur ſententia durior contra ipſos, non ſolùm in perſonis & bonis; ſed contra omnes fauentes, vel etiam receptantes.

EODEM anno, Venetiani fuerunt deuicti à Ianuenſibus, in partibus Schiauoniæ, in Septembri, & cæperunt Ianuenſes LXX. corpora galearum, multo ſanguine hominum effuſo. Et eodem anno, fecerũt pacem, reſtitutis hominibus eorum captiuis. Tunc fuit Poteſtas Lucenſis Dominus Florius de Brixia.

Anno Domini M. CCXCVIII. Adulphus Rex Alamanniæ, & Romæ exercitum congregat cõtra Albertũ

Ducem

Ducem Auſtriæ, & eius ſequaces, filium quondam Rodulphi Regis. Pugnatur autem ſimiliter, & in pugna Adulphus occiditur; fuit enim ſtrenuiſſimus in bello, & audacia cordis primus ad bellandum: eſt interfectus violentia partis aduerſæ.

EODEM anno, Dominus Bonifatius in ordinatione quam fecit, fratrem Nicolaum Magiſtrum Ordinis fratrum Prædicatorum Epiſcopum Oſtienſem aſſumit.

IN eodem tempore fuerunt terræmotus permaximi apud Reatem, vbi Curia erat, commouitque Palatium Papæ, & multas turres ciuitatis ruere fecit. Vnde tunc Papa receſſit de loco, & iuit extra ciuitatem ad domum fratrum Prædicatorum, & ibidem etiam in Capitulo fecit ordinationem prædictam.

ANNO eodem, abſtulerunt Priores ciuitatis Lucenſis partem horti

fratrum Prædicatorum, in quo fecerunt duos Burgos, & multas vias, ac palatia pulchra nimis, ſatisfacientes integrè dictis fratribus, & de pecunia, & de horto Templariorum: ita quòd dicti fratres fuerunt multũ contenti.

Eodem anno, fuerunt deſtructi muri de Barga per Officiales præfatos, ex certa cauſa, & pro ſtatu Communitatis Garfagnanæ, & ſtatu ciuitatis Lucenſis: & fuit Poteſtas Dominus Gonzellinus de Ozmo, de Marchia.

Eodem anno, Albertus Dux Auſtriæ, poſt mortem Adulphi, congregat Electores, tam Principes, quàm Prælatos; videlicet Regem Boëmiæ, Ducem Saxoniæ, Ducem Bauariæ, qui eſt Comes Palatinus, Marchionẽ Brandeburgenſem, qui ſunt quatuor Principes Electores. Item Archiepiſcopum Moguntinum, qui eſt Cancellarius in Germania; Archiepiſco-

pum Colonienſem, qui eſt Cancellarius in Italia; Archiepiſcopum Treuirenſem, qui eſt Cãcellarius in Gallia, & ſunt alij tres Electores; hi ergo Albertum concorditer eligunt.

Anno Domini M. CCXCIX. Albertus Rex Alamanniæ, & Romæ nuncios mittit ſolemnes ad Curiam pro ſua electione præſentanda, & cõfirmatione obtinenda, quam Bonifatius repellit, & electionem dicit eſſe nullam multis rationibus & exẽplis.

Hoc eodem anno, VI. librum Decretalium publicat, in quo agitur, ſecundùm rubricas Decretalium; de diuerſis materiis, & inſtitutionibus per multos ſummos Pontifices conditas, à tempore compilationis factæ per Gregorium Nonum, V. videlicet, Nonas Martij, Pontificatus ſui anno IIII. ſuaſque ponit, quæ ſunt declaratiuę & deciſiuæ omnium quæſtionum, quæ reperiuntur in

ordinarijs gloſſis.

Isto eodem anno, ignis accenſus eſt in domo Gilij Frediccionis, exiſtẽte, & habitante ibidem Poteſtate Domino Guillielmo de Brixia. Et eodẽ anno, Siculi cæperunt xv. galeas Regis Caroli, vbi fuit captus & opprobriosè occiſus nepos Rogerij de Loria.

Eodem anno, facta eſt pax inter Ianuenſes & Piſanos, in qua pace Piſani multam monetam eiſdem Ianuenſibus obtulerunt, ſcilicet ccc. m. *florenos. * Ianuenſ.

Eodem anno, in Iulio, deuicti fuerunt Siculi in mari, per Regem Aragonum, quem Papa Bonifatius Vexilliferum Eccleſiæ fecerat, & Regem in Sardinia, indultis omnibus iniuriis illatis Eccleſiæ: cum quo fuit etiam Rogerius de Loria, & captus fuiſſet tunc Federicus; ſed Rex carni pepercit, & ſanguini. In hoc autem con

conflictu captæ fuerunt XXVIII. galeæ, vbi erant pluſquam VII. millia hominum.

EODEM anno, fuit Poteſtas Dominus Guillielmus de Madiis, de ciuitate Lucenſi.

Anno Domini M. CCC. Tartari exeuntes de Perſide à ſedibus ſuis, inuaſerunt Saracenos, primò in Capadocia Syriæ, deinde in Seleucia, deinde in Armenia, abinde in tota terra Promiſſionis, & in Damaſco, & Gaza, vſque ad confinia Ægypti; in quibus omnibus Regionibus pluſquam CC. millia Saracenorum ſunt occiſa; in qua ſtrage, Deus permiſit in eos fieri per Tartaros, quod ipſi fecerũt Chriſtianis in captione Tripoli, & Achon.

EODEM anno, in Calendis Ianuarij, inſtituta fuit Indulgentia pleniſſima omnium peccatorum, per Papam Bonifatium, qui tunc Eccleſiam regebat, ad ſanctum Petrum, &

ſanctum Paulum, accedentibus ad ipſorum limina XV. vicibus alternatim, quantùm ad extraneos; quãtùm ad Romanos XXX. diebus: vnde factus eſt concurſus populi tantus ex omni genere, & natione, quòd ſingulis diebus aſcendebat oblatio ad mille libras Prouinciales.

EODEM anno, in Calendis Ianuarij, occaſione mortis Domini Opizonis Iudicis de Opizonibus de Luca, facta eſt concitatio & turbatio in ciuitate Lucenſi: vnde multa mala ſunt exorta ibidem, & ſciſma non modicum: confinati ſunt Anterminelli, cum eorum ſequacibus.

EODEM anno, nauale bellum fuit inter Rogerium de Loria Admiraliũ Regis Caroli, & Corradum de Auria Admiralium Siculorum, vbi dictus Corradus ſuccubuit, & XXVIII. ligna perdidit, ipſo capto cum filio & fratre, & duobus aliis de domo ſua, &

cum

cum multis aliis nobilibus de Sicilia.

Eodem anno, Piſtorienſes, qui Albi dicebantur, expulerunt Nigros, & combuſſerunt eorum domos, qui venientes Lucam, cum fauore aliquorum ciuium Lucenſium, combuſſerunt domos Anterminellorum.

Eodem anno, bellum campale fuit in Sicilia inter Philippum filium Regis Caroli, & Federicum filium Regis Aragonum, qui Siciliam vſurpauerat, & contra voluntatem Eccleſiæ detinebat; in quo bello Philippus ſuccubuit, quia ſpreto conſilio patris, pugnauit: vnde captus eſt cum ſua gente, & multi ex eis interempti ſunt.

Anno Domini M. CCCI. vnus Dominus Tartarorum inuaſit alium, videlicet Imperator, qui dicebatur Theca, vir bonus, qui multùm fauorabilis erat Chriſtianis, Imperatorem Noca, qui peſſimus Necromãticus, &

perſecutor omnis boni, & deſtruxit eum in toto, & factus eſt Dominus in toto Aquilone, Aſia, & parte Orientis.

Eodem anno, in Septembri, apparuit Cometa in Occidente, in ſigno Scorpionis, quæ eſt domus Martis, qui aliquando emittebat comam ad Orientem, aliquando ad Meridiem: & hoc fuit poſt aduentum Domini Caroli fratris Regis Franciæ in Thuſciam, & durauit per menſem. Ferunt autem alium apparuiſſe in Oriente in eodem tempore, ſed ego non vidi.

Eodem anno, veniens Dominus Carolus præfatus Romam ex mandato ſummi Pōtificis Bonifatij VIII. qui adeò in primo aduentu ſuo factus fuit Comes de Romagnola, Capitaneus in patrimonio, & Dominus etiam in Marchia Anconitana; Item factus eſt Paciarius in Thuſcia.

Eodem anno, dictus Dominus

Caro

Carolus venit Florentiam,& facta eſt ibidem magna commotio, & ſpoliorum direptio, & domorum combuſtio in ciuitate,& in Comitatu,qualis non fuit à tempore, quo Guelfi & Ghibellini Florentiæ fuerunt.

EODEM anno, controuerſia orta eſt in Hungaria de Regno inter Regem Boëmiæ, qui filium ſuum cum fauore aliquorum Principum coronari ordinauit in Buda: & Regem Carolum filium Caroli Martelli nati de Hungaria, ſimiliter coronari procurauit,habens in ſuum fauorem aliquos Principes illius Regionis,& Cumanos, ac multitudinem Tartarorũ.

ANNO eodem, Rex Alamanniæ Albertus filius Rodulphi,habens diſcordiam in Regno ſuo, contra Ducem Bauariæ nepotem ſuum, contra Archiepiſcopum Moguntinum,contra Colonienſes, & Treuirenſes, bellum mouit, & totam Prouinciam

concitauit, & præualuit; fauentibus omnibus ciuitatibus ſuper Rhenum, propter iniuſta pedagia quæ exigebant.

Anno Domini M. CCCII. in Februario, ignis virtute ſulphuris & ventorum euaporauit de Inſula Iſchiæ, qui aſcendit ſuper aërem cum materia terreſtri, effuditque ſe ſuper Villam, & combuſſit eam, factaque eſt magna nebuloſitas per totam Regionem, & mare repletum eſt lapidibus combuſtis, & conſumptis terreſtri ſubſtantia, quos pumices vocant ſuper aquam natantes, ratione ſuorum foraminum, qui aërem continent, & propter conſumptionem terreſtris materiæ in ipſis: factique ſunt cineres in tanta multitudine, & quãtitate; quòd eorum acerui quaſi mõtes videbantur: diffuderuntque ſe ſuper mare ad ducenta milliaria.

Eodem anno, Dominus Bonifatius

tius tranſmiſit literas, cum bulla ad perpetuam rei memoriam, Regi Frãciæ, in quibus mãdabat eidem, quòd volebat, cùm ipſe eſſet Dominus tẽporalium & ſpiritualiũ mundi, quòd recognoſceret Regnum ab ipſo, & contrarium tenere iudicabat hæreticum: quas literas Rex recipiens, de conſilio ſuorum Magiſtrorum, coram multitudine populi fecit comburi: & tunc arctauit omnes vias Regni, vt nullus equus, nullaque pecunia, nullaque litera inde exire poſſet.

EODEM anno, in Aſcenſione Domini, idem Papa Bonifatius excommunicauit omnes impedientes de ſua prouincia, quòd Clerici, vel laici ad Curiam cum equis, pecunia, vel literis venire non poſſent.

EODEM anno, Dominus Carolus, circa Maium, transfretauit in Siciliã, cum multitudine magna contra Federicum prædictum, perdiditque

maio

maiorem partem equorum ſuorum ex generali epidemia, quæ fuit in Orbe.

Isto eodem anno, Capitaneus de Mediolano, qui dominabatur parti Lombardiæ, perdidit dominium totum.

Eodem anno, Florentini & Lucenſes fecerunt exercitum contra Piſtorienſes, & deuaſtauerunt vſque ad muros ciuitatis. Deinde Florentinis recedentibus remanſerunt Lucenſes ad obſidendum Serrauaile, quod caſtrum multum machinis conquaſſauerunt.

Eodem anno, idem Dominus Carolus ex certis cauſis fecit pacem inter Federicũ, & Regem Carolum, & Eccleſiam, in qua pace iſta pacta, quia Federicus accepit in vxorem filiam Regis Caroli, & habet Regnũ Siciliæ in vita ſua, quouſque Eccleſia prouidet ei de Sardinia, ſiue de Regno

gno Toloſano; poſt mortem verò ſuam, ſi habet filios, debet habere à Rege c. mill. vnciarum, & dimittere Regnum: ſi autem non haberet, debet habere xx. mille vncias ad diſpenſandum vbi voluerit.

EODEM anno, Florentini iuerunt in vallem Arni, & obſiderunt Planũ, caſtrum Paſſorum, vbi erant congregati multi Ghibellini de diuerſis partibus, quod vltimò in bello cæperũt, & occiderunt multos, quoſdam autem cæperunt. Deinde Florentini audientes quòd Vbaldini receperant eorum rebelles, & cum eiſdem deuaſtauerant ſanctum Petrum in Seue, & quædam alia loca, congregauerũt exercitum & iuerunt in Mugellum, & totam Regionem deuaſtauerunt, vſque ad montem Acanicum.

EODEM anno, in menſe Septembris, caſtrum de Serraualle captum fuit, ſcilicet ſexta die dicti menſis, vbi

Lu

Luceníes ſteterant in obſidionē IIII. menſibus, minus VIII. diebus; in qua Lucenſes ſic cinxerant caſtrum, quòd nullus intrare nec exire poterat, & durabat circuitus caſtrorum Lucenſium ferè per duo milliaria. In dicta autem obſidione Piſtorienſes inuaſerunt caſtra Lucana à duabus partibus; ſed malè ceſſit eis, & ex tunc inceperunt deficere qui erant in caſtro prædicto de Serrauallo, cùm tamen vſque ad tempora illa viriliter ſe . . . .
. . . . in quo erant vltra mille armati de melioribus ciuitatis Piſtorij, & Diœceſis, cum CC. Romagnolis. Vnde ad paucos dies reddiderunt ſe Lucenſibus, ſicut captos, exceptis Romagnolis, qui euaſerunt, & terrigenis, quibus Lucenſes indulſerunt.

Et eodem anno, in Octobri, Lucenſes cæperunt Lercianum. Quod audientes Piſtorienſes, veniebant ad obuiandum, quibus occurrerunt Lucenſes,

cenſes,& deuicerunt eos;in quo bello fuerunt occiſi pluſquàm C. de Piſtorio; capti verò vltrà ducentos.

Eodem anno,in menſe Iulij, * Frãdienſes rebellauerunt Regi Franciæ, & occiderunt in Inſula pluſquàm M. D. viros probos de Francia. * Flandrenſes.

Isto eodem anno, & menſe ſequenti,venerũt Gallici contra * Frãdienſes, ſed * Frãdienſes dicuntur fe-ciſſe foueas cæcas, ſecundùm conditionem regionis, in quas inciderunt vltrà ſex millia virorum nobilium in equis: & ibidem fuerunt occiſi quidam cum baliſtis, quidam cum lanceis,& omnes inſepulti remanſerunt ad longa tempora. Inter quos fuerũt multi nobiles Principes & Barones, & inferiores milites,& ſcutiferi, quorum primi Comes Atrebatenſis, Dominus Goffredus de Brabantia, & multi alij Principes. * Flandrenſes.

Anno Domini M. CCCIII. congregati

gregati ſunt Guelfi, qui Albi vocantur, cum Ghibellinis Thuſciæ, & Romagnolæ in Mugello, circa caſtrum Pullicciani, contra Florentinos: fueruntque in multitudine D.CCC. * milites, & VI. millia peditum. Vnde receſſerunt cum adiutorio Lucenſium deuicti, & cum confuſione.

* equites,

EODEM anno, fuit cõiunctio Martis cum Saturno, & etiam ſunt coniuncti ſemel per retrogradationem vtriuſque, exiſtentes ambo in Virgine. Iupiter etiam exiſtens retrogradus * bis ducti factus eſt, propter quod in iſto anno multi mali effectus ſunt ſecuti, tam in enormitatibus rerum, quàm etiam perſonarum: nam decapitati fuerunt Florẽtini de Gherardinis, & Caualcantiis. Item poſtea DIX. de melioribus inter Albos & Guelfos & Ghibellinos, qui fuerunt capti apud Pulliccianum.

* bis directus.

PAPA Bonifatius Regi Franciæ

litem

litem mouit,& licèt indirectè ipſum excommunicauit, ex eo quòd non permittebat aliquem exire de Regnó ſuo, præter quàm cum tribus equitaturis: nec pecuniam tranſportari, niſi quantum pro expenſis eis ſufficeret, propter quam cauſam dictus Bonifatius confirmauit Albertum filium Rodulphi.

FINIS.

INDEX ALPHABETICVS PRÆCIPVARVM RERVM IN HIS Annalibus contentarum.

A

ABagarus Rex tempore Chriſti. 48.74
Abbas primus Claranallenſis. 52
Achon ciuitas rehabita. 42. *à Saracenis capta.* 206
Adrianus PP. 82.84.85
Adrianus PP. fuit Otthobonus Fliſcus Cardinalis. 179
Aduardus Rex Angliæ bellãs vltramare occiſus. 169
Adulphus Rex. 224.225
Adulphus de Vnzone Rex Alamanniæ. 210.220
Agareni proſtrati à Chriſtianis. 42
Aghinoſum caſtrum à Lucenſibus captum. 63
Aghinolphi caſtellum. 118
Aghinolphus Lucenſis Ciuis, Dominus Montignoſi. 134
Alap Rex Saracenorum capit Edeſſam. 74
Albertinus Vergellenſis de Piſtorio. 206
Albertus Dux Auſtriæ. 225. 226. *Rex Alamanniæ.* 227.233
Albericus de Lando Poteſtas Lucenſis. 180
Alberi

Albericus Porretanus Theologus. 68
Albianum caſtrum Lucenſium. 107
Albi & Nigri de Piſtorio. 220.231.
Aldebrandinus Aldimari Poteſtas Lucenſis. 136.
Alexander II. PP. 13. *priuilegia concedit Lucæ ciuitati.* 14.21.22.& 23.
Alexander III. PP. 86.87.100.*moritur.* 104
Alexander Piſanus Apoſtata. 212
Alexius Imperator Orientis. 32.41
Allucinga familia nobilis Lucenſis. 104
Almimolinus Rex Marrocitanus. 39
Almimolinus Imperator Saracenorum. 125.
Alphonſus Rex Caſtellæ. 36.& 125
Anaſtaſius PP. 80
Anacletus Antipapa. 65
Anchianum caſtrum Lucenſium. 134
Andegauenſis Comes. 37
Anſelmus ſanctus in Anglia. 38
Anſelmus Epiſcopus Lucenſis. 13
Anſelmus Epiſcopus Lucenſis, Confeſſor Matildæ. 18.*ſepultus in Mantua, & clarus miraculis.* 54
Anterminelli exules. 230.*domus corũ combuſtæ.* 231
Antiochia capta à Chriſtianis. 42
Apulia occupata à Saracenis. 24.*capta à Roberto.* 43.
Aquarum diluuia. 165
Aquileienſis Patriarcha hæreticus. 62
Arabia capta à Chriſtianis. 55
Archiepiſcopus Pila Piſanus PP. 201
Archidiaconus Leodienſis electus in Papam. 169
Arco, ſiue de Arco familia nobilis Lucenſis. 25
Aretinus Epiſcopus. 147
Armenia tota capta à Chriſtianis. 41.43.44

Q 2

Armericus de Narbona Dux Florentinorum. 205
Arnouica fouea. 178
Arnulphus hæreticus. 53
Arrighettus Confalonerius Poteſtas Lucenſis. 168
Arx Caſtellionis quomodo combuſta. 97
Aſcalona capta à Balduino Rege. 79
Aſcianum caſtrum. 98.135.165.177.203.204
Aſtaria caſtrum. 163
Autor interfuit coronationi Cæleſtini PP. 217.
Aſtrologiæ peritus. 240
Auxeris aqua non vadabilis. 159
Azzo de Cremona Poteſtas Lucenſis. 196

B.

BAlabac *Rex Saracenorum capit Chriſtianos.* 59.
occubuit in bello. 61
Balardus Philoſophus. 72
Balbanus mons Lucenſium. 119
Baldinus de Pila. 210
Balduinus Rex Hieruſalem. 47.48.52.56
Balduinus Secundus. 58.63.*alius* 78
Baldoina familia Lucenſis. 133
Balnei Piſarum. 204
Barga ſubdita Lucenſibus. 128.136. *euerſa.* 226
Beduini, ſiue Giannizeri equites. 39
Bella inter Lucenſes & Piſanos per annos quinque. 48.92.93.210
Bella Chriſtianorum cum Saracenis. 48. *inter Regem Franciæ & Angliæ.* 215
Benedictus Caetanus Cardinalis. 217.*Papa.* 219
Berengaria regnum Caſtellæ inuadit. 130
Bernardinus de Parma Poteſtas Lucenſis fugit de Luca. 202

Bernardus de Romagna Poteſtas Lucenſis. 136
Bernabonus Marchio. 141
Berta dotat Eccleſiam Lucenſem. 85
Bernardus ſanctus in Claraualle. 52.74.*ſcripſit epiſtolas circa regimen ſummorum* Pontificum. 80
Bertacca de factione Alba Piſtory occiſus. 207
Bertoldus Vrſinius Poteſtas Lucenſis. 149
Bientina. 128
Bindus Baſchiera Centurio. 205
Boamundus factus Princeps Antiochiæ. 41. 43. *filiæ Regis Franciæ nupſit.* 43. *in Arabia.* 55. *Rex Hieroſolymitanus* 55. *moritur.* 58. *alius.* 62.63
Boëmiæ Rex. 181.182.183.209.233
Bonaccurſus de Ripafracta ciuis Piſanus captus. 201.210
S. Bonauentura Cardinalis. 170
Bondalmonte Vguccio occiſus ad Vbertis, *vnde multa mala.* 130
Bonifatius Marchio Thuſciæ pater Matildæ. 15
Bonifatius Octauus PP. 219.*contra Columnenſes.* 222.*contra Regem Franciæ.* 235
Bononienſes nulla alia niſi Lucenſi moneta vti poſſunt. 105
Brancagliana burgus deſtructus. 93
Buccardus ſuſpenſus. 124
Buggianum burgus deſtruitur. 188
Buianum caſtrum à Lucenſibus *deſtructum.* 63
Bulla Plumbea *tradita* Lucenſibus *à PP.* 14
Bulla Aurea in Monaſterio Guami de emptione Viaregij. 133
Bulla Alexandri Quarti PP.pro Frixionaria. 134
Burdinus Antipapa fugit & punitur. 57
Burgus ſancti Geneſij ædificatus à Lucenſibus. 108

deſtructus. 139
Burgus de Coruaria combuſtus à Lucenſibus. 93
Buianum caſtrum deſtructum. 63
Buiti caſtrum. 199.201

C

Cadulus Pſeudo PP. 13.14. *in bello confuſus à Matilda.* 19
Calcinaria vicus. 212
Calauorna capta à Lucenſibus. 95
Callaritana regio. 199
Caliſtus PP. 57.61
Calx cum farina hoſtiliter à Græcis immiſta. 72
Caluori mons Lucenſium. 132
Cameli cauda pro freno in manibus Antipapæ. 57
Campus maior hodie Camaiore. 144
Cancellarij Piſtorienſes *quare in diſcordia.* 200. & *iterum vt nominarentur Albi & Nigri: vnde multa mala.* 220
Canonici Eccleſiæ ſancti Martini Lucenſis *multis priuilegiis decorati.* 14.85.110.115
Capitulum Generale Fratrum Prædicatorum Lucæ actum. 204
Capraria deuaſtata. 211
Cardinales Piſis *carcerati.* 136.137
Carolus Rex Franciæ in Sicilia cum exercitu. 189. 190.231.
Carolus Martellus filius Regis Caroli. 184. 194. 209.233.
Carolus magnus. 24
Carolus in Thuſcia. 153. 154. 155. *factus* Poteſtas *Lucẽſis.* 156. *in Vaſconiã it.* 192. *Rex Franciæ.* 158. 171.

171.172.194.209. Lucæ. 213
Carſidonus de Mutina Poteſtas Lucenſis. 196
Carſidonus de Lupicinis Poteſtas Lucenſis. 199
Caſcina caſtrum. 164.210.
Caſtagnore caſtrum captum. 45.
Caſtrum de Vaccole à Lucenſibus deſtructum, & quare. 36. & caſtrum de Ficeclo. 68.199
Caſtrum de Rotaia ædificatum. 133
Caſtrum de Fornore & de Montrauento deſtructum. 112
Caſtrum de Lombrici deſtructum. 134
Caſtellionis caſtrum emptum à Lucenſibus. 131 reædificatum. 133. deſtructum. 135. obſeſſum à Piſanis. 150
Cathani de Verſilia, & de Garfagnana rebelles. 92. 135.142.
Caualcantij de Florentia. 240
Cecina villa. 134
Cæleſtinus PP. 73. Alius. 115.120
Cæleſtinus PP. Petrus de Morone Eremita. 216. renuntiat Papatui. 219
Cerretum caſtrum Lucenſe. 132
Chiatri familia nobilis Lucenſis. 121
Ciapparonus de Ciapparonis Ciuis Lucenſis ſubmerſus. 182
Cincius, aut Gincius capit Papam. 33
Ciſtercienſis Ordinis initium. 38
Clarauallis ædificata. 52
Clemens III. PP. 115. Alius. 152. moritur. 160
Colizeum Romæ. 65
Collis Vallis Elſæ. 163
Colluccius Maluſius Ciuis Lucenſis. 215

Columnenſes contra PP. 222. malè illis ceſſit. 223
Comes Theatinus. 18
Comes Prendiparte Poteſtas Lucenſis. 142
Comes Guido contra Lucã. 76. Poteſtas Lucẽſis. 156
Cometa magnus in Cancri ſigno. 151. 152. & in ſigno Scorpionis. 232
Comites de Dunnorice Piſani deſtructi. 214
Compoſtellana Eccleſia decorata à Caliſto Papa. 59
Concilium Mantuanum Alexandri II. PP. 21. Concilium Romanũ CX. Epiſcoporum. 26. 30. Vormatienſe. 31. Claramontanum. 37. Turonenſe. 40. Claramontanum. 66. Curibus. 99. Lugdunenſe. 173. Rhemenſe. 68. 75. Lateranenſe. 72. 73. Romanum. 98. 101. 102. Piſanum fratrum Prædicatorum. 177
Conſules Lucenſium. 71. 106. 107. 130. 137
Conſtantinus tradit Apuliam Eccleſiæ. 24
Conſtantinopolis capta à Francis. 123
Corradus Gaiferri Dominus arcis Guidingæ. 97
Corradus primus Imperator. 18
Corradus Rex Alamanniæ. 71. 72. moritur. 75. alter
Corradus etiam Rex Alamanniæ. 135. 141. 142
Corradus filius Federici. 142
Corradinus filius Corradi vocatur à Guelphis Lucenſibus. 149. 158. 159. 161. 162
Coruaria empta à Conſulibus Lucenſibus. 71. 122. combuſta. 143
Cremonenſes contra Mediolanum. 72
Cremona readificatur. 91
Cruciata. 31. 37. 40. 41. 43. 74. 75. 100. 101. 102. 112. 129. 174. 223.
Cuniculis non obturatis Caſtellionis arx combuſta. 150. 151.

Decre

D

Decretalium liber 6. publicatus. 227
Diſcordia magna inter Cancellarios Piſtorienſes. 200
Dominicus ſanctus Tholoſam it. 124
Domus duæ Lucæ ruunt, opprimentes quinquaginta mulieres. 132
Dux Venetorum habet Bullam Plumbeam. 14

E

Eccleſia Rauennæ. 14
Eccleſia ſancti Iacobi de Galitia priuilegiis decorata. 59
Eccleſia ſancti Martini conſecrata. 25
Eccleſia S. Fridiani Lucenſis à Lucio PP. priuilegiis decorata. 110
Eclipſis lunæ coloris cineris. 70.71. Solis 115
Elba Inſula Piſanorum. 199
Electio ſummorum Pontificum per Cardinales agenda, ſuſpenſa. 179
Electores Imperij. 226.227
Eleemoſinæ Lucenſium. 204
Elephas ductus Lucam. 137
Emanuel Imperator Græcus. 99
Emſius Rex moritur in carceribus Bononienſibus. 168.
Epidemia morbus letalis. 54.114.196.197.198.236
Epitaphium Pallantis Gigantis. 20
Epitaphium PP. Lucij. 111
Eremita de Aprutio electus. PP. 216. renuntiat Papatui. 219. dubitatur an Papatui renunciare potuiſſet. ibid.

Eſtenſis Marchio. 201.202
Eugenius PP. Piſanus. 74.75.80
Exercitus Chriſtianorum in Hieroſolyma. 41.42
Exercitus Lucenſis. 204.209.236.238
Expeditiones Vltramarinæ Chriſtianorum. 55

F

Factio Alba & Nigra Piſtorij. 134
Fames valida in Italia. 20.78
Fatinelli & Martini Ciues Lucenſes inimici. 202
Fatius Comes Piſanus captus in bello nauali. 195
Federicus Primus Imperator. 77. *deſtruxit Vrbem.* 80.*coronatus.* 83. *Lucam venit, & illi priuilegia multa concedit.* 80.84.85.*ſubmerſus.* 107
Federicus Secundus. 116. *Rex Alamanniæ.* 130. *capit vxorem.* 134.*in Hieruſalem coronatur.* 135. *ſuperat Mediolanenſes, & Lucam venit.* 137.*obſidet Romam.* 138.*occidit filium. ibid. venit Florentiam.* 139
Feriæ quatuor Doctorum Eccleſiæ indictæ. 220
Fæſula deſtructa à Florentinis. 61
Filettori mons. 117
Finara, ſiue Finale Ianuenſium riparia. 159
Flandria rebellat Regi Franciæ. 239
Florẽtia combuſta. 54.101. *pons ruit.* 100.*eſt Guelfa.* 156
Florentini Cuſtodes Piſarum. 57.*deſtruxerunt Feſulas.* 61
Florius de Brixia Poteſtas Lucenſis. 224
Fornore caſtrum deſtructum. 114
Francorum geſta de Ludouico Rege. 79
Fredicciona familia Gilia. 228
Frigipanenſis familia Romana. 65

Frixia

Frixionaria Monaſterium. 134
Fulco ad Regnum Hieroſolymitanum aſſumptus. 63
Fuſcanum caſtrum deſtructum. 60

G

Galluria Comites Piſani. 202.215
Garfagnana. 92. *deſtructa.* 94. 128. *omnia caſtra ſubdita Lucenſibus.* 128. 131. 135. 137. 139. 142. 226.
Gelaſius PP. *mortuus apud Cluniacum.* 56
Genetri, ſiue Giannizzeri equites. 39
Geronda in Hiſpania. 196
Geſta Federici I. Imperatoris. 84. & ſeq.
Gherardus de Palatio *de Brixia* Poteſtas Lucenſis. 194. & *Gherardus de Arcellis.* ibid.
Gherardini de Florentia. 240
Ghibellini de Thuſcia. 146
Ghieſa Villa 214
Ghilbertus Epiſcopus Rauenn. PP. ſciſmaticus, Clemens *vocatus.* 28
Ghiizanum caſtrum Lucenſium. 95
Gigantis corpus repertum Romæ. 19
Gilbertus Porretanus *Philoſophus.* 66
Gonzellinus de Ozmo Poteſtas *Lucenſis.* 226
Gorſellus Poteſtas Lucenſis. 153
Goſtellinus, Comes *Ediſſenus, & Galeranus fratres capti à Balach Rege Saracenorum.* 59. 60
Gottifredus Dux Spoletanus. 25
Gotuſredus Viterbienſis hiſtoricus. 29. 40
Gottifredus Dux Lotharingiæ in Hieruſalem. 40. *Burgundiæ Dux.* 45. *verſus Eufratem.* 42. *coronatus Rex Hieruſalem.* 45. *moritur.* 47
Gradenſis Patriarcha hæreticus. 62

Gratianus qui Decretum compoſuit. 77
Græci ad Concilium Lugdunenſe. 171
Gregorius VII. PP. 26. *in caſtro ſancti Angeli carceratus.* 29.*moritur.* 34
Gregorius VIII. PP. 112. *ſepultus Piſis.* 114. *alius.* 170
Gregorius X. 171.& 174
Gaulandi caſtrum deſtructum à Florentinis. 49
Guami monaſterium. 153
Guelpha & Ghibellina factio pullulat. 130.148
Guelphi expulſi Florentia. 139. *receperunt ſe Lucam.* 148
Guelphi de Luca. 148.149.155.240
Guelphus Comes. 206
Guelphus Vicecomes Poteſtas Lucenſis. 207
Guicciardus de Papia Poteſtas Lucenſis. 188
Guido Comes contra Lucenſes. 76.*pepigit cum Lucenſibus.* 103.*Dominus Florentiæ.* 148.156
Guido de Pruuano Poteſtas Lucenſis occiſus à Porcarienſibus ciuibus Lucenſibus. 127
Guido Tegrimus Poteſtas Lucenſis. 134
Guido Comes de Monteſeltro Dominus Piſarum. 207.212
Guidus Guerra Comes, caput Guelphorum. 156
Guido Montefortis Comes in Thuſcia occidit iuxta altare filium Regis Angliæ. 167. *& ipſe à Rogerio de Loria occiſus eſt.* ibid.
Guidinga arx Lucenſium deſtructa. 93.97
Guillielmus ſucceſſit Balduino in Antiochia. 63
Guillielmus Rex Siciliæ ſe ſubdit Eccleſiæ. 84
Guillielmus de Pergamo Cardinalis. 216
Guillielmus de Brixia Poteſtas Lucenſis. 228
Guillielmus de Madiis Poteſtas Lucenſis. 229

Guiſcardus de Petraſancta Poteſtas Florentiæ. 143. *Arbiter inter Lucenſes & Piſanos.* 144. *indit nomen Petraſanctæ oppido, & Campo maiori.* ibid.

H

HElizabeth canonizatio. 135
Henricus Tertius Imperator. 13. 17. 19.
Henricus Quartus hoſtis Eccleſiæ. 20. in Thuſcia. 21. 40. carceratus à filio. 60
Henricus Quintus Imperator Coronam petit à Paſchali P P. 45. 47. in Italia. 49. 50. moritur ipſe ſicut pater criminoſè. 60.
Henricus Sextus in Thuſcia. 112. 113. obſedit Neapolim. 114. vocatus ab aliis Quintus. 115. capit Salernum & Siciliam. ibid. & 116. & 117. moritur Panormi. 118.
Henricus Rex Anglorum. 67.
Henricus filius Riccardi Regis Angliæ vbi, & à quo occiſus. 167.
Henricus filius Federici Imperatoris Rex Italiæ. 102. moritur. 107
Hereſiarchæ. 53
Heſpiafame familia Lucenſis. 120
Honorius PP. creatur. 61. moritur. 64. alius PP. Quartus. 193
Hortus fratrum Prædicatorum. 226
Hoſpitales Lucenſes tranſpoſiti. 221

I

IAnuenſes decorati Archiepiſcopatu. 69
Ignis per rimas terræ in Gallia. 64
Ignis accenſus in ciuitate Lucana. 47. 70. 97. in S. Cerbone Monialium. 219. 220. in domo Gilij. 228.

Ignis

Ignis Florentiæ. 54.101
Ildebrandus Senenſis PP. Gregorius Septimus vocatus. 25
*Imperatores Papa confirmat.*123.*è contra.* 227
Ingherame Bernardini de Montemagno Prætor Lucenſis. 135
*Innocentius Secundus PP.*64.65. *in Galliam tranſit.*66.*moritur.* 73
Innocentius Tertius PP. Doctus, electus. 120
Innocentius Quartus cum Federico Imperatore. 137
Innocentius Quintus PP. 170.176.178
Ioachim Propheta in Calabria 109. *ſcriptura eius apocryphæ.* ibid.
*Ioannes PP.*179.*moritur.* 180
Ioãnes Caietanus vocatus Nicolaus PP.Tertius. 180
Ioannes Triſtanus filius Regis Franciæ. 166
Ioannes de Subgromineo frater. 176
Ioannes de Blaua Poteſtas Lucenſis. 172
Ioannes de Blaida Poteſtas Lucenſis. 177
Ioannes de Gabillione Vicarius Imperialis in Thuſcia. 220
Ioannes de Vercellis Magiſter Ordinis Prædicatorum. 186
Ioppe Ciuitas. 52
Iordanus Magiſter Ordinis Prædicatorum. 137
Iſchia Inſula combuſta. 234

L

Lambertus de Miglieri caput Militiæ Lucenſis. 136
Lancea Chriſti reperta Antiochiæ. 46
Landulphus Cardinalis de Neapoli. 216

Lanfrancus Malluzellis de Ianua Poteſtas Lucenſis. 155
Larcianum caſtrum. 134
Laterinum caſtrum. 160
Latinus Cardinalis. 216
Latinorum & Græcorum cõcordia in Concilio *Lugdunenſi.* 171
Leopardi natura vulnerantis hominem. 28
Libanus mons captus à Chriſtianis. 44
Libellus contra PP. Bonifatium. 222
Limani populi. 127
Literæ Ieſu Chriſti ad Abagarum Regem. 48
Liuonia conuerſa ad Fidem. 126
Lotharius Dux Saxonum. 63
Lotharius Rex Francorum. 60
Lotharius Rex Alamanniæ. 68.69
Lottus Chiatri *nobilis Lucenſis.* 121
Lucenſes capiunt Caſtagnore. 45. *habent multa priuilegia ab Imperatoribus.* 55.58.61.62.66.71.90. 99.103.111.119.120. *emũt multa caſtra à* Guelpho *Duce Spoletano.* 90. *acquiſitiones aliæ.* 197. *item in Garfagnana.* 92. 94.139. *Item Saminiatum deſtruunt.* 96. *deuicerunt Piſanos.* 97. *pro* Cruciata. 102. *habuerũt bella ciuilia.* 121.122.136.146. *contra Cathanos.* 139. *conflictus in Valle Arbiæ.* 147. *non Imperiales.* 148. *ſubiecti.* 153. 156. *deuicti.* 164. *contra Bargam.* 136.170.171. *Vicerũt* Piſa*nos.* 72. 145. 197. *moleſtati à PP.* 83. 184. *ſunt cum Carolo Rege.* 190. *contra* Piſanos. 92. 135. 177.178. 204. *& ſeq. vſque ad* 210. *Piſtorienſes.* 236.238.239.
Lucerna inextinguibilis. 19
Lucius Secundus PP. 73

Lucius

Lucius Tertius Lucenſis PP.104.*in Thuſcia*.108.*Lucæ*.110.*moritur Veronæ*. 111

Ludouicus *Rex Francorum*. 67. *præliatur in terra Albigenſi*. 131. *it Tunitium cum multitudine magna*. 165

Lugdunenſe Concilium *magnum cum* 1570. *Epiſcopis*. 173.

M

M*Alaſpina* Marchio. 126

Malateſta de Arimino Poteſtas *Florẽtiæ*. 165

Maluſi familia nobilis Lucenſis. 215

Manfredus contra Lucam. 146.147.148.153.*occubuit in bello*. 154

Manfredus Poteſtas Lucenſis. 191

Marchio Maſſæ. 127.132

Marchiones de Carretto *Domini Finalis*. 159

Marcoaldus Malpigli nobilis Lucenſis. 134

Mariſcalli Regis Caroli geſtà. 157.& *ſeq*.

Marrochus ciuitas ædificatur. 22

S.*Martini Eccleſia* Lucana *decorata à* Lucio PP. 110.*item ab Henrico Sexto Imperatore*. 115

Martinus PP. *militiam mittit Romagnolam*. 191. *priuat tres Reges Regnis*.192.*moritur*. 195

Martinus hiſtoricus. 25. & *alibi ſæpius*.

Martini & *Fatinelli Lucenſes ciues inimici*. 202

Maſſa *arx*.132.*dicta poſteà* Maſſa del Marcheſe.145. *deſtructa*. 165

Matildæ Comitiſſæ *multa præclara geſta*.15.25.29. 30.54.117.119.

Matthæus de Madiis Poteſtas Lucenſis. 184

Matthæus de Aquaſparta Cardinalis Magiſter *generalis Ordinis* Prædicatorum. 201

Medio

Mediolanum deſtructum à Federico. 85. ſalem ſeminari in ea iuſſit. 87. readificatur. 91
Melora vbi conflictus magnus fuit. 194
Menegaldus Philoſophus in Theutonia. 38
Meſopotamia capta à Gottifredo. 42
Militia Lucana. 21
Mobertus de Griphis Poteſtas Lucenſis. 210
Modecaſtelli & Opizones bellum Ciuile inierunt Lucæ. 185
Monaſterium de Nicoſia deſtructum. 211
Moneta Lucenſis ſolùm cudi poteſt. 84. 88. 89. 199. 103. 104.
Monſſummanum. 65. emptum à Lucenſibus. 131
Montalcinum oppidum Senenſium. 146
Montebellum caſtrum Lucenſium. 116
Montisbelli Arx prodita. 134
Montecatinum oppidum iurat fidelitatem Lucenſibus. 105
Montemoreci caſtrum. 132
Montemagnum oppidum Lucenſe. 122. familia Lucenſis. 123
Montignoſum caſtrum de Aghinolphis ciuibus Lucenſibus. 134
Montrauantum caſtrum Lucenſium. 98. 112
Motrone Portus maris. 145. 153
Mozani Arx Lucenſium. 135
Murium multitudo in Scythia. 27
Munio Hiſpanus Magiſter Ordinis Prædicatorum. 198

N

Nauale bellum Rogerij de Loria. 230
Nerius filius Vbaldi de Coſtore Lucenſis Ciuis. 215

R

Nicea capta à Chriſtianis. 41
Nicolaus Papa Florentinus. 13
Nicolaus III. Papa. 180. 182. *moritur.* 185. *alius Nicolaus IIII.* 200. *moritur.* 211
Nicolaus de Vacchelleriis Poteſtas Lucenſis. 146.165
Nicolai ſancti corpus ad Barum transfertur de Lycia. 38
Nicolaus de Triuigio Magiſter generalis Ordinis Prædicatorum. 221
Nicoſia Monaſterium Piſanorum. 211
Nigra & Alba factio Piſtorij. 206
Nobilium de Verſilia caſtra deſtructa. 144. 145. *de Vallechia fidelitatẽ iurant Lucenſi Cõmuni.* 116
Noſſanum caſtrum Lucenſium obſeſſum à Piſanis. 151
Normannus de Monaldeſchis Poteſtas Florentiæ. 155

O

Officium B. Virginis in die ſabati inſtituitur. 37
Opezingorum negligentia. 212
Opiſi & Maluſi eadem familia Lucenſis. 215
Opizones bellum ciuile in patriam intulerunt. 184. 230
Opizonis Iudicis morte concitatio Lucæ. 230
Ordinis ſancti Dominici initium. 131
Ordinis Carthuſienſis exordium. 35
Otho Imperator coronatur. 124. *Romæ.* 127. *Lucam venit.* 127. *decorat priuilegijs Eccleſiam ſancti Martini.* 127. *venit Apuliam.* 128. 129. *& anno ſequenti in Galliam.* ibid.
Ottobonus de Fliſco Ianuenſis Cardinalis, electus PP. vocatus Adrianus. 179

P

Acta pacis inter Lucenſes & Piſanos. 96.106
Paganus Ronſinus Poteſtas Lucenſis. 113
Paganus Balduinus de Luca. 133
Palatium Papale in Vaticano. 184
Palatinus Comes. 209
Paleſtina capta à Chriſtianis. 43
Paleologus vocatus ad Concilium Lugdunenſe. 171. 173. Sciſmaticus. 189
Palauicinus Marchio expellitur de Garfagnaga. 129.140
Pallantis Gigantis corpus. 19
Palus Sexti. 106
Pandulfus Princeps Capuanus. 18
Papa venenatus in Calice. 35
Papa quatuor ſciſmatici. 86
Paſchalis PP. 44. capitur ab Henrico Quinto. 45. ſollicitatus pro corona Imperij, renuit. 47. moritur. 55
Patriarcha Hieroſolymitanus. 56
Patriarcha Aquileæ. 182
Pax inter Lucenſes 178. inter nobiles. 126. inter Lucenſes & Samminiatenſes. 126. 127. cum Ghibelinis. 149
Pedona caſtrum Lucenſium. 94
Penuria magna frumenti. 63
Peruſij Conclaue Pontificum. 211
Petrus Rex Aragonum. 189.190
Petrus de Fauentia Poteſtas Lucenſis. 170
Petrus Epiſcopus Lucenſis moritur in Concilio Lugdunenſi. 173
Petrus de Morone Eremita PP. 216

Petrus Hiſpanus electus PP. 179. *moritur.* 180
Petrus Leonis vocatus Anacletus Pſeudopapa contra Innocentium. 65. *deſtruitur.* 69
Petrus Manducator quo anno floruit, 108
Petrus Nouarienſis Magiſter ſententiarum quo anno floruit. 108
Petrus de Tarantaſia Epiſcopus Lugdunenſis. 170
Petraſancta ædificata à Lucenſibus. 138. *illis reſtituta,* 144
Philippus Rex Francorum. 22.37
Philippus Rex Francorum moritur præcipitatus equo. 67.68
*Philippus Rex Franciæ in vrbe Florentiæ,*167.*& Viterbij contra Henricum filium Regis Angliæ,propter quod infelix. ibid, contra Regem Aragonum.* 196.197
Philippus Rex Franciæ vltra mare. 103. *victor in Anglos,* 129
Philippus frater Henrici Imperatoris Dux Thuſciæ. 119
Philippus de Aſinellis Poteſtas Lucenſis. 150
Piſani potentes in mari. 42. *victi à Lucenſibus.* 47. *eunt contra Maioricam.* 57. *decorati priuilegiis ab Innocentio PP.*69. *victi à Lucenſibus in Vurno.* 72. *Item* 93. 97. *iuſſi non cudere monetam.* 100. *deuicti.* 133. *ceperunt Prælatos.* 137. *magna clades eis infertur à Ianuenſibus.* 194
*Piſtorienſes vincunt Piſanos & Florentinos.*87. *pepigerunt cum Lucenſibus.*96.238. *Albi & Nigri.* 231
Plagia marina Lucenſium. 97
Planetarum coniunctio. 240
Planities de Fillungo deuaſtata à Lucẽſibus. 93.94

Placentia deſtructa à Federico Imperatore. 85
Plombinum oppidum. 143
Poggibonzi caſtrum Florentinorum. 143.157.166
Pons tectus Lucenſis. 159
Pontremulus Poteſtas Lucenſis. 126
Pons Hera. 197
Porcarienſes bamniti ab Othone Imperatore. 127
Portus Piſanus. 193
Pralati ad Concilium euntes à Piſanis capiuntur. 137
Praneſtina Ciuitas. 223
Pramonſtratenſis Ordo vbi incipit. 58
Priores Magiſtratus Lucenſis. 225
Princiuallis Vicarius Rodulphi vendidit Lucenſibus dominium pro duodecim mille florenis. 203
Principes multi cum exercitu in Hieruſalem. 40.41.43
Priuilegium conceſſum Lucenſibus de Ripatico. 58. *Item* 66

R

Radicoſinus munitus ab Adriano PP. 85
Rainerius Ghinghena de Bondelmontibus Dominus Capraria. 140
Raynaldus de Boſtolis Poteſtas Lucenſis. 177
Regum Caſtella, Nauarra, & Aragonia bellum contra Almimolinum. 39
Regnum Sicilia quando incipit. 43
Regnum Sicilia in homagio PP. 100
Regnum Sicilia in dotem filia Caroli Regis Francia.
Regum Magorum corpora. 87
Rex Perſarum. 34
Rex Hungaria renuntiat inueſtituris Epiſcoporũ. 53

Rex Franciæ Ludouicus cum filiis contra Infideles ad Tunitium. 166.167
Rex Nauarræ cum Ludouico. 166. *mortuus de contagione.* 167
Rex Carolus contra Ianuenſes. 172.& *Lucenſes cum illo. ibid. liberatus à carcere.* 206
Rhegium Lombardiæ ad Eſtenſes. 201.202
Riccardus de ſancto Victore. 73
Riccardus Rex Angliæ vltra mare. 103. *redit.* 109. *cocum ſe fingit.* 110
Riccardellus Viterbienſis PP. *ſciſmaticus.* 187
Rinonicum caſtrum P*iſanorum.* 210
Ripafracta capta à Lucenſibus. 47.197.210
Ripaticum P*iſanorum reſtituendum Lucenſibus.* 58
Robertus Guiſcardus. 24.32.33. *filius eius.* 43
Robertus Comes Normanniæ. 40
Rodulphus Viuianus Ciuis Lucenſis. 21
Rodulphus Rex Boëmiæ. 183. 184. *moritur.* 208
Rogerius de Loria. 228
Rogerius Comes Siciliæ. 34. *occupat Apuliam.* 43. *alius.* 70
Rogerius Siculus Dux Apuliæ & Siciliæ. 61
Rolandus Suffredingus L*ucenſium miles.* 97
Romagnolæ Comitatus. 183
Romæ Hoſpitale ſancti Spiritus ædificatum. 121
Rotaia caſtrum ædificatum à L*ucenſibus.* 133

S

SAminiati oppidum deſtructum. 96.122.
Sanctæ Crucis Corona furto ablata. 171
Sanquiricum caſtrum L*ucenſium.* 114
Saracenorum conflictus cum Chriſtianis. 64.102
Sciſma exortum anno 1063. 13

Sciſma

Sciſma in Lombardia.28.Clericorum Romanorũ.52
Sciſma quatuor Pontificum. 86
Sciſmatici ad Eccleſiam redeunt. 59
Sciſmatici & hæretici Cardinales. 222.223
Sciſma in electione Othonis & Henrici. 122. *Idem* 144
Scucchinus Notarius Garfagnanæ. 139
Sepulchrum Chriſti Domini occupatum à Saracenis. 39.*recuperatur.*42.*Canonici.* 46
Senenſes deuicti à Florentinis. 98
Seraualle caſtrum obſeſſum & captum à Lucenſibus. 236.237
Siccitas magna in Francia. 64
Sicilia capta ab Henrico Imperatore. 115.116
Siculi rebellant contra Regem Carolum. 188
Sidon obſeſſa. 52
Sylua regia empta à Lucenſibus. 117.133
Simon Gallus ſummus Pontifex. 186
Simon de Pantano Caput factionis Nigræ de Piſtorio. 206
Siſmundi Domus Lucenſis. 132
Societates primæ Lucenſium Ciuium. 121
Soldanus victus à Chriſtianis. 44
Soldanus capit Antiochiam. 156. *Tripolim.* 132
Sozomenus Piſtorienſis Hiſtoricus. 143
*Stephanus Rex Anglorum.*67. *moritur.* 81
Stephanus de Bizuntio Magiſter Theologiæ. 211. *ſepultus in Eccleſia ſancti Romani.* 218
Stiria Prouincia. 182
Sturia de Porta Poteſtas Lucenſis. 182
*Sturmum ortum Lucæ in Burgo ſancti Fridiani.*202
Suffredinghi iurant fidelitatem Lucenſibus. 97.98. 104.127.

Sumoſontis caſtrum deſtructum à Florentinis. 124
Surianum. 185

T

TAdeus de Vrbino Poteſtas Lucenſis. 168
Tancredus Vicecomes de Piſis *tradit Agnanum Lucenſibus.* 93
Tartarorum dominium quando initium habuit. 124
Tartarorum gens ad Christi fidem. 171. *baptizata.* 172. *ſtragem magnam Saracenorum facit.* 229
Templariorum Ordo incipit. 62
Tegrimi & aliorum venditiones. 134
Terra Promiſſionis. 43
Terræmotus magni. 90. 138. Piſtorij. 207. *apud Reatem.* 225
Terræ ſanctæ ſubſidium. 174
Theca Imperator Tartarorum. 231
Theodoricus hæreticus. 53
S.Thomæ Canthuarienſis mors. 98. *occiſus putatur à Federico Imperatore.* 101
Thomas Malanocte Poteſtas Lucenſis. 141
Thomas de Aquino vocatus ad Concilium Lugdunenſe, & *vbi moritur.* 174
Thomas de Lanciuola Poteſtas Lucenſis. 198
Thuſcanella conceſſa Romanis. 45
Thuſculanum Regnum deſtructum. 113
Thuſcia aliquando Marchionatus, aliquando Ducatus. 119. *tota Imperialis, præter* Lucam. 148
Thuſcorum clades magna in valle Arbiæ. 147
Toloſa pertinet ad Regem Angliæ. 82
Toletum recuperatum. 35
Tranſitus Chriſtianorum in Africam. 46
Trebbianum caſtrum occupatum. 141

Tripolis

Tripolis rehabita 42. *à Soldano capta.* 203
Triremes quadraginta ſex Piſanorum captæ apud Meloram. 194
Truffa Mezolombardi vendidit Lucenſibus omnia iuxta mare. 95. *Item caſtrum de Montrauante.* 98
Turnus Rex Thuſciæ. 19.20
Turcæ expugnati à Chriſtianis. 39.41.73
Turriani expulſi Mediolano. 180
Turres dirutæ Lucenſis Ciuitatis. 120. 131. 132. *Piſtorij.* 207

V

Vallecchia Regio. 94.116.145
Vallis Sercli. 96.145.198.204
Vallis Nebula perdita à Lucenſibus. 153
Vallis Arni. 153.178
Vbaldi familia ſubdita Lucenſibus. 128
Vbertus de Luca Poteſtas Florentiæ. 141.142
Vbertus Prouincialis Poteſtas Lucenſis. 163
Vbertus Grotta Poteſtas Lucenſis. 206
Vbertaccius de Spinolis Ianuenſis. 213
Vberti de Florentia bellum mouent cum Conſulibus. 100
Venetiis Federicus Imperator abſolutus. 99
Veneti deuicti à Ianuenſibus. 224
Verſilia regio. 141.144.145
Vgo Princeps Franciæ. 40
Vgo de ſancto Victore. 61
Vgo de Belliomo Cardinalis. 201
Vgolinus de Roſſis Poteſtas Lucenſis. 191
Vgolinus Comes Piſanus. 197.199.202. *cum filiis Piſis fame perijt.* 203

R 5

Vguccio & Velter Vicecomites rebelles. 92. *inueſtie-runt Lucenſes de medietate Coruariæ.* 71
Viaregium pagus & caſtrum. 94.95. *deſtructum.* 95. *collatum Baldoino de Luca.* 133. *acquiſitum à Lucenſibus.* 197
Vicus Piſanus deſtructus à Lucenſibus. 177.204
Vincentius Manfredus contra Lucam. 148
Victor PP. 35. *poſt ſexdecim menſes fuit venenatus in Calice.* ibid.
Villa de Chuoſa deuaſtata à Lucenſibus. 92
Viuiani Ciues Lucenſes. 121
Vrbanus PP. ſuccedit Victori. 35.36. *Concilium vocat ad Claramontem.* 37.& 40
Vrbanus III. PP. 112. *ſepultus Ferrariæ. ibid. alter Vrbanus.* 152
Vrbeccianum caſtrum Lucenſium. 107
Vrbeuetenſis militia Florentiæ. 155
Vurni caſtrum deſtructum. 76

FINIS.

APPROBATIONES.

ANnalium iſtud PTOLEMÆI LVCENSIS, Epiſcopi Torcellenſis Opus, nihil Fidei aduerſum habet Lugduni, ſeptima Aprilis, 1619.

FR. ROBERTVS BERTELOT
Epiſcopus Damaſc.

IOANNES CLAVDIVS DE-VILLE *in Sacra Theologia Magiſter, & diuini verbi Prædicator, in S. Pauli huiuſce ciuitatis Canonicus, & in hac Lugdunenſi Diæceſi à* D. DIONYSIO SIMONE DE MARQVEMONT *illuſtriſſimo & reuerendiſſimo Archiepiſcopo, in Librorum cenſurã incumbere iuſſi: Fidem facimus Nos* Ptolomæi Lucenſis, Epiſcopi Torcellẽſis Annales, &c. *euoluiſſe: nihilq́, Catholicæ, Apoſtolicæ, & Romanæ Eccleſiæ Fidei documẽtis aduerſarium in illis nactos eſſe. Lugduni, apud S. Paulum, prid. Cal. Maias, M.DCXIX.*

C. DE-VILLE.

PERMISSIO.

THOMAS DE MESCHATIN LA FAYE, Comes, Canonicus & Camerarius Eccleſiæ Lugdunẽſis, in Suprema Dombarũ Curia Parlamenti Conſiliarius, Galliarum Primatiæ Officialis, & in Archiepiſcopatu Lugdunenſi Vicarius generalis, Viſa Doctorum Theologorum approbatione, hos *Ptolemæi Lucenſis, Epiſcopi Torcellẽſis Annales* in lucem emitti permittimus. Datum Lugduni, die ſecunda Maij, anno M.DCIX.

MESCHATIN LA FAYE.

VT hi Ptolemæi Lucenſis, Epiſcopi Torcellenſis Annales in lucem prodeant, tipiſque mandentur facultatem Jacobo Rouſſin concedimus: & Typographis Lugdunenſibus cæteris editionem eorumdem Annalium vetamus. Lugduni, Aprilis menſis ſeptimo, 1619.

DV SAVZAY.

VITTORIO EMANUELE IN ROMA

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google